

Användbarheten hos plagiatkontrollsystemet Urkund

Kandidatuppsats, 15 högskolepoäng, INFK01 i Informatik

Framlagd: juni, 2009
Författare: Ansam Al-Saaigh
Jeff Björkman

Handledare: Agneta Olerup
Examinatorer: Erik Wallin
Claus Persson

Abstract

Titel	Användbarheten hos plagiatkontrollsystemet Urkund
Författare	Ansam Al-Saaigh Jeff Björkman
Utgivare	Institutionen för informatik
Handledare	Agneta Olerup
Examinator	Erik Wallin Claus Persson
Publiceringsår	2009
Uppsatstyp	Kandidatuppsats
Språk	Svenska
Nyckelord	Plagiatkontroll, Urkund, interaktionsdesign, användbarhet, heuristics, tumregler, principer

Abstract

Uppsatsen behandlar användningen av Urkund, samt den upplevda användbarheten hos detta system bland undervisande personal vid Lunds universitet. Vår huvudfråga lyder: "Hur användbart är plagiatkontrollsystemet Urkund?". Denna besvaras med hjälp av underfrågorna: "Hur ser användningen av Urkund ut bland universitetslärare på Lunds universitet?" och "Hur upplever universitetslärarna Urkund?". Detta får vi reda på genom en empirisk undersökning i form av en enkät som 20 lärare svarade på, vars syfte är att ge oss en bred uppfattning om både upplevelse och faktisk användning av Urkund. För att komplettera denna information och få en djupare förståelse för hur lärarna upplever Urkund, genomförde vi intervjuer med tre lärare. Vi skaffar oss även en egen uppfattning av systemet, genom att orientera oss i det.

De empiriska data som vi samlat in, analyseras utifrån användbarhetsteorier som Nielsens (1993) heuristics, Preece *et als* (2007) designprinciper, samt Normans (2002) designprinciper. Dessutom använder vi tre användbarhetsmål.

Vi kommer fram till att Urkund är ett användarvänligt system

Innehåll

1 INTRODUKTION	1
1.1 BAKGRUND.....	1
1.2 PROBLEMFÖRMULERING.....	2
1.3 FRÅGESTÄLLNING.....	3
1.4 SYFTE.....	3
1.5 AVGRÄNSNINGAR.....	3
2 TEORI	5
2.1 ANVÄNDBARHET.....	5
2.2 MÄNNISKANS PERCEPTION OCH MINNE.....	6
2.2.1 <i>Färger</i>	7
2.2.2 <i>Kognition</i>	7
2.3 TUMREGLER OCH PRINCIPER FÖR GOD DESIGN.....	9
2.4 VÅRT RAMVERK.....	12
3 STUDIEOBJEKT	16
3.1 URKUND.....	16
3.1.1 <i>Så fungerar Urkund</i>	16
3.1.2 <i>Urkund som skydd</i>	17
3.2 EGEN OBSERVATION AV URKUND.....	17
3.2.1 <i>Hemsida</i>	17
3.2.2 <i>Analysrapport</i>	18
4 METOD	20
4.1 METODVAL.....	20
4.2 TILLVÄGAGÅNGSSÄTT.....	20
4.3 URVAL.....	21
4.4 ENKÄT.....	21
4.4.1 <i>Enkätens utformning</i>	22
4.5 INTERVJUER.....	23
4.5.1 <i>Intervjuguidens utformning</i>	23
4.6 BEARBETNING AV DATA.....	24
4.7 KRITIK AV UNDERSÖKNING.....	25
5 RESULTAT OCH ANALYS	26
5.1 URKUNDS UPPLEVDA ANVÄNDBARHET.....	26
5.2 ANVÄNDBARHETENS PÅVERKAN PÅ ANVÄNDNINGEN.....	32
5.3 AVSLUTNING.....	38
6 SAMMANFATTNING OCH SLUTSATSER	40
6.1 SAMMANFATTNING.....	40
6.2 SLUTSATSER.....	40
6.2.2 <i>Efficiency</i>	40
6.2.3 <i>Learnability</i>	42
6.2.4 <i>Memorability</i>	42
BILAGOR	43
BILAGA 1 SKÄRMBILDER FRÅN URKUND.....	43
BILAGA 2 ENKÄT.....	46
BILAGA 3 ENKÄTUNDERSÖKNINGENS RESULTAT.....	52

BILAGA 4 INTERVJUGUIDE	57
BILAGA 5 INTERVJUTRANSKRIBERING 1.....	59
BILAGA 6 INTERVJUTRANSKRIBERING 2.....	69
BILAGA 7 INTERVJUTRANSKRIBERING 3.....	76
REFERENSER	83

Tabeller

Tabell 2.1 Användbarhetsmål (Nielsen, 1993; Preece et al, 2007).....	6
Tabell 2.2 Tumregler och principer för god design (Löwgren, 1993; Nielsen, 1993; Norman, 2002; Preece et al, 2007).....	10
Tabell 2.3 Sammanställning av våra teoretiska utgångspunkter – Efficiency (Löwgren, 1993; Nielsen, 1993; Norman, 2002; Preece et al, 2007).....	14
Tabell 2.4 Sammanställning av våra teoretiska utgångspunkter – Learnability och memorability (Löwgren, 1993; Nielsen, 1993; Norman, 2002; Preece et al, 2007).....	15
Tabell 5.1 Intervjusammanställning av Tema 4 del 1 – systemets ytliga egenskaper (för kompletta transkriberingar, se Bilaga 5, Bilaga 6 och Bilaga 7).....	29
Tabell 5.2 Intervjusammanställning av Tema 4 del 2 – systemets egenskaper vid interaktion (för kompletta transkriberingar, se Bilaga 5, Bilaga 6 och Bilaga 7).....	31
Tabell 5.3 Enkät svar på fråga 7b.....	34
Tabell 5.4 Intervjusammanställning för Tema 3 (för kompletta transkriberingar, se Bilaga 5, Bilaga 6 och Bilaga 7).....	35
Tabell 5.5 Intervjusammanställning för Tema 2 (för kompletta transkriberingar, se Bilaga 5, Bilaga 6 och Bilaga 7).....	37
Tabell 5.6 Antal skickade arbeten per månad sedan campuslicens köptes (uppgift från Biblioteksdirektionen vid Lunds universitet).....	37
Tabell B3.1 Svar på fråga 1.....	52
Tabell B3.2 Svar på fråga 3, 5b, 6, 8 och 26a.....	52
Tabell B3.3 Svar på fråga 2a.....	52
Tabell B3.4 Svar på fråga 4.....	52
Tabell B3.5 Svar på fråga 5a.....	53
Tabell B3.6 Svar på fråga 5c.....	53
Tabell B3.7 Svar på fråga 7a.....	53
Tabell B3.8 Svar på fråga 7b.....	53
Tabell B3.9 Svar på fråga 9a och 9b.....	54
Tabell B3.10 Svar på fråga 10a och 10b.....	54
Tabell B3.11 Svar på fråga 23.....	54
Tabell B3.12 Svar på fråga 24.....	54
Tabell B3.13 Svar på frågorna 11, 14, 15, 17, 18, 21, 22, 25, 26b, 27b, 28, 29, 30, 31, 32 och 33.....	55
Tabell B3.14 Svar på fråga 27a.....	55
Tabell B3.15 Svar på frågorna 12, 13, 16, 19 och 20.....	56
Tabell B3.16 Svar på fråga 36a.....	56
Tabell B3.17 Svar på fråga 36b.....	56
Tabell B3.18 Svar på fråga 36c.....	56
Tabell B3.19 Svar på fråga 36e.....	56

Figurer

Figur 5.1 Enkät svar på fråga 11.....	26
Figur 5.2 Enkät svar på fråga 25.....	27
Figur 5.3 Enkät svar på fråga 31.....	28
Figur 5.4 Enkät svar på fråga 28 och 29.....	28
Figur 5.5 Enkät svar på fråga 21 och 22.....	30
Figur 5.6 Enkät svar på fråga 33.....	32
Figur 5.7 Enkät svar på fråga 3 i antal (totalt 20 svar).....	33
Figur 5.8 Enkät svar på fråga 7a (totalt 20 svar).	33
Figur 5.9 Enkät svar på fråga 10a (totalt 8 svar).	34
Figur 5.10 Enkät svar på fråga 9a (totalt 8 svar).	36
Figur 5.11 Enkät svar på fråga 13.....	38
Figur B1.1 Personliga inställningar i Urkund.....	43
Figur B1.2 Hjälp symbol.....	43
Figur B1.3 Alternativ-meny.....	43
Figur B1.4 Support-sidan.	44
Figur B1.5 LIST i Urkund.	44
Figur B1.6 Mappinformation i Urkund.....	44
Figur B1.7 SEARCH i Urkund.	45
Figur B1.8 Analysrapport.....	45
Figur B1.9 Analysrapportens huvud.	45

1 Introduktion

1.1 Bakgrund

Tekniska artefakter fungerar i samspel med användaren (Löwgren & Stolterman, 2004). För att detta samspel ska flyta på bästa sätt, ska dessa artefakter vara användbara. Men vad innebär det att något är användbart?

För att en produkt ska vara användbar, måste den uppfylla ett antal kriterier. Däremot har innebörden av begreppet användbarhet ändrats en hel del sedan det först började användas (Löwgren & Stolterman, 2004). Idag listas kriterier för god design och användbara produkter av flera teoretiker inom interaktionsdesign. Dessa kriterier behandlar produktens funktionalitet och hur den ska bete sig mot användaren för att kallas användbar. Exempel på sådana kriterier är att systemet ska ge återkoppling och vara överskådligt. (Löwgren & Stolterman, 2004; Nielsen, 1993; Norman, 2002; Preece *et al*, 2007)

En produkt blir dock inte bara bedömd utifrån sin funktionalitet, utan även utifrån kontexten och hur den passar in i denna. Detta eftersom de egenskaper som gör produkten unik, även är unika för situationen – de är situationsberoende. Kontexten består inte bara av omgivningen, utan även av de inblandade intressenterna och deras förmåga att bedöma kvalitet. En produkt som anses vara guld värd för en person, kan vara rena skräpet för en annan. (Löwgren & Stolterman, 2004)

Det finns många uppenbara och mindre uppenbara anledningar till varför informationsteknologi(IT)-produkter bör konstrueras så de blir användbara. En anledning är att system som innehåller många designbrister tvingar användaren att genomföra sitt arbete under större ansträngning. Detta leder till tidsförlust, som i sin tur skapar återkommande merkostnader. System med låg användbarhet kan också medföra stress och ibland ohälsa och otrivsel som följd. (Ottersten & Berndtsson, 2002)

Vidare nämner Nielsen (2003) ytterligare anledningar för att utveckla användbara produkter, däribland att människor inte använder en icke-användbar produkt om de inte är tvingade till det. Om de är tvingade till att använda denna produkt, så kommer deras produktivitet att påverkas på ett negativt sätt. (Nielsen, 2003)

En teknisk produkt ska alltså erbjuda nytta och effektivisera användarens arbete och vardagsliv (Preece *et al*, 2007). Detta tänkte en grupp svenska lärare på när de år 2000 började använda IT för att få hjälp med ett ständigt återkommande problem inom utbildningsområdet, plagiering. Så föddes Urkund, som idag är det system för plagiatkontroll som används mest på skolor och universitet i Sverige. (Urkund, 2008)

Det vanligaste fusket som tas upp i svenska universitets och högskolors disciplinnämnder är plagiering. Mer än hälften av disciplinärendena år 2007 (296 av 437 fall) handlade om plagiering. Detta trots att inte allt fusk upptäcks eller åtgärdas. (Högskoleverket, 2008) Högskoleverket (2007) menar att användningen av plagiatkontrollsystem är en anledning till att allt fler plagieringsfall tas upp i disciplinnämnderna. Ökningen av avstängningar beror på just ökad detektering av plagiering (Högskoleverket, 2007).

Våren 2008 beslutade Lunds universitets rektor att universitetet skulle använda ett gemensamt system för plagiatkontroll. Därför fick Biblioteksdirektionen vid universitetet i uppgift att finna ett system som var lämpligt för detta ändamål. Från och med hösten år 2008 har Lunds universitet en campuslicens för systemet Urkund. (Bjørnshauge, 2008)

1.2 Problemformulering

IT används mer och mer i samhället med syftet att underlätta både arbetslivet och vardagslivet (Allwood, 1998; Preece *et al*, 2007). Ett annat syfte är att uppgiften ska lösas på ett bättre sätt än om den löstes ”manuellt” – systemet ska höja produktiviteten (Allwood, 1998). Däremot uppfyller inte alla artefakter detta syfte. De som inte gör det är inte användbara och gör det därför bara svårare för användaren att klara av sina uppgifter.

Utbildningsområdet är ett av de områden där IT används för att förenkla människors arbete. Detta i syfte att till exempel kontrollera att elever och studenter inte fuskar eller för närvarokontroll. Fusk i allmänhet och plagiering i synnerhet har alltid varit ett problem inom utbildningsväsendet och genom att använda plagiatkontrollsystem är det meningen att lärare på ett enkelt och effektivt sätt ska kunna finna eventuell plagiering bland sina elever eller studenters alster.

I syfte att förenkla lärarnas rättningsprocess, köpte Lunds universitet en campuslicens för plagiatkontrollsystemet Urkund. Detta inköp gjordes inför höstterminen 2008. Trots att användningen ökar, så har långt ifrån alla lärare ett Urkundskonto (uppgift från Biblioteksdirektionen april 2009). (Lunds universitet, 2008) Eftersom alla IT-system inte uppfyller sitt syfte att stödja användaren och förenkla dennes arbete, undrar vi huruvida lärarna vid Lunds universitet upplever att Urkund uppfyller sitt syfte – att effektivisera, förenkla och förbättra den del av rättningsarbetet som innebär att finna eventuell plagiering.

1.3 Frågeställning

I denna uppsats ämnar vi att besvara följande fråga och underfrågor:

- Hur användbart upplever universitetslärarna vid Lunds universitet att plagiatkontrollsystemet Urkund är?
 - Hur ser användningen av Urkund ut bland dessa lärare?
 - Vilka eventuella förbättringar kan göras för att öka användbarheten?

1.4 Syfte

Syftet är att utvärdera den upplevda användbarheten hos plagiatkontrollsystemet Urkund bland lärare vid Lunds universitet. Vi vill identifiera de aspekter hos detta system som främjar dess användbarhet, samt hämmande faktorer. För de hämmande faktorerna, ämnar vi att föreslå förbättringar i systemet.

Vi vill även ta reda på huruvida användningen har att göra med hur användbart Urkund är som stödsystem.

Kunskapen som denna undersökning strävar efter att ge om Urkund, sträcker sig med andra ord längre än till teknisk specifikation och hur systemet används rent praktiskt. Undersökningen ska ge svar på vad universitetslärare vid tre institutioner på Lunds Universitet har för inställning till detta stödsystem, samt hur deras användning av systemet varierar och varför den varierar.

Arbetet utförs oberoende av PrioInfo, som äger Urkund.

1.5 Avgränsningar

Vi väljer bort övriga universitet och högskolor i Sverige och utomlands, liksom gymnasieskolor, som är användare av Urkund. Anledningen till att vi väljer denna avgränsning är att en större undersökning inte ryms inom vår tidsram. Vi menar att en geografiskt mer omfattande undersökning, med de tidsresurser som vi har, kan försämra undersökningens kvalitet.

Ytterligare avgränsning görs i omfattningen av användare inom Lunds Universitets lärarkår. För att empirin inte ska bli ohanterlig, men ändå innefatta en stor del av Lunds Universitet, har vi valt att undersöka tre institutioner vid tre fakulteter (dessa har valt att vara anonyma).

Trots att Urkund inte är det enda plagiatkontrollsystemet på marknaden, så har vi valt

att inte nämna de andra som finns. Denna avgränsning har vi gjort eftersom vårt syfte med uppsatsen inte är att jämföra Urkund med andra system, utan endast att ta reda på huruvida det anses vara användbart.

2 Teori

2.1 Användbarhet

Interaktionsdesign handlar om att utforma produkten så att den kan kommunicera med användaren och så att denne får möjligheter till att interagera med produkten. Därmed fokuserar interaktionsdesign på att formge det som inte syns – produktens beteende, snarare än utseendet. (Ottersten & Berndtsson, 2002)

En IT-produkt ska vara användbar för att förenkla uppgiftslösandet för användaren (Allwood, 1998; Preece *et al.*, 2007). Användbarhet är en kvalitetsegenskap som produkter antingen har eller inte har, och som endast visar sig efter en tids användning av produkten – alltså, en tids samspel mellan människa och produkt. Därför kallas användbarhet även *quality-in-use*. Det är alltså ingen objektiv egenskap som alltid finns där, utan uppstår i samspel med användaren. (Ottersten & Berndtsson, 2002)

En användbar produkt tar hänsyn till (Ottersten & Berndtsson, 2002):

- ▶ *Det mänskliga systemet*, alltså egenskaper hos de människor som kan vara användare av produkten. Här innefattas både generella egenskaper vad gäller människans uppfattning av saker, minne, etcetera, samt specifika egenskaper som endast gäller för den tänkta målgruppen.
- ▶ *Användningssammanhanget*, som varierar för olika produkter med olika användningsområden och som används i olika kontexter. Kontexten omfattar allt från användarens sinnestillstånd till fysisk plats.
- ▶ *Förväntad nytta med produkten*, eftersom en interaktiv produkt förväntas ge någon effekt eller nytta vid användning.

Hur undviks skapandet av ett system med låg användbarhet? Olika interaktionsdesigners och teoretiker har listat användbarhetsmål för att säkra god design. I denna uppsats tar vi upp de användbarhetsmål som Nielsen (1993) och Preece *et al.* (2007) tar upp.

Tabell 2.1 Användbarhetsmål (Nielsen, 1993; Preece *et al*, 2007).

Preece <i>et al</i>	Nielsen
Learnability	Learnability
Memorability	Memorability
Efficiency	Efficiency
Effectiveness	-
Safety	-
Utility	-
-	Errors
-	Satisfaction

Nielsen (1993) och Preece *et al* (2007) har tre användbarhetsmål gemensamt – *efficiency*, *memorability* och *learnability*. *Efficiency* innebär att en produkt ska stödja användare i deras uppgifter. Systemet ska effektivisera arbetet som användaren utför med systemet, när han/hon väl har lärt sig använda systemet. Det andra användbarhetsmålet, *learnability*, innebär att det ska vara enkelt att lära sig använda ett bra system. Vidare innebär *memorability* att ett bra system ska vara enkelt att minnas användningen av, när användaren väl har lärt sig det (Nielsen, 1993; Preece *et al*, 2007). Däremot går Nielsen (1993) ett steg längre och menar att användaren ska minnas användningen efter en tids uppehåll i användningen.

Nielsen (1993) tar även upp *errors* och *satisfaction*. *Errors* innebär att systemet ska ha så låg misstagsgrad som möjligt, så att användarna inte begår några misstag under sin användning. Dessutom ska användarna kunna återhämta sig från misstagen som de ändå lyckas göra. (Nielsen, 1993) Det sista användbarhetsmålet som Nielsen (1993) tar upp är *satisfaction*, som innebär att systemet ska vara trevligt att använda så att användarna tycker om att använda det.

Preece *et al* (2007) har ytterligare tre användbarhetsmål – *effectiveness*, *safety* och *utility*. Med *effectiveness* menar de att en bra produkt ska göra det som den är ämnad att göra, och göra det bra. *Safety* handlar om att en bra produkt ska skydda sina användare från farliga förhållanden och oönskade situationer. *Utility* innebär att en bra produkt ska tillhandahålla rätt sorts funktionalitet så att användarna kan utföra sina uppgifter. (Preece *et al*, 2007)

2.2 Människans perception och minne

Generellt sett är människan bra på att uppfatta mönster. När hon ser ett mönster, kopplar hon det till något som hon har sett tidigare. (Löwgren, 1993)

Även den så kallade *Gestalt-effekten* bidrar till människans uppfattning av mönster. Gestalt-effekten innebär att man grupperar objekt efter likheter, mönster eller fysisk närhet. Till exempel så förväntar sig användaren att knappar som är belägna nära varandra har en slags relation till varandra. (Löwgren, 1993)

Något som många interaktionsdesigners och teoretiker är överens om är att människan har lättare för att känna igen saker, än att minnas dem (Allwood, 1998; Löwgren, 1993; Ottersten & Berndtsson, 2002; Preece *et al*, 2007). Allwood (1998) menar att återgivning ställer högre krav på minnet än vad igenkänning gör. Dessutom är det enklare att minnas sådant som man själv har genererat (Löwgren, 1993).

2.2.1 Färger

Färger spelar stor roll för människans uppfattning om saker. Olika färger och färgkombinationer har speciella betydelser för henne. De påverkar även kroppen och psyket på olika sätt. Till exempel så betyder gult tillsammans med svart varning. (Löwgren, 1993) Inom IT används ofta färger för att informera snabbt och koncentrerat (Ryberg, 1999).

Det har inte gjorts lika omfattande tester på hur alla färger påverkar människan, som på blått och rött. Detta eftersom de är dikotomier och påverkar både kroppen och psyket på motsatta sätt. Tester som har gjorts visar att (Ryberg, 1999):

- Röd färg aktiverar människans inbyggda försvarsmekanism och höjer blodsockerhalten. Denna färg ökar dessutom blodtryck, andningstakt och adrenalinutsöndring. Röda objekt uppfattas som tyngre (än vad de egentligen är) och tiden i röda rum uppfattas som att den går fortare på grund av pulsökningen.
- Blå färg, däremot, sänker blodtryck, puls och adrenalinproduktion. Blått har alltså en rogivande effekt på människokroppen. Personer som utsätts för blått ljus får förbättrad precision och motorik, jämfört med vitt ljus.
- Grönt skapar emotionella förutsättningar för ett balanserat sinne. Psykofysiska bedömningar utförs i allmänhet mest korrekt i grönt.
- Gult höjer vakenhetsnivån och är mentalt stimulerande, varför det rekommenderas i klassrum och bibliotek.

2.2.2 Kognition

Kognition handlar om det som sker i hjärnan medan människan utför sina dagliga sysslor. Norman (1993, enligt Preece *et al*, 2007) hävdar att det finns två sorters kognition – experimentell och reflekterande. Den förstnämnda är ett tillstånd i vilket människan uppfattar, handlar och reagerar utan ansträngning, medan den sistnämnda handlar om tänkande, jämförelse och beslutsfattande.

Kognition inbegriper följande processer (Preece *et al*, 2007):

- ▶ *Uppmärksamhet*. Människan fokuserar sin hörsel och/eller syn på något vid ett givet tillfälle. På så sätt kommer ovidkommande information att sorteras bort. Huruvida denna process blir svår eller enkel beror på två faktorer – våra mål
-

med användandet och hur informationen är presenterad. Ju mer klara våra mål är och ju mer framträdande informationen som vi söker är, desto enklare process.

- ▶ *Uppfattning.* Vi införskaffar information från vår omgivning genom våra sinnen. Av våra fem sinnen, är synen det mest framträdande, följt av hörseln och känseln.
- ▶ *Minne.* Genom att minnas kunskap, kan människan agera rätt/lämpligt. Däremot lagras inte all information som människan utsätts för i hennes hjärna. En hel del information filtreras bort.
- ▶ *Inläring.* Tester har visat att människor hellre lär sig genom att klicka och testa, än genom att läsa manualer. Det är därför viktigt att ha en ”ångra”-funktion. Ett annat sätt att hjälpa användarna med inläring genom att klicka och prova, är att begränsa funktionerna. Ju mer de lär sig av användningen, desto fler funktioner blir tillåtna.
- ▶ *Läsning, talan och lyssning.* Vilket av dessa tre som är enklast är individuellt. Skillnaderna mellan dem är:
 - Skrift är permanent, medan ljud är flyktigt. En text kan läsas flera gånger, till skillnad från ljud som inte är lika lätt att repetera.
 - Läsning kan gå fortare än lyssning eller talan. Detta beror på att text kan skannas av.
 - Lyssning kräver mindre kognitiv ansträngning än läsning.
- ▶ *Problemlösning, planering, resonering och beslutsfattande.* Dessa innefattar reflekterande kognition, eftersom de innebär att man tänker efter, väger alternativen mot varandra och funderar kring vilka konsekvenserna kan vara.

Minnet är den mest relevanta av de kognitiva processerna för interaktionsdesign. (Preece *et al*, 2007)

Det finns tre sorters minnessystem – det sensoriska minnet, korttidsminnet, samt långtidsminnet (Allwood, 1998):

- ▶ *Sensoriskt minne (SM)* består av skilda minnen för de olika sinnen. Kategoriseringen av information i det ikoniska minnet (synens SM), som följs av överföring av informationen till korttidsminnet (KTM), går inte så fort. Dessutom kan ny information störa den som redan finns i det ikoniska minnet. Det är anledningen till att man inte bör visa för mycket information på en datorskärm under en kort tid.
- ▶ *Långtidsminne (LTM)* består av fler olika minnen – episodisk kunskap, semantisk kunskap och färdigheter. Här förvaras mentala representationer av vår omvärld och oss själva, samt kunskaper och färdigheter.

- ▶ *Korttidsminne* kan sägas vara en väldigt aktiverad del av LTM. KTM har begränsade resurser, vilket innebär att ett begränsat antal så kallade "enheter" kan befinna sig här samtidigt. Det innebär också att vi endast kan utföra ett fåtal bearbetningar av information samtidigt.

Inläring och erinring/glömska sker genom att hjärnan först *kodar in* information som når minnet från omvärlden, för att sedan *lagra* det. *Framtagningen* av informationen går sedan till på så sätt att informationen i minnet aktiveras och sedan rapporteras eller används på annat sätt. I samtliga av dessa processer är KTM och LTM aktiva, medan SM endast är aktivt under inkodningen. (Allwood, 1998)

2.3 Tumregler och principer för god design

Flertalet interaktionsdesigners och teoretiker har listat kriterier som ska uppfyllas och egenskaper som ska innehas för att ett system ska vara användbart (Löwgren; 1993; Nielsen, 1993; Norman, 2002; Preece *et al*, 2007). I denna uppsats väljer vi att ta upp dem som Preece *et al* (2007), Nielsen (1993), Löwgren (1993) och Norman (2002), tar upp (tabell 2.2).

Enkel och naturlig dialog

Detta kriterium innebär att dialogen mellan system och användare ska vara avskalad, och inte innehålla onödig information och onödiga funktioner. Informationen bör, i idealfallet, vara fokuserad på enbart den uppgift som ska utföras. (Nielsen, 1993)

För att skapa ordning bland informationen, bör den komma i en för uppgiften logisk och naturlig ordningsföljd. Strukturen som informationen presenteras i ska göra det lätt att finna funktioner. Helst ska gränssnittet vara rent och fritt från plotter. (Nielsen, 1993)

Naturligt språk

Språket som används i systemet ska vara naturligt och förståeligt för användaren. Man ska därför översätta systemorienterade och tekniska termer till mer vardagliga sådana. Helst ska systemet även använda det språk som användaren talar och ha så få inslag av andra språk som möjligt. (Nielsen, 1993) Till exempel ska ett system som används av danskar inte innehålla svenska eller engelska. Även bilder, ikoner och metaforer ska stämma överens med dem som användaren känner till och är van vid (Nielsen, 1993).

Liten minnesbelastning och synlighet

Användarens minnesbelastning ska vara så liten som möjligt, menar Nielsen (1993). För att uppnå detta bör datorn sköta minnesuppgiften och systemet synliggöra all den information som är relevant för uppgiften (Nielsen, 1993). Även Norman (2002) och Preece *et al* (2007) framhåller vikten av synlighet. Detta för att användarna lätt ska kunna se vad de kan/ska göra. (Preece *et al*, 2007)

Tabell 2.2 Tumregler och principer för god design (Löwgren, 1993; Nielsen, 1993; Norman, 2002; Preece *et al*, 2007).

Nielsen	Preece <i>et al</i>	Norman	Löwgren
Enkel och naturlig dialog			
Naturligt språk			
Liten minnesbelastning	Synlighet	Synlighet	
Enhetlighet	Enhetlighet		
Återkoppling	Återkoppling	Återkoppling	Återkoppling Avslutning
Nödutgångar			Ångra-funktion (Nödutgångar)
Genvägar & kortkommandon			Genvägar
Felmeddelanden			
Förhindra misstag	Begränsningar		Förhindra misstag
Hjälp och dokumentation			
	Handlingserbjudande	Handlingserbjudande	
			Användar- kontrollerad dialog

Enhetlighet

Systemet bör vara enhetligt i den mening att samma information ska presenteras på samma ställe, samt vara formaterad på samma sätt för att öka igenkännbarheten. Användarna ska veta att en viss handling eller funktion alltid leder till samma effekt. (Nielsen, 1993) Detta håller Preece *et al* (2007) med om, och menar vidare att enhetlighet underlättar learnability och memorability (Preece *et al*, 2007), två av deras tidigare nämnda användbarhetsmål.

Återkoppling

Genom att få återkoppling från systemet, kan användaren försäkra sig om att denne har utfört rätt handling och att handlingen verkligen har utförts, samt att handlingen ger den förväntade effekten (Nielsen, 1993; Preece *et al*, 2007). Denna visshet gör att användaren kan fortsätta med sin uppgift (Preece *et al*, 2007). Det är viktigt att systemet visar användaren information om vad det gör och hur det tolkar användarens indata (Nielsen, 1993; Norman, 2002).

Systemet ska inte heller invänta misstag, utan ska även ge positiv återkoppling till användaren. (Nielsen, 1993) Varje handling bör besvaras med återkoppling från

systemet, om än något blygsammare för mindre handlingar (Löwgren, 1993). Löwgren (1993) lyfter även fram något som han kallar ”avslutning”. Detta är återkoppling som systemet ger användaren när en eller flera handlingar är klara. Meningen med denna slags återkoppling är att användaren ska känna att handlingen är fullbordad och att nästa uppgift kan påbörjas. (Löwgren, 1993)

Nödutgångar

Ett bra system förser användaren med klart markerade funktioner för avbrytning av dialogen – en nödutgång. Detta för att användaren ska ha kontroll över systemet. Exempel på en sådan nödutgång är en ”Ångra”-knapp. (Nielsen, 1993) Löwgren (1993) framhåller också vikten av nödutgångar och menar att det blir enklare för användaren att utforska systemet, och göra det riskfritt.

Genvägar och kortkommandon

Ett system bör ha genvägar och kortkommandon. Dessa ska hjälpa den erfarna användaren att spara tid och arbeta mer effektivt. (Löwgren, 1993; Nielsen, 1993).

Felmeddelanden

Bra felmeddelanden är specifika och presenteras med ett enkelt språk. De ska ge användaren den hjälp som behövs för att lösa misstaget. Meddelandena ska även vara skrivna i en vänlig ton och inte förödmjuka eller skrämna användaren. (Nielsen, 1993)

Förhindra misstag och begränsa

Användaren ska förhindras från att begå misstag (Löwgren, 1993; Nielsen, 1993). Nielsen (1993) anser att en del situationer är kända för att framkalla misstag och att systemet ska utformas på så sätt att dessa situationer undviks helt. Om det inte går att göra detta, ska man förse användaren med en ”ångra”-/”bakåt”-knapp (Löwgren, 1993).

Ett sätt att undvika misstag på är att fråga användaren om denne verkligen vill utföra en viss handling (Nielsen, 1993). Preece *et al* (2007) tycker även att produkten kan, och bör, begränsa de handlingar som är möjliga att utföra vid ett visst tillfälle. Detta kan ytterligare förhindra misstag.

Hjälp och dokumentation

Hjälp och dokumentation ska finnas tillgängligt för att hjälpa användarna med både grundanvändning och mer avancerad användning. Däremot ska inte användbarheten försämrats på grund av att hjälp och dokumentation finns. Dessutom ska dokumentationen vara välformulerad, strukturerad och lättillgänglig. (Nielsen, 1993)

Handlingserbjudande

Preece *et al* (2007) anser att ett bra system ska tillåta folk att förstå, lista ut, hur det ska användas. Man ska som användare kunna gissa sig till vad de olika funktionerna och knapparna innebär (Norman, 2002; Preece *et al*, 2007).

Användarkontrollerad dialog

Användaren ska uppleva det som att han/hon styr systemets beteende och att systemet svarar till honom/henne. Ju mer användaren förstår av systemets beteende, desto mer makt upplever han/hon. (Löwgren, 1993)

2.4 Vårt ramverk

Utifrån ovanstående teorikapitel utformade vi ett eget teoretiskt ramverk bestående av ett antal användbarhetsmål och designprinciper/tumregler som vi anser vara relevanta för att besvara vår forskningsfråga.

I vårt ramverk har vi utgått från de användbarhetsmål som Nielsen (1993) och Preece *et al* (2007) anser bör uppfyllas av ett användbart system – efficiency, learnability, memorability, utility, safety, effectiveness, errors och satisfaction (tabell 2.1). Av dessa åtta användbarhetsmål har vi lyft fram de tre som forskarna gemensamt anser bör uppfyllas av ett system; efficiency, learnability och memorability. Att dessa tre användbarhetsmål belyses av flera oberoende forskare talar för att de är viktiga för användbarheten av ett system (Nielsen, 1993; Preece *et al*, 2007).

Efficiency är ett grundläggande mål eftersom ett effektivt system stödjer och effektiviserar användarnas arbete. Vi menar att IT-system uppfyller användbarhetsmålet efficiency när de innehåller de funktioner som användarna behöver för att utföra sina uppgifter, när de uppfyller sitt syfte, samt när de har en låg misstagsgrad. I detta ramverk har vi därför inkluderat utility, effectiveness och errors som delmål för att uppnå efficiency. Vi har även satisfaction som ett slags delmål i efficiency, eftersom ett system som är trevligt att använda också är effektivt och hjälpsamt.

Learnability är ett viktigt användbarhetsmål, eftersom det innebär att systemet ska vara enkelt att lära sig. För att användarna ska kunna lära sig systemet på ett enkelt sätt, anser vi att systemet också måste vara säkert att utforska. Därför har vi Preece *et als* (2007) safety och Nielsens (1993) errors som delmål i learnability. Detta eftersom vi anser att systemet måste acceptera att användarna provar sig fram, utan att de riskerar att förlora viktiga data i processen och att det är enkelt att återhämta sig från eventuella misstag.

Memorability inkluderades i vårt ramverk eftersom vi, i likhet med Nielsen (1993) och Preece *et al* (2007), anser att det är viktigt att användarna mellan användningstillfällena kan minnas hur systemet fungerar. Användarna ska inte behöva spilla någon tid på återinläring.

Vi har även, utifrån ovan presenterade tumregler och designprinciper, formulerat sex principer som användbarhetsmålen uppnås genom (se tabell 2.3 för relationer). Dessa principer valdes ut och kombinerades på grundval av användbarhetsmålen – de användbarhetsmål som vi har valt uppnås genom dessa principer.

Principerna som vi har valt att lyfta fram i vårt ramverk uppträder flera gånger i detta och under flera användbarhetsmål. Detta eftersom att vi har kommit fram till att flera användbarhetsmål kan uppnås med dem. (se tabell 2.3 och 2.4 för kopplingarna principer och mål emellan) Vi har även utgått från människans perception och minne (kapitel 2.2) vid urvalet och bearbetningen av dessa.

Våra principer är:

- ▶ *Synlighet och enhetlighet*
Ett enhetligt system är även ett system som tillhandahåller synlighet. Alltså, om ett system är enhetligt, så ökar det synligheten för användarna. Detta eftersom de olika delarna är konsekventa och användarens minnesbelastning minskar.
- ▶ *Enkel och naturlig dialog*
Förutom att informationen ska vara lätt att tolka, ska språket vara naturligt för att dialogen system och människa emellan ska flyta på på bästa sätt.
- ▶ *Hjälp och dokumentation*
Hjälp och dokumentation ska vara lätt att hitta och inte störa när de inte eftersöks. De ska även vara lätta att förstå.
- ▶ *Återkoppling*
Användaren ska kunna se resultatet av sin handling. Felmeddelanden är ett sätt att ge sådan återkoppling.
- ▶ *Genvägar och kortkommandon*
Vana användare ska kunna jobba snabbare.
- ▶ *Förhindra misstag*
Det ska vara svårt att begå misstag i systemet.
Bra felmeddelanden hjälper användaren att utföra rätt handling.
Systemet ska även ha nödutgångar så att användaren på ett enkelt sätt kan hitta utvägar från en handling som inte önskas slutföras.

I tabell 2.3 och 2.4 visas dessa principers olika innebörd för de olika användbarhetsmålen.

Tabell 2.3 Sammanställning av våra teoretiska utgångspunkter – Efficiency (Löwgren, 1993; Nielsen, 1993; Norman, 2002; Preece *et al*, 2007).

Användbarhetsmål	Principer	Beskrivning
Efficiency	<i>Enkel och naturlig dialog</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Är språket vardagligt och förståeligt för användaren? • Är informationen enkel att förstå och tolka?
	<i>Synlighet och enhetlighet</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Är systemet enhetligt och igenkännbart? • Tillhandahåller systemet de funktioner som användarna efterfrågar? • Är det enkelt att finna information som eftersöks? • Är färgerna konsekventa? • Kan systemet opereras utan någon tidigare utbildning i användningen?
	<i>Återkoppling</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Förstår användaren att handlingen som denne har utfört har registrerats och att arbetet kan fortskrida?
	<i>Genvägar och kortkommandon</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Finns sådana? • Är de enkla att minnas? • Effektiviserar de arbetet för den erfarna användaren?
	<i>Förhindra fel</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Är det möjligt att begå misstag? • Är felmeddelandena svårtolkade? Är de otrevliga? • Kan användaren rätta till sitt misstag med hjälp av felmeddelandet? • Finns det några nödutgångar? • Är nödutgångarna lätta att hitta? • Framgår det tydligt vad nödutgångarna gör?

Tabell 2.4 Sammanställning av våra teoretiska utgångspunkter – Learnability och memorability (Löwgren, 1993; Nielsen, 1993; Norman, 2002; Preece *et al*, 2007)

Learnability	<i>Hjälp och dokumentation</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Är det enkelt att finna hjälp och dokumentation för systemet?
	<i>Synlighet och enhetlighet</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Är systemet enhetligt och igenkännbart? • Är det enkelt att finna information som eftersöks? • Är färgerna konsekventa? • Kan systemet opereras utan någon tidigare utbildning i användningen?
	<i>Förhindra fel</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Finns det några nödutgångar? • Är nödutgångarna lätta att hitta? • Framgår det tydligt vad nödutgångarna gör?
Memorability	<i>Synlighet och enhetlighet</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Är systemet enhetligt och igenkännbart, även efter ett uppehåll i användningen?

3 Studieobjekt

3.1 Urkund

År 2000 utvecklade en grupp svenska lärare ett system som skulle hjälpa dem att finna plagiat i sina studenters arbeten, ett Internetbaserat Urkund. Numera är det ett e-postbaserat plagiatkontrollsystem som vidareutvecklas och ägs av PrioInfo AB. (Lunds universitet, 2008; Urkund, 2009)

3.1.1 Så fungerar Urkund

Urkund fungerar på så vis att en lärare skapar en mapp i sitt Urkundskonto. Inställningarna för denna mapp innefattar start- och slutdatum och deadline för inlämningen. När mappen är skapad, kan studenterna skicka sina alster via e-post till sin lärare. (Urkund, 2009) E-postadressen är särskild för just Urkundsanvändare (Lunds universitet, 2008). Varpå de jämförs med materialet i Urkunds databas, som omfattar över 10 miljarder texter. Dessa texter är både förlagsmaterial, Internetmaterial och studentmaterial (Urkund, 2009):

- Förlagsmaterial är böcker och tidsskrifter som ett förlag är ansvarigt för.
- Internetmaterial är webbsidor som är öppna, lösenordsskyddade och extrabevakade så kallade fusksajter.
- Studentmaterialet är sådant som studenter själva har lämnat in, i form av PM, uppsatser, hemtentor, labbrapporter, etcetera.

Efter matchningen sänds alstren vidare till lärarens e-post-inkorg tillsammans med en rapport, där eventuell plagiering presenteras. (Urkund, 2009) De likheter som Urkund finner, presenteras med hjälp av blockmarkeringar, som markerar de partier som påminner om en annan text i systemets databas. (Lunds universitet, 2008)

För att klargöra hur pass likt det markerade textpartiet är, presenteras ett procenttal som anger hur stor del av textstycket som motsvarar ett annat. Ju fler likheterna i stycket är, desto högre procenttal. (Lunds universitet, 2008)

Urkund är dock inte ett heligt system som ska följas helt och hållet, utan man ska som lärare själv bedöma de matchningar som dyker upp. Systemet tillhandahåller endast stöd i denna bedömning. (Lunds universitet, 2008)

Man kan även söka manuellt efter ett textstycke i Urkunds databas. Då får man skriva in ett "misstänksamt" stycke själv.

3.1.2 Urkund som skydd

Studenter kan även få sina arbeten skyddade genom att skicka in dem till sin lärare, som i sin tur skickar in dem till Urkunds arkiv (Lunds universitet, 2008). Detta eftersom endast lärare får ha Urkundskonto.

Studentarbeten läggs inte in per automatik, utan måste godkännas av studenten i fråga. Rent praktiskt går det till på följande sätt: studenten får, efter att arbetet har mottagits av Urkund, ett e-postmeddelande som bekräftar detta. I meddelandet finns även en länk, vilken studenten ska klicka på om de vill att arbetet ska läggas in i Urkunds databaser. Om länken förblir orörd, kommer arbetet inte att sparas. (Lunds universitet, 2008)

3.2 Egen observation av Urkund

3.2.1 Hemsida

Vid första inloggningen via Urkunds hemsida, kommer man till en sida med rubriken ”Personliga inställningar”. Här kan man, genom att trycka på ”Edit”-knappen, ändra sina inställningar.

Man kan även trycka på en länk som heter ”Add source filters”, som för en till en sida där man kan skriva in vilka källor som man inte vill att Urkund ska kontrollera inlämnat material mot. Sidan som länken för till, är skriven på engelska.

Ovanför rubriken ”Personliga inställningar”, finner man fyra flikar – ”LIST”, ”SEARCH”, ”SETTINGS” och ”LOGOUT”. ”Personliga inställningar” är under ”SETTINGS” (figur B1.1). Längst upp i högra hörnet finns även en ikon som föreställer ett frågetecken i en grön ruta (figur B1.2). Denna ikon leder till en sida med kontaktuppgifter till support, samt länkar till två manualer i pdf-format.

När man klickar på hjälpsymbolen, kommer man till en sida där kontaktuppgifterna till supporten presenteras (figur B1.4). Här kan man dock inte se alla kontaktuppgifter. Sidan innehåller även två länkar som leder till två olika manualer – en för Urkund och en för Webbinkorgen (där man är inloggad på hemsidan).

Under ”LIST” finner man alla sina mappar (figur B1.5). De förinställda mapparna är ”Osorterat”, ”Arkiv” och ”Skräp”. Mapplistan har följande rubriker:

- *Kursnamn* – Mappens namn.
 - *Dok.* – Antalet dokument i mappen.
 - *Kurskod* – Den kod som studenterna ska få för att skicka sina dokument till en viss mapp.
 - *Deadline* – När mappen ska ”stängas”, det vill säga när systemet inte ska ta emot fler dokument.
-

- *Ändra* – Om man vill ändra inställningarna för mappen.

När man har klickat på en mapp, får man upp ytterligare information om de filer som ligger sparade i den. Ovanför alla filer finns rubriker som är antingen text eller symboler. (figur B1.6) Om man håller muspekaren över en av dessa rubriker, får man se eventuella meddelanden. (Urkund, 2008):

- *"Datum:Tid"* – Datum och tid för inlämning
- *"Diarienumr"* – dokumentnummer
- *Ett öga* – Grått om dokumentet inte har kontrollerats, grönt om det har kontrollerats och en varningstriangel om det har inträffat något fel.
- *Diagram* – Där det markeras med färger hur pass många matchningar som har funnits i dokumentet. Ju rödare, desto värre. Här kan användaren hålla över muspekaren och få en kort sammanfattning om de olika träffarna som Urkund har fått vid kontrollen av dokumentet.
- *"Dokumentnamn"* – Vad studenten har döpt dokumentet till.
- *En mapp med en röd pil* – Man kan välja att skicka dokumentet till en annan mapp.
- *Ett kuvert* – För att kunna läsa eventuella meddelanden från studenterna. Detta görs genom att hålla muspekaren över kuvertet för respektive dokument.
- *"Avsändare"* – Avsändarens e-post-adress.
- *"Reg"* – Huruvida studenten har registrerat sitt namn till avsändaradressen
- *"A"* – Status för analysen, som indikeras med olika symboler.

Under "SEARCH"-fliken kan man även söka manuellt efter matchningar. Då kan man antingen skriva in ett "misstänksamt" stycke själv, eller lägga in en hel fil. (figur B1.7). Texten är på engelska, trots att vi loggade in genom en svensk hemsida.

3.2.2 Analysrapport

När studenternas arbeten har kontrollerats mot Urkunds databas, får läraren tillgång till analysrapporterna för dessa via en länk i ett e-postmeddelande. Dessa analysrapporter består av en enda sida. Sidan är uppdelad i fyra delar – dokument- och avsändarinformation, navigation, det analyserade dokumentet, samt textavsnitt från källan. (figur B1.8) Dokument- och avsändarinformationen består av:

- Namn på det analyserade dokumentet
- Datum då det skickades in
- Datum då dokumentet blev analyserat
- Avsändarens e-postadress
- Eventuellt kursnamn

I navigationsdelen av sidan visas de träffar som Urkund har fått vid kontrollen. Varje träff resresenteras av en ruta i någon nyans av färgerna rött, gult eller grönt. I denna ruta står en procentsats som anger hur stora likheterna som har påträffats är. Rutans

färg ”matchar” procentsatsen i ”varningsgrad”, det vill säga ju högre procentsats, desto rödare nyans. Här visas även hur många träffar som detta stycke har fått i databaserna, samt en länk. Länken kallas Block #N. När man klickar på denna länk, visas det matchande textavsnittet från den mest relevanta källan i den fjärde delen av sidan.

I analysrapportens huvud (figur B1.9) finns en meny med följande alternativ:

- *”Första träffen”* – Visar upp första avsnittet i studentarbetet där plagiering kan ha upptäckts och originalkällan sida vid sida.
- *”<” och ”>”* – Hjälper användaren att hoppa fram och tillbaka mellan styckena från ”originalkällan”.
- *”Vidarebefordra”* – Öppnar ett Outlook-dokument med en förskrivna text och en länk till analysen.
- *”Alternativ”* – Ger användaren några inställningsalternativ (figur B1.3).
- *”Källförteckning”* – Öppnas i ett nytt fönster. Här visas en lista med alla länkar till externa källor som hittats. Informationen som man får här är vilken typ källan är, länk eller filnamn till den, samt när den är inläst.
- *Skrivarsymbol* – Ger användaren möjlighet att skriva ut sidan.
- *Hjälpikon* – Leder till sidan med kontaktuppgifter till Urkunds supportsida (figur B1.4).

De stycken som innehåller likheter med en annan text i Urkunds databaser omsluts av en färgad ruta. Rutans färg är densamma som färgen på rutan som representerade träffen i navigationen. Även procentsatsen återges här, i rutans högra hörn. Text som är ”plagierad”, men som har en korrekt referens och korrekt citering med citationstecken, är överstruken med lila färg (figur B1.8). Detta innebär att ”plagieringen” är godkänd.

4 Metod

4.1 Metodval

I denna uppsats har vi valt att samla in empiriska data genom tre metoder – enkäter, intervjuer samt observation. Detta för att få olika djup och bredd på den information som vi får. Denscombe (2000) och Jacobsen (2002) kallar detta att undersöka samma fenomen med flera olika metoder för metodtriangulering. Metodtriangulering ger forskaren möjlighet att se problemet utifrån fler perspektiv, eftersom man belyser samma sak från flera håll. På så sätt ökar man validiteten av undersökningen. (Denscombe, 2000; Jacobsen, 2002)

Vi valde att tillfråga användarna, eftersom endast de kunde besvara våra frågor kring hur de upplever användbarheten och hur deras användning av Urkund ser ut. Användarnas upplevelse är inget som vi kan se genom till exempel en observation, eftersom endast användarna kunde ge oss svar på deras känslor, tankar och åsikter. Däremot ger observationen en annan synvinkel på systemet och dess fördelar, brister. Detta eftersom vi gör observationen oberoende och utan att ha någon verklig koppling till systemet, det vill säga att vi inte behöver använda systemet på samma sätt som lärarna gör.

Vi sände ut en enkät till 90 lärare vid tre olika på Lunds universitet. Syftet med enkätundersökningen var att få en översiktlig bild av användarnas upplevelse av Urkund, samt användningsmönster. De tre olika institutionerna hade alla olika arbetssätt och olika sorters forskningsområden, vilket vi trodde skulle ge en mer nyanserad bild av Urkund.

För att få en djupare förståelse av användarnas upplevelse av Urkund, genomfördes de så kallade riktat öppna intervjuer med tre användare vid universitetet. Riktat öppna intervjuer genomförs på så sätt att frågorna finns nerskrivna i en intervjuguide och att de tillåter öppna svar. Dessutom ska intervjuaren uppmuntra intervjupersonen till att gräva djupare bland annat genom följdfrågor. (Rosengren & Arvidsson, 2002)

4.2 Tillvägagångssätt

Vi inledde vårt arbete med att studera litteratur och teorier kring användbarhet. Detta för att utveckla en teoretisk referensram och få reda på vad vi skulle fråga användarna om.

Eftersom studenter inte får tillgång till något Urkundskonto och demon på Urkunds hemsida hade för liten omfattning, fick vi ett tillfälligt konto från Biblioteksdirektionen. På så sätt kunde vi bilda oss en egen uppfattning av systemet, istället för att endast gå efter Urkunds och Lunds universitets beskrivning av det. Detta hjälpte oss även vid utformningen av intervjuguide och enkäter.

Då Lunds universitet hade 2087 lärare i april 2009 (uppgift från Personalenheten vid Lunds universitet) kunde vi omöjligen kontakta alla, utan istället tog vi kontakt med alla studierektorer och prefekter vid de olika institutionerna. Vi frågade dem om Urkund användes vid deras institution och huruvida de kunde rekommendera en intervjuperson. Vi fick svar från tre institutioner att de använder Urkund. Enkäten skickades därpå ut till samtliga 90 universitetslärare vid dessa institutioner.

Två av intervjuerna genomfördes i intervjupersonens kontor, medan den tredje intervjun utfördes via telefon. Innan intervjun startade, informerade vi intervjupersonerna om oss och om vår uppsats. Vi informerade även om hur vi hade tänkt oss upplägget av intervjun. Intervjupersonen fick lov att bestämma om anonymitet och hur pass informerade de ville vara innan uppsatsen godkändes.

Ytterligare information som vi skaffade var statistik kring användningen av Urkund vid Lunds universitet. Denna information kunde Biblioteksdirektionen, som fungerar som en länk mellan Lunds universitet och Urkund, bistå oss med.

4.3 Urval

De 2087 lärarna (uppgift från Personalenheten vid Lunds universitet) vid Lunds universitet arbetar vid 8 fakulteter och 61 institutioner.

För att arbetet med denna uppsats inte skulle bli allt för omfattande och då undersökningstiden är begränsad, har vi valt att avgränsa undersökningen till tre fakulteter på Lunds Universitet. Från dessa fakulteter har vi sedan valt ut en institution per fakultet.

Kraven som vi hade på deltagarna i vår undersökning var att de var anställda vid Lunds universitet, samt att de är potentiella användare av Urkund. Detta eftersom det även var intressant för oss att veta varför Urkund valts bort. Ytterligare ett krav ställdes på intervjupersonerna, nämligen att de hade använt Urkund åtminstone en gång. Utöver detta, valdes respondenterna slumpmässigt.

4.4 Enkät

Ett av våra mål när vi utformade enkäten var att den skulle vara enkel att fylla i och inte ta mycket tid i anspråk från lärarna. Dessa önskemål uppfylldes av Google Docs webbenkät. Efter vi tillverkat vår enkät så skickades en länk i ett förklarande e-

postmeddelande (Bilaga 2) till lärarna vid de institutioner som skulle delta. I meddelandet informerade vi lärarna om oss, vår uppsats och om enkäten och dess upplägg. Meddelandet informerade även om den anonymitet som svaren skulle behandlas med. Vi informerade även om att enkäten var frivillig, som Jacobsen (2002) rekommenderar.

I förhoppning om att följa de riktlinjer vi själva satt upp, att korta ner tiden som enkäten tog i anspråk att fylla i, valdes frågor med fasta svarsalternativ i så stor utsträckning som möjligt. Vi hoppades även att det skulle förenkla vårt arbete med att analysera de svar vi fick. Denscombe (2000) påpekar att frågeformulär med svarsalternativ som är formulerade i förväg, gör kodningen av dem betydligt enklare. Vid sådan kategorisk utformning av svarsalternativ, kan man indela respondenterna i olika grupper vid bearbetningen av svaren (Jacobsen, 2002).

Vidare för att inte få enformiga ja/nej-svar, formulerade vi merparten av frågorna som påståenden. Dessa tvingar respondenten att ta ställning (Jacobsen, 2002). I vår enkät kunde respondenten välja mellan fyra alternativ – instämmer helt, instämmer delvis, instämmer nästan inte alls och instämmer inte alls. Vi har endast fyra svarsalternativ, då vi har valt bort att ha ett neutralt alternativ. Detta har vi gjort trots att det riskerar att öka det interna bortfallet (Rosengren & Arvidsson, 2002). Vårt val beror på att vi vill att respondenterna ska tvingas till att ta ställning till våra påståenden.

En del av frågorna var öppna, eftersom vi endast krävde ett kort svar till dessa – till exempel hur många gånger de har anmält någon för plagiering. Andra öppna frågor var sådana som vi inte ville att svarsalternativen skulle leda respondenten i en viss riktning. Jacobsen (2002) rekommenderar att man blandar öppna och slutna frågor, för att inte respondenten ska känna sig låst.

Vi förklarade även en del ord som kunde tolkas på ett annat sätt eller inte förstås utifrån sin ”tekniska innebörd”. Detta för att undvika missuppfattningar och för att uppnå det som Rosengren & Arvidsson (2002) kallar subjektiv standardisering.

4.4.1 Enkätens utformning

Enkäten (Bilaga 2) är indelad i fyra teman – *Allmänt om plagiering och information om Urkund*, *Om Urkund och användningen av det*, *Om Urkunds användbarhet*, samt *Om andra plagiatkontrollsystem*. Det förstnämnda och det sistnämnda temat består av frågor som skulle besvaras av samtliga, även av dem som inte använder Urkund. Vi valde denna ordning, eftersom vi ansåg den vara mest logisk för dem som använt Urkund, vilket vi hoppades att många gjorde.

Tema 1 (allmänt om plagiering och information om Urkund) bestod av frågorna 1 till och med 6. Dessa efterfrågade respondentens erfarenhet av plagiering som fenomen, samt huruvida respondenten har fått någon information om Urkund. Syftet med de här frågorna var, förutom att få reda på det efterfrågade, att försöka finna en koppling mellan den utbildning och information som lärarna hade fått kring Urkund, och hur

de upplevde systemet och dess användbarhet.

Tema 2 (om Urkund och användningen av det) innefattade fråga 7a till och med fråga 13. Här ville vi ha reda på när läraren i fråga valde respektive valde bort att använda Urkund och varför det är på det viset.

Tema 3 (om Urkunds användbarhet), innehållande fråga 14-35, behandlar Urkunds användbarhet och hur respondenten upplever denna. Här är de flesta frågorna utformade som påstående där respondenten kan instämma helt, delvis, nästan inte alls eller inte alls. Påståendena är formulerade på så vis att respondenten inte behövde känna till vad användbarhet innebär, utan endast erinra sig sin egen upplevelse av olika funktioner och utseendet av systemet.

Denna del är även huvuddelen i vår undersökning och den som ger oss den mest relevanta informationen för att besvara vår frågeställning.

Tema 4 (om andra plagiatkontrollsystem) bestod av fråga 36a-e och syftar till att fånga upp respondenternas preferenser vad gäller plagiatkontrollsystem och bakomliggande anledningar. Anledningen till att vi frågade om andra system är att vi trodde att det kunde finnas en koppling mellan erfarenhet av andra system och upplevelsen av Urkund.

4.5 Intervjuer

Intervjuguiden bestod av frågor som liknade dem från enkäten, men utan svarsalternativ. Detta har varit vårt syfte, just för att den ska fungera som ett komplement till enkäten. Frågorna i intervjuguiden ställdes även på ett sådant sätt som främjade långa utredande svar.

Vi valde att ha en riktat öppen intervjuform (Rosengren & Arvidsson, 2002). Detta uppfylls genom att ha en intervjuguide med teman och öppna svar (Jacobsen, 2002; Rosengren & Arvidsson, 2002), men tillåta oss och intervjupersonen att avvika från denna.

4.5.1 Intervjuguidens utformning

Intervjuguiden (Bilaga 4) indelades i fem teman – *Allmänt om plagiering, Om Urkund, Om användningen av Urkund, Om Urkunds användbarhet, samt Om andra plagiatkontrollsystem.*

Tema 1 (allmänt om plagiering) innehåller frågor som syftar till att ge allmän information om våra intervjupersoner och deras erfarenheter och tankar kring plagiering, eftersom vi tror att detta kan påverka hur de upplever och använder Urkund.

Tema 2 (om Urkund) bestod av allmänna frågor kring vilken information som har getts till intervjupersonen om Urkund. Även i intervjuerna försökte vi finna en koppling mellan den utbildning och information som lärarna hade fått, och hur de upplevde systemet och dess användbarhet. Detta gjorde vi i den andra delen av intervjun.

Tema 3 (om användningen av Urkund) var den del som behandlade intervjupersonens användning av Urkund och användningens omfattning. Vi ville även ha motiveringar till varför användningen ser ut som den gör. Detta för att få en bild av vad som påverkar deras användning och huruvida det kan kopplas till användbarheten av systemet.

Tema 4 (om Urkunds användbarhet) var huvuddelen av intervjun. Här ställdes frågor om Urkunds användbarhet. Frågorna ställdes på ett sätt som innebar att intervjupersonen inte behövde känna till begreppet användbarhet för att kunna besvara frågorna.

Tema 5 (om andra plagiatkontrollsystem) ämnade att, liksom enkätens sista del, fånga upp respondenternas erfarenheter om andra plagiatkontrollsystem och huruvida Urkund valdes bort till förmån för något annat sådant system. Vi ville även ha reda på anledningen till detta val. Även i intervjuerna är anledningen till att vi frågade om andra system, att vi trodde att det kunde finnas en koppling mellan erfarenhet av andra system och upplevelsen av Urkund.

4.6 Bearbetning av data

Svaren på de enkätfrågor som bestod av flera svarsalternativ har vi valt att presentera i form av tabeller och diagram (Bilaga 3). Detta gjorde vi genom att räkna ihop dem som svarat likadant på en viss fråga och placera dem i en kategori. Vidare rangordnades de kategorier som innefattade de svar där respondenterna instämmer mer eller mindre. (Denscombe, 2000) De öppna frågorna var däremot så få att vi inte ansåg att de behövde presenteras i någon bearbetad form. Dessa presenterade vi istället i löpande text och i koppling till övriga svar.

Bearbetningen av intervjuerna inleddes med transkribering av det inspelade materialet som vi hade (Bilaga 5, 6 och 7). I transkriberingarna valde vi att byta ut personnamn mot *anonym* och institutionsnamn mot *institution X*, detta för att skydda integriteten hos dem som omnämns utan sin vetskap. Dessutom hade vi inget intresse av att nämna namnen då de saknade relevans för vår undersökning. Vidare har vi skrivit ut **mummel** på en del ställen in transkriberingarna. Detta eftersom vi, trots upprepade försök, inte lyckats höra vad intervjupersonen säger. Eftersom vi dessutom inte hade någon anteckning från just den delen av konversationen, bedömde vi att den inte var så viktig och därför kunde ersättas med **mummel**.

När intervjuerna var färdigtranskriberade, sammanfattade vi svaren på relevanta frågor i en tabell (tabellen finns uppdelad i kapitel 5). Detta för att åskådliggöra

skillnader, likheter och nyanser i intervjupersonens svar. Där intervjupersonerna svarat ”vet ej”, ”ingen uppfattning”, eller inte gett något svar, har vi i tabellen skrivit ”-”. När intervjupersonerna svarat OK, menade de att det varken är bra eller dåligt, utan ett mellanting. I denna tabell valde vi även att ta bort en del frågor, som vi vid det här skedet av uppsatsarbetet insåg inte var relevanta för vår frågeställning.

4.7 Kritik av undersökning

Något som kan bidra till att sänka kvaliteten på undersökningen, är det externa bortfallet som vi har fått på grund av att endast 20 av de 90 (22 %) som vi skickade enkäten till valde att svara. Bortfallet kan bero på den korta tid som lärarna hade till förfogande för att besvara enkäten. Detta är dock något som vi inte har någon makt över och därmed inte kunnat påverka.

Vidare borde vi haft ett ännu större urval ur populationen, för att få en ännu mer överskådlig bild över användarnas upplevelse och åsikter. Vi kan även ha missat en hel del användare vid Lunds universitet på grund av att vi höll oss till tre institutioner.

Fler intervjuer än tre skulle även ha bidragit till mer nyanserade och ”sanna” svar. Detta eftersom respondenterna i fasta frågeformulär blir tvingade att välja ett av de förvalda svarsalternativ som ges för att besvara en fråga, vilket kan leda till att man inte får hela svaret eller ”sanningen” i svaret. (Denscombe, 2000)

En annan anledning till en något sämre kvalitet, kan vara intervjuareffekten. Lärarna kan ha påverkats av att vi är studenter vid det universitet som de arbetar vid och därför svarat som de tror att de förväntas svara (Denscombe, 2000). De kan även ha påverkats av våra röster, vårt utseende, våra kön och kanske även vårt etniska ursprung.

Vi har fått en hel del internt bortfall (Rosengren & Arvidsson, 2002) i vår undersökning. Detta kan bero på att enkäten ansågs vara för lång, trots att vi försökte göra den kort. Det här bortfallet kan även, som tidigare nämnts, bero på avsaknaden av neutrala svarsalternativ. Alltså, att de respondenter som hade en neutral åsikt, eller inte hade någon åsikt, valde bort att besvara frågan.

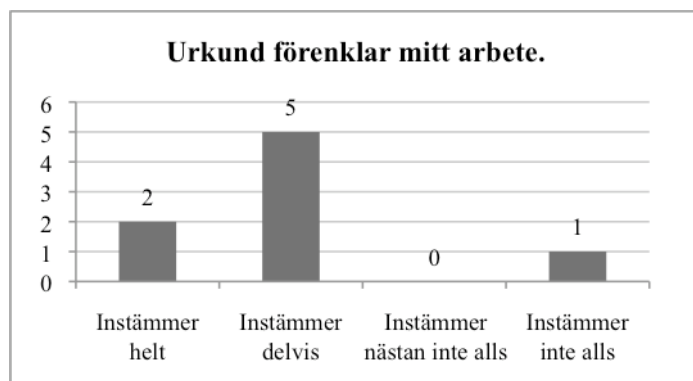
5 Resultat och analys

I detta kapitel presenterar vi endast de data som vi anser vara intressanta för vår uppsats, samt för en diskussion kring dem. För detaljerade empiriska data, se Bilaga 2, Bilaga 5, Bilaga 6 och Bilaga 7.

Enkäten skickades ut till 90 universitetslärare, av dessa har 20 svarat. Av de 20 som besvarat vår enkät är 9 användare av Urkund, det vill säga att de använder systemet sällan, ofta eller alltid. I vårt empiriska material återfinns också de svar vi fått från våra tre intervjupersoner.

5.1 Urkunds upplevda användbarhet

Över lag¹ anses Urkund vara enkelt att använda, samt förenkla rättningsarbetet. Däremot har en av dem som ofta använder systemet ofta svarat att det inte alls förenklar dennes arbete. (figur 5.1, tabell B3.13) Denne respondent kanske instämmer med intervjuperson 1 om att det endast är ett verktyg. Ett verktyg ska dock förenkla rättningsarbetet, vilket det gör genom att, som intervjuperson 1 sa, söka igenom många texter på kort tid. Detta är något som lärarna inte hinner göra. (Bilaga 5)

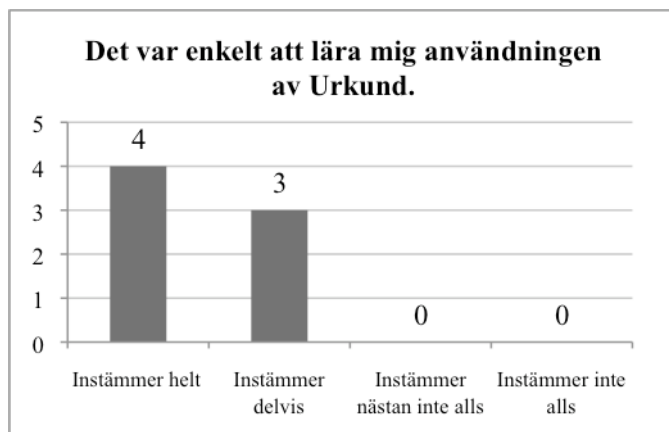

Figur 5.1 Enkät svar på fråga 11.

Ingen av våra respondenter ansåg att systemet var svårt att lära sig, trots att 78 % av respondenterna inte hade fått någon utbildning i hur Urkund ska användas. Nästan hälften av dem som besvarat den frågan, instämde dock inte helt med att systemet var enkelt att lära sig (figur 5.2, tabell 5.2, tabell B3.13). Detta kan bero på att dessa behövde ett antal gånger för att komma in i användningen och lära sig systemet helt,

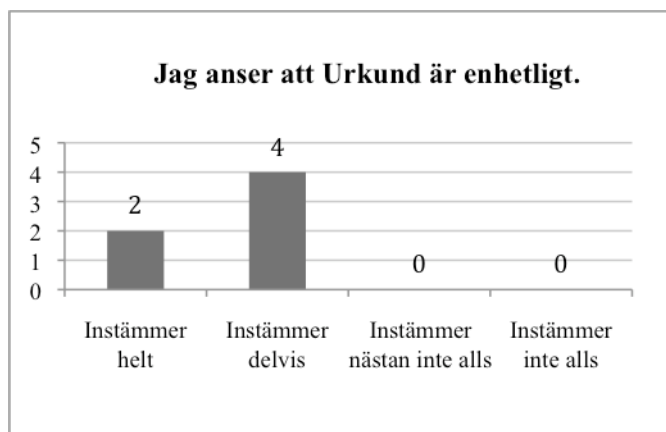
¹ Samtliga respondenter i detta delavsnitt är användare av Urkund och använder systemet ofta eller sällan. Dessa är 9 av de 20 som besvarat enkäten, samt alla intervjupersoner.

vilket intervjuperson 3 menade att denne behövde mellan användningarna (tabell 5.2). Däremot ansåg denna intervjuperson inte att det var nämnvärt svårt att orientera sig i systemet (Bilaga 7). Den enkla inlärningen av systemet, bero på att det över lag upplevs vara ett enhetligt sådant (figur 5.3). Däremot höll de flesta endast delvis med om att det var så. Detta kan ha att göra med den upptäckt som intervjuperson 3 gjorde, nämligen att nyanserna som skulle påvisa samma ”varningsgrad” skiljde sig åt mellan hemsida och analysrapport. Något annat som uppdagades under intervjuerna var att kontrasterna mellan de olika nyanserna är för små. (tabell 5.1) Större kontraster skulle minska riskerna för feltolkningar.

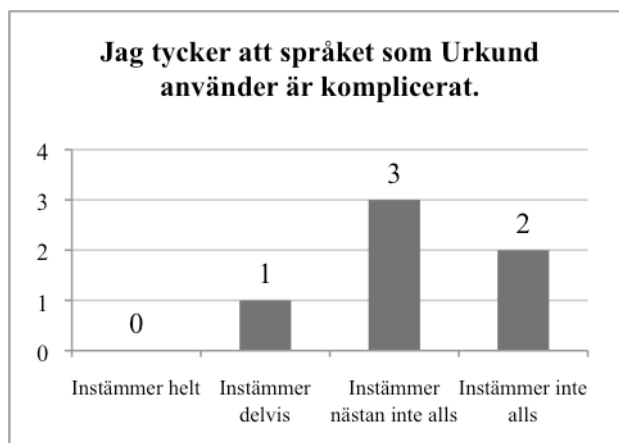
Figur 5.2 Enkät svar på fråga 25.

En av intervjupersonerna föreslog dessutom en roligare färgskala, till exempel rosa (tabell 5.1). Emellertid är Urkunds färgval baserat på den allmänt erkända färgskalan som bland annat används i trafikljusen. Detta gynnar systemet eftersom färgerna finns i människans långtidsminne (LTM). Bland annat har rött länge betraktats som en varningens färg, då den förknippas med blod som förr var en fara. Det är även ett vanligt uttryck att säga att man har fått grönt på någonting, alltså att det går bra. (Ryberg, 1999) Något annat som Urkund har tagit fasta på är att gult ökar människans vakenhetsnivå (Ryberg, 1999). Detta genom att gult indikerar de stycken som eventuellt innehåller plagiering, och som läraren borde titta på för en egen bedömning. Urkunds lila markeringar på de godkända citat som funnits följer också färgernas påverkan på människan, eftersom lila är en blå ton. På så sätt blir människan lugnad av den lila färgen.

Figur 5.3 Enkät svar på fråga 31.

Språket i systemet ansågs vara okomplicerat, men de flesta (4 av 6) av enkätrespondenterna har valt ett av de två mellersta alternativen (figur 5.4, tabell B3.13). Vi fann belägg för eventuella svårigheter i vår egen observation av systemet. Det som vi uppmärksammade var att många av funktionerna på Urkunds hemsida är skrivna på engelska, vilket Nielsen (1993) menar att ett användbart system för svenskar inte ska ha. Han menar att systemet istället ska använda det språk som användarna talar. Att så inte är fallet på Urkunds hemsida, skulle kunna vara en bidragande faktor till eventuella svårigheter i Urkunds språk. Urkunds sätt att skifta mellan engelska och svenska kan alltså ha ingett en känsla av oenhetlighet.

Figur 5.4 Enkät svar på fråga 28 och 29.

Majoriteten av respondenterna ansåg att systemet är enkelt att navigera i, men merparten av dessa instämde endast delvis i detta. Det har även hänt en av våra respondenter att denne har sökt efter en funktion utan att finna den och sedan gett upp jakten. (tabell B3.13) Detta kan bero på ovan nämnda anledningar till den upplevda oenhetligheten, eller det varierade språkbruket. En av intervjupersonerna menade även att det inte var enkelt att navigera i systemet från första användningen, utan att det är en vanesak (tabell 5.2).

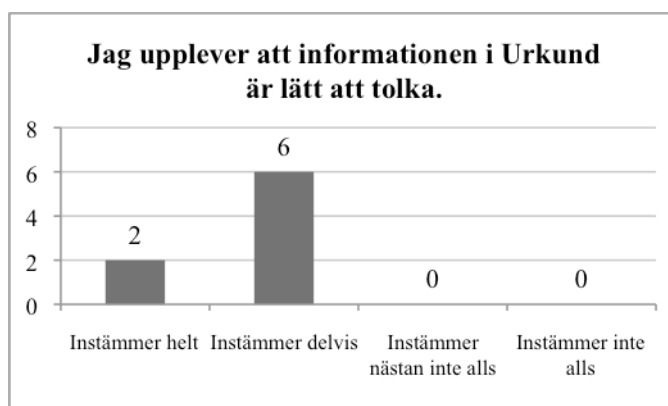
Tabell 5.1 Intervjusammanställning av Tema 4 del 1 – systemets ytliga egenskaper (för kompletta transkriberingar, se Bilaga 5, Bilaga 6 och Bilaga 7).

	Intervju 1	Intervju 2	Intervju 3
<i>Om Urkunds användbarhet:</i>			
26. Hur lätt är det att tolka informationen på Urkunds hemsida?	Lätt.	-	OK.
27. Hur lätt är det att tolka informationen i Urkunds analysrapporter?	Lätt.	OK.	På en skala 1-5 – 4.
• Vad är otydligt?	-	-	Hitta referenserna.
28. Vad anser du om det sätt som Urkund använder för att framhäva viss information?	Lätt för ögat att se färgerna.	Funkar bra.	OK.
• Hur kan det förbättras?	Svårt med intervaller och färgkodning. Varför är 39 % grönt, men inte 40 % till exempel?	-	-
29. Vad tycker du om Urkunds färgval i allmänhet?	Inga problem.	Tydligt och bra. Ganska distinkta färger.	OK.
• Hur kan det förbättras?	Eventuellt större kontraster.	Roligare färgskala.	Gröna kunde ha större skillnader.
34. Vad anser du om språket på Urkunds hemsida? Används några svåra termer?	OK.	OK.	OK.
35. Vad anser du om språket i Urkunds analysrapporter?	Inget svårt. Det är väldigt användarvänligt.	OK.	OK.
36. Vad gör du om du inte hittar den funktion du letar efter?	Har inte hänt.	Har inte hänt.	Ringer supporten.
37. Vad anser du om Urkunds enhetlighet? Är systemet enhetligt? Motivera!	Har inte stört mig på några inkonsekvenser.	Ja.	Färgerna betyder olika på olika ställen.

I vår egen observation av Urkund fann vi att hjälp och dokumentation är ganska lättillgängligt, samt att dessa inte stör dem som inte behöver dem. Det enda problemet med Urkunds hjälp och dokumentation var att rutan för kontaktuppgifterna till supporten var för liten, vilket resulterade i att man inte kunde se alla kontrolluppgifter. Man kunde inte heller skrolla ner i rutan för att se övriga kontaktuppgifter. Detta tvingar användarna att ta omvägar genom hemsidan för att kolla upp detta.

Vad gäller dialogen som förs mellan systemet och användarna, så ska denna vara så lättolkad, lättförståelig och avskalad som möjligt (Nielsen, 1993). Detta ansåg respondenterna stämma in på Urkund (figur 5.5, tabell B3.13). (figur 5.5, tabell B3.13). I vår observation av Urkund fann vi också att Urkund hade dessa egenskaper. Även intervjupersonerna instämde i att informationen både på hemsidan och i analysrapporterna är enkel att tolka (tabell 5.1). Urkunds minimalistiska gränssnitt och de få funktionerna är gynnsamt för människans SM och KTM. Detta eftersom den mänskliga hjärnan hinner bearbeta informationen på sidan innan det är för sent (Allwood, 1998).

Trots att systemet är avskalat, erbjuder det dock de funktioner som användarna önskar och/eller behöver. (tabell 5.1, tabell B3.13) Detta tyder på att Urkund är ett system som uppfyller sitt syfte, utan att göra det komplicerat för användaren.

Figur 5.5 Enkät svar på fråga 21 och 22.

Det råder inga skilda meningar vad gäller återkopplingen som Urkund tillhandahåller – samtliga respondenter menade att de inte hade några problem med att förstå hur systemet hade registrerat deras handlingar (tabell 5.2, tabell B3.13). Samtliga respondenter upplevde alltså Urkunds återkoppling som bra. Däremot uttryckte intervjuperson 3 missnöje kring ”LIST”-sidan på Urkund. Denne menade att man inte kunde försäkra sig om att allt hade fungerat som det skulle förrän inlämningarna hade kommit in. Om de inte hade sparats i rätt mapp, fick intervjupersonen dock en kopia av studenternas inlämnade material tillsammans med analysrapporten till sin registrerade e-postadress. I ett fall hade en inlämning förbisett på grund av detta och studenten hade ombetts skicka in arbetet på nytt, vilket gav en hundra procentig träff i analysen. Även om bara ett sådant fall uppmärksammats, anser vi att det är ett allvarligt problem att användarna inte riktigt förstår hur ”LIST”-sidan fungerar. Därutöver uttryckte både intervjuperson 1 och 2 att det hade inträffat att studenterna inte hade fått bekräftelse på att deras arbete var inlämnat.

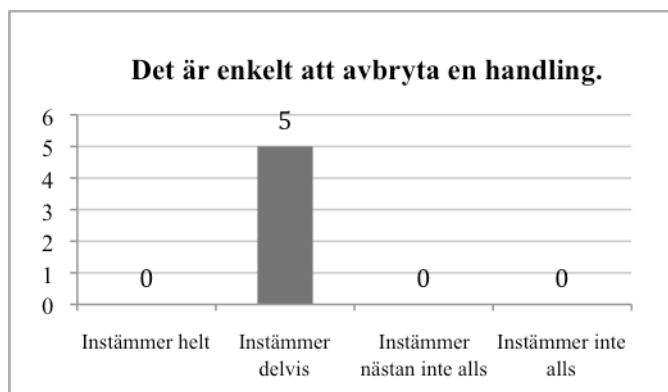
Tabell 5.2 Intervjusammanställning av Tema 4 del 2 – systemets egenskaper vid interaktion (för kompletta transkriberingar, se Bilaga 5, Bilaga 6 och Bilaga 7).

	Intervju 1	Intervju 2	Intervju 3
<i>Om Urkunds användbarhet:</i>			
23. Anser du att Urkund är enkelt att använda? Motivera!	Ja.	Ja	Ja.
24. Hur lätt är det att navigera och söka på Urkunds hemsida?	Vet inte. Är väldigt målsökande. Inget är svårt.	-	Nej.
• I analysrapporten?	Lätt.	-	Vanesak.
• Vad tror du kan förbättras på den fronten?	Inget.	-	Tydligare markerat på hittad källa, var plagieringen är.
30. Hur enkelt var det för dig att lära dig att använda Urkund?	Enkelt.	Fungerade bra. Tydlig information.	-
31. Hur lärde du dig Urkund? Var fick du hjälp ifrån?	Klicka och prova. Nej.	Seminariedagen med Urkund.	Klicka och prova. Utbildning med Urkund. Supporten.
32. Har det varit lätt att minnas användningen från gång till gång? Motivera!	Ja. Inget svårt system.	-	Man kommer in i det efter ett tag.
33. Har du råkat begå ett misstag i Urkund? Hur har du då fixat det?	Har inte begått misstag.	-	Nej. Missat en inlämning.
38. Vad anser du om den återkoppling som Urkund tillhandahåller? Till exempel felmeddelanden.	Inget konstigt.	Inget konstigt.	OK.
39. Vad anser du om Urkunds ”nödutgångar”? Är det enkelt att avbryta en handling (ett utförande)?	Enkelt.	-	Finns ingen krissituation.
40. Vilka genvägar/kortkommandon känner du till? Hur lärde du dig dessa?	Inga.	Inga.	Inga.

Vi fann dock en del brister i Urkunds återkoppling. Den respons som man fick var dåligt utformad och det var svårt att förstå. Något som ytterligare försämrar återkopplingen är dess placering. Den var inte synlig och inte heller i anslutning till det som återkopplingen åsyftade.

Vidare hade endast en av undersökningspersonerna råkat begå ett misstag under användningen av Urkund, men lyckats åtgärda detta på ett enkelt sätt (tabell B3.13,

tabell B3.14). Däremot ansåg alla² att det inte var helt enkelt att avbryta en handling i Urkund (figur 5.6, tabell 5.2). I vår egen observation fann vi även att så var fallet. Det fanns nämligen endast en "cancel"-knapp på en sida i systemet. Det gick därmed inte att avbryta en handling i övriga delar av systemet. Nödutgångar är något som de flesta teoretiker menar är viktigt att ett system har. Detta för att öka learnability och för att tillåta utforskning av systemet (Löwgren, 1993; Nielsen, 1993; Preece *et al*, 2007). Dessa är även nödvändiga vid de fall som man råkar klicka på något av misstag. Användaren ska aldrig riskera att förlora viktiga data. Intervjuperson 3 menar dock att det inte finns några krissituationer i systemet (tabell 5.2).

Figur 5.6 Enkätsvar på fråga 33.

Ingen av undersökningspersonerna kände till några genvägar eller kortkommandon i systemet³. Systemets avsaknad av genvägar och kortkommandon, kan bero på den tidigare nämnda enkelheten som upplevs bland användarna. Detta kan även bero på att ingen av våra respondenter anser sig vara en tillräckligt erfaren användare för att ha användning av några sådana. Vi har dock ingen anledning att tro att det senare stämmer. Lärare vid universitet och högskolor är högutbildade människor som ofta använder datorer i sitt arbete. Dessutom har de flesta av användarna även varit bekanta med Urkund mellan ett och fem år (B3.4).

5.2 Användbarhetens påverkan på användningen

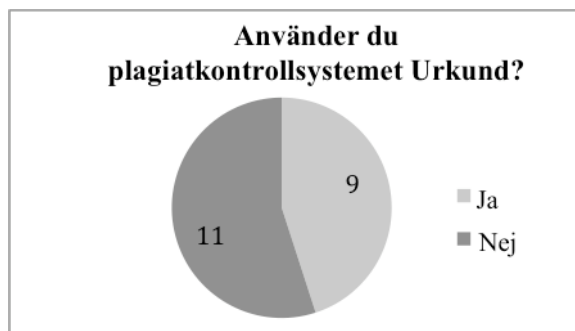
Lunds universitet hade 2087 lärare april 2009 (uppgift från Personalenheten vid Lunds universitet) och 987 aktiva Urkundskonton samma månad (uppgift från Biblioteksdirektionen vid Lunds universitet⁴), vilket innebär att 47 % av lärarna vid universitetet hade ett aktivt konto hos Urkund vid den tidpunkten. Av dem som deltog i vår enkätundersökning har nio av tjugo (45 %) använt Urkund (figur 5.7). Däremot var inte alla dessa regelbundna användare, utan lite mer än hälften (56 %) av användarna använder Urkund alltid eller ofta, medan resten använder det sällan (figur

² Alla som besvarat fråga 33 i enkäten, samt intervjupersonerna.

³ Vi känner tyvärr inte till några genvägar och kortkommandon till systemet, trots att vi sökt efter dem.

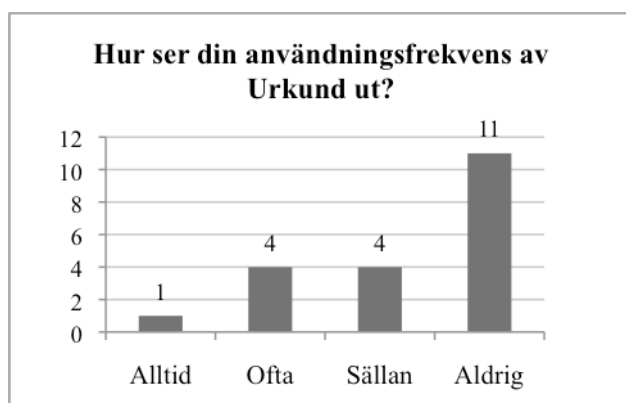
⁴ Uppgiften är utskriven 23 april 2009 av Anne Börjesson vid Biblioteksdirektionen på Lunds universitet.

5.8).

Figur 5.7 Enkät svar på fråga 3 i antal (totalt 20 svar).

De som angav att de sällan eller aldrig använde Urkund, hade skilda anledningar för detta. Den vanligaste anledningen var att de inte hade givits något tillfälle till att använda det (tabell 5.3, tabell B3.8). Resten menade att de inte fick extra tilldelning av arbetstimmar för att använda Urkund, att de inte hade hunnit komma igång med det, eller att de hellre använde Google⁵. Tidsbristen togs även upp i en annan fråga, där endast en av tio (10 %) svarade att det fanns tid avsatt i kursbudgeten för användningen av Urkund (tabell B3.2).

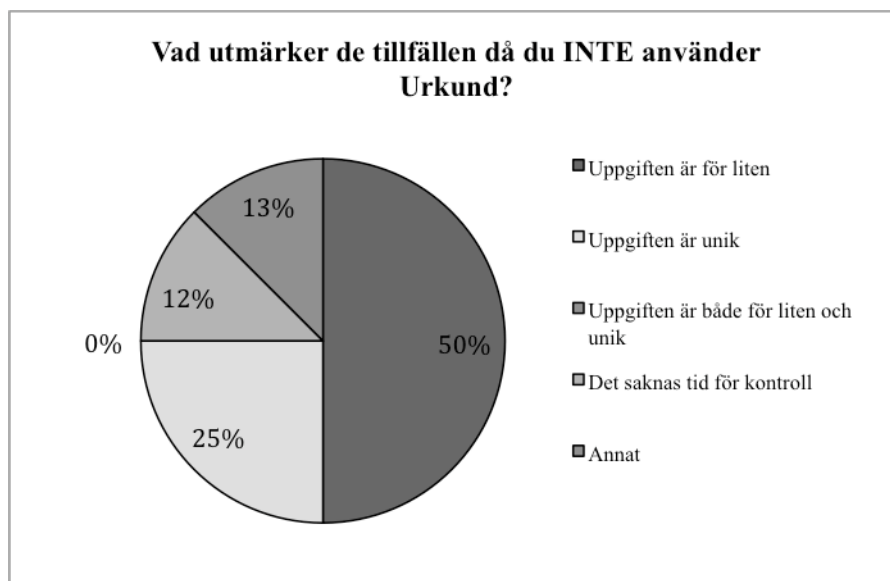
Figur 5.8 Enkät svar på fråga 7a (totalt 20 svar).

⁵ Google är ett vanligt sätt för plagiatkontroll, där läraren söker på utvalda delar av ett arbete för att finna matchning. Detta görs manuellt och de testade delarna klistras in i den vanliga sökrutan på Google.

Tabell 5.3 Enkät svar på fråga 7b.

Varför använder du inte Urkund?	
<i>Anledning</i>	<i>Antal</i>
Har inte haft tillfälle/behov	10
Tid saknas	1
Har inte kommit igång än	1
Använder Google	1
Annat – samtliga listade alternativ	1
<i>Summa</i>	<i>13</i>

Intervjupersonerna 1 och 2 tyckte inte att matematiska uppgifter och laborationsrapporter behövde kollas mot Urkund (tabell 5.4). Detta eftersom den sortens uppgifter inte går att skriva på så många olika sätt för att undvika att åka fast för plagiering (Bilaga 5, Bilaga 6, Bilaga 7). En anledning till den ringa användningen kan alltså vara uppgifternas karaktär. Det är många institutioner vid Lunds universitet där endast de stora arbetena, till exempel examensarbeten, är av sådan karaktär att de kan kontrolleras mot Urkunds databaser.

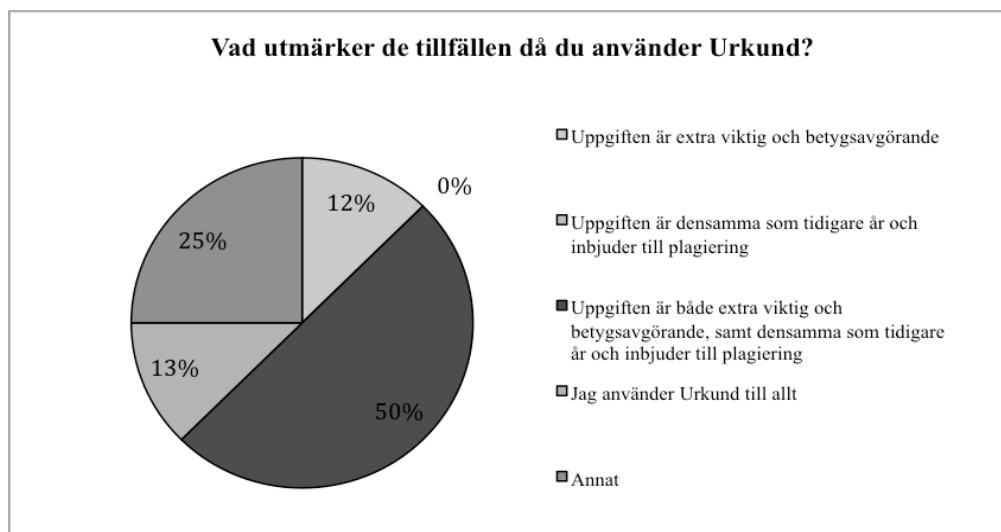

Figur 5.9 Enkät svar på fråga 10a i procent (totalt 8 svar).

Tabell 5.4 Intervjusammanställning för Tema 3 (för kompletta transkriberingar, se Bilaga 5, Bilaga 6 och Bilaga 7).

	Intervju 1	Intervju 2	Intervju 3
<i>Om användningen av Urkund:</i>			
13. Använder du Urkund till alla inlämningsuppgifter? Motivera!	Litteraturuppgifter, examensarbeten och projektarbeten, men inte labbrapporter.	Nej, inte mindre saker	-
15. Anser du att Urkund försvårar ditt rättningsarbete?	Nej.	Nej.	Nej.
16. Anser du att Urkund förenklar ditt arbete?	Nej. Det är som ett verktyg.	Ja. Bekräftar misstankar.	Nej.
17. Finns det tid avsatt (i kursbudgeten) för användningen av Urkund?	Ingår i uppsatsbiten.	Nej.	-
18. Vad utmärker de tillfällen då du använder Urkund?	Skriftlig inlämningsuppgift, kurs där jag är kursansvarig, och som inte är labbrapport.	Examinatoriska uppgifter.	Två rapporter på en kurs, den enda med skriftliga uppgifter. Examensarbeten.
19. Vad utmärker de tillfällen då du INTE använder Urkund?	Labbrapporter.	Mindre inlämningsuppgifter. Till exempel seminarieuppgifter.	Matematiska uppgifter. Isolerade uppgifter utan löpande text.
20. Hur agerar du om plagiering upptäcks?	Titta på hur det ser ut. Bedöma. Hör med kollega. Prata med studenten. Kontakta studierektor.	Kontakta studenten.	Skickar till lärare som får komma med synpunkter, sedan kursansvarig. Prefekten.
21. Anser du att Urkund är ett tillräckligt verktyg vid plagiatkontroll?	Nej. Urkund hittar inte texter som våra studenter kopierar från.	Nej. Har inte all litteratur inskannad.	Då får man inte stänga igen, utan använda det fullt ut.
22. Hur tror du att Urkund kan förbättras?	Fler låsta källor.	Scanna in alla befintliga böcker. Studenternas arbeten sparas automatisk.	Så mycket som möjligt läggs i databaserna

63 % av de 12 användarna⁶ ansåg att uppgifter som är viktigare och betygsavgörande behöver kontrolleras för plagiering (figur 5.9, tabell 5.4). Denna selektion skulle kunna motiveras med att systemet inte är tillräckligt enkelt att operera och för tidskrävande för att kontrollera mindre uppgifter. Intervjuperson 3 påvisade att det tar tid att sätta sig in i Urkunds användning efter en tids avbrott (tabell 5.2). Om detta upplevs av flera användare, så skulle det kunna vara en anledning till att många väljer bort att använda systemet för att kontrollera små uppgifter. De kanske upplever att det tar längre tid att sätta sig in i systemet, än vad de små uppgifterna ”förtjänar”.

Figur 5.10 Enkät svar på fråga 9a i procent (totalt 8 svar).

Av de 20 som besvarade vår enkät hade 16 personer (80 %) inte fått någon utbildning i hur Urkund ska användas. Ingen av intervjupersonerna hade fått någon utbildning heller, förutom ett informationsmöte som intervjuperson 3 hade tagit del av kring inköpet av Urkund (tabell 5.2). Övriga respondenter hade varit på en föreläsning eller två föredrag (tabell B3.6). Däremot verkar inte den föga utbildningen ha påverkat användarnas inlärning av systemet, som vi nämner ovan (delkapitel 5.1), då merparten av respondenterna inte upplevde några svårigheter med att lära sig använda det.

⁶ Totalt antal användare är 12 av 23, när man slår ihop intervjupersoner med enkätrespondenter.

Tabell 5.5 Intervjusammanställning för Tema 2 (för kompletta transkriberingar, se Bilaga 5, Bilaga 6 och Bilaga 7).

	Intervju 1	Intervju 2	Intervju 3
Om Urkund:			
8. Vilken information har du fått kring hur man använder Urkund?	Var snarare informant.	Introduktion av Urkund.	Urkunds information för avdelningen.
9. Anser du att den behövs eller är den onödig? Motivera!	Behövs inte.	Bra, inte minst som motivation.	Nödvändig.
10. Vilken utbildning har du fått i användningen av Urkund?	Nej.	Nej.	Informationsträff vid inköp.
11. Saknar du sådan eller anser du att det är överflödigt? Motivera!	Nej.	-	-
12. Vilka riktlinjer har du fått från högre instans om hur, när och varför systemet ska användas?	Inga.	Inga.	Inga.

Statistiken över antalet inskickade arbeten per månad visar att användningen av Urkund ökar (tabell 5.6). Denna ökning skulle kunna bero på att de lärare som har lärt sig systemets funktioner genom att klicka och prova, nu känner sig så pass säkra på hur systemet fungerar att de vågar använda det ”på riktigt” och i allt större utsträckning. Ökningen kan även bero på att arbetena varierar under terminerna, samt att det skickas in flest arbeten mot slutet av terminerna.

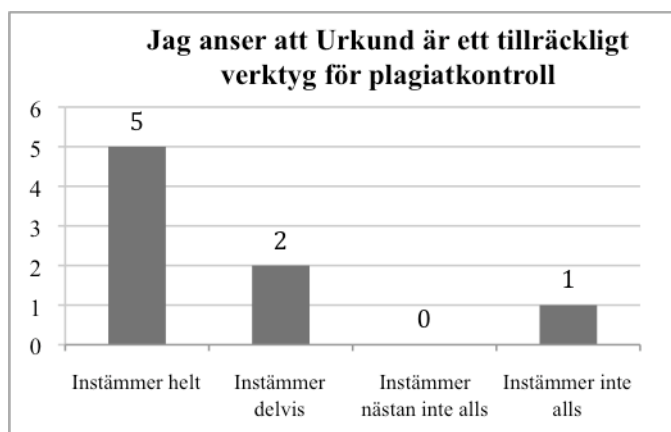
Tabell 5.6 Antal skickade arbeten per månad sedan campuslicens köptes (uppgift från Biblioteksdirektionen vid Lunds universitet).

Månad \ År	2008	2009
Januari	-	1012
Februari	-	1004
Mars	-	2303
April	-	968
Maj	111	-
Juni	145	-
Juli	7	-
Augusti	2	-
September	4	-
Oktober	401	-
November	1458	-
December	886	-

Den ringa användningen kan även ha berott på att drygt hälften (52 %) av respondenterna svarade nekande till att riktlinjer kring hur, när och varför Urkund ska användas har erhållits (tabell 5.5, tabell B3.2). Ökningen kan därför bero på att allt fler lärare får kännedom om Urkunds existens vid Lunds universitet och dess fördelar.

Eftersom campuslicensen knappt har ett år på nacken och statistiken inte sträcker sig över en längre tid, kan vi inte se några verkliga mönster, utan endast spekulera.

Intervjupersonerna tyckte inte att Urkund är ett fullgott system för plagiatkontroll, eftersom dess databaser innehåller för lite material (Bilaga 4, Bilaga 5, Bilaga 6). Intervjuperson 1 uttryckte även att dessa databaser innehåller för få texter kring det ämne som de studerar vid dennes institution (Bilaga 4). Även intervjuperson 2 och 3 ansåg att Urkunds databaser inte är tillräckligt omfattande. Detta är något som de även anger som tips på en förbättring som Urkund skulle behöva. (Bilaga 5, Bilaga 6) Enkättagarna var inte helt eniga med detta, då 88 % av dem svarat att Urkund är helt eller delvis tillräckligt för sitt syfte (figur 5.11). Två personer ansåg att det var delvis tillräckligt (figur 5.12), vilket vi tolkar som att de inte är helt nöjda med systemet. Anledningen till detta kan vi endast spekulera kring, men inte helt osannolikt beror det på att databaserna innefattar för få texter, eller ”fel sorts” texter. Detta i likhet med intervjupersonernas svar (Bilaga 4, Bilaga 5, Bilaga 6). En sådan brist påverkar systemets efficiency, eftersom systemet inte kan göra det som det är ämnat att göra på ett optimalt sätt (Nielsen, 1993; Preece *et al*, 2007).

Figur 5.11 Enkät svar på fråga 13.

5.3 Avslutning

Användningen av Urkund är ganska låg bland lärarna vid Lunds universitet nästan ett år efter att universitetet köpte in en campuslicens, eftersom mindre än hälften av lärarna använder det (47 %). Däremot är användningen på väg uppåt. Användningen ökar även mot slutet av terminerna. (tabell 5.6)

De flesta (75 %) av våra respondenter använder Urkund sällan eller aldrig (figur 5.8). Anledningen som angavs för detta var att det inte har funnits något tillfälle för detta. Alltså, lärarna har inte rättat den sorts uppgifter som Urkund kan detektera fusk i sedan detta system infördes vid Lunds universitet. De uppgifter som lärarna använder Urkund till är större betygsavgörande uppgifter, såsom examensarbeten (figur 5.9, tabell 5.8).

Sju av åtta respondenter anser att Urkund förenklar deras rättningsarbete (figur 5.1). Samtliga respondenter tyckte även att det var lätt att lära sig användningen av Urkund (figur 5.2). Den vanligaste metoden som användes var ”klicka och prova”, då endast 22 % av undersökningsspersonerna som använder Urkund hade fått någon slags utbildning för systemet.

Urkunds dialog ansågs av samtliga vara helt eller delvis lättolkad. Detta gällde både dialogen på hemsidan och i analysrapporten. (figur 5.5) Vidare ansågs systemet vara enhetligt (figur 5.3), så när som på färgerna som inte stämde överens mellan hemsidan och analysrapporterna (tabell 5.1). Språket som används i samtliga delar av Urkund var inte helt lättförståeligt. Endast två av sex svarade att språket inte är komplicerat, vilket betyder att fyra av respondenterna ansåg att det fanns en del komplexitet i språket. (figur 5.4) I vår observation fann vi att språket skiftade mellan svenska och engelska på olika ställen i systemet.

Att avbryta en handling är delvis enkelt, svarar samtliga respondenter (figur 5.6, tabell 5.2). Nödutgångar är inte heller något som användarna saknar, eftersom det inte finns någon krissituation i Urkund (tabell 5.2). Vidare har endast en respondent begått något misstag under användningen av Urkund, som enkelt rättades till (tabell B3.13).

Trots att respondenterna svarade att de tyckte att Urkunds återkoppling bra (tabell 5.2, tabell B3.13), fann vi att den hade brister. Bland annat så var det svårt att förstå vad återkopplingen åsyftade.

6 Sammanfattning och slutsatser

6.1 Sammanfattning

I denna uppsats har vi haft för avsikt att reda ut hur användbart plagiatkontrollsystemet Urkund är. För att kunna besvara detta har vi frågat användarna, lärare, hur de upplever systemet, samt hur deras användning av detta ser ut. Detta gjorde vi genom en enkät och tre intervjuer.

För att kunna ställa relevanta frågor till målgruppen, utvecklade vi ett ramverk. Detta ramverk baserades på teorier kring användbarhet, människans perception och minne, samt tumregler och principer för god design. Vårt ramverk bestod av tre användbarhetsmål – efficiency, learnability och memorability – som i sin tur bestod av ett antal principer.

Ytterligare information som vi införskaffade kring systemets funktionalitet och gränssnitt, fann vi genom vår egen observation av Urkund.

Vår undersökning har visat att Urkund enbart används av ungefär hälften av deltagarna och att det innehåller en del brister vad gäller användbarheten. Några av dessa brister är oenhetlighet i vissa delar av systemet och att användarna upplevde det som inte helt lätt att avbryta en handling. Det har även framkommit önskemål om större databaser.

Över lag upplevdes dock Urkund som ett enkelt och ändamålsenligt system, som stödjer användarna i arbetet att upptäcka plagiering.

6.2 Slutsatser

Vår frågeställning – Hur användbart är plagiatkontrollsystemet Urkund? – försöker vi besvara genom att kolla huruvida de olika användbarhetsmålen från vårt ramverk uppfylls av Urkund.

6.2.2 Efficiency

För att ett system ska uppfylla detta användbarhetsmål, måste det stödja användaren så att denne gör ett effektivt arbete. Dessutom ska systemet hjälpa användaren att utföra arbetet på ett bättre sätt än om det hade utförts manuellt. Systemet ska även vara så pass enkelt att det inte går att begå några misstag. Då användarna anser att Urkund är ett system som förenklar deras rättningsarbete, samt att endast en av dem

råkat begå ett misstag som dessutom åtgärdades på ett enkelt sätt, så kan man dra slutsatsen att Urkund uppfyller detta användbarhetsmål. Om vi däremot tittar närmare på systemet med hjälp av vårt ramverk, så hittar vi ett antal saker som skulle kunna göra Urkund till ett system med högre efficiency.

För det första kan språket bli mer konsekvent genom hela systemet. När man har ställt in ett visst språk för sitt konto, borde man få se allt i detta språk. Trots att ingen av respondenterna anmärkte på detta, så anser vi att det skulle öka förståelsen av språket och informationen som ges. Anledningen till att ingen anmärkte på denna detalj kan vara att våra respondenter är högutbildade lärare inom ett högre utbildningsväsen och är därmed kan antas förstå det engelska språket, vilket medförde att de inte hade svårt för att tolka och förstå systemets information.

En annan förbättring skulle kunna vara att öka kontrasterna mellan de olika färgnyanserna i analysrapporten. En intervjuperson påvisade till exempel likheter mellan de olika nyanserna av grönt, som indikerade olika ”plagieringsgrad”. I övrigt är färgvalen logiska och lättförståeliga, i enlighet med Rybergs (1999) teorier om människans perception av färger. Enligt dessa är rött varningens färg, då den aktiverar försvarsmekanismen, samt ökar puls och adrenalinutsöndring. Ju ”svalare” och grönare nyansen är, desto större lugnande effekt på kroppen och psyket har den. (Ryberg, 1999).

Ytterligare förbättringar kan göras vad gäller återkopplingen, som i och för sig upplevdes som fullgod av användarna, men som vi upptäckte brister med. Den skulle kunna placeras på ett mer strategiskt och genomtänkt sätt, så att den blir iögonfallande och inte förbises av någon användare. Därutöver kan den uttrycka på ett tydligare sätt vilken funktion den gäller.

Genvägar och kortkommandon är något som saknas i detta system. Vi har ingen anledning att tro att våra respondenter inte är erfarna användare av systemet, eftersom de som använder det ofta eller alltid har haft tillgång till det under 2-5 års tid. Därmed kan man dra slutsatsen att Urkund är så pass avskalat och snabbt att använda, att det inte går att förenkla det och snabba på det ännu mer. Vi upplevde inte heller under vår egen observation av systemet, att någon funktion skulle kunna ha genvägar.

Trots att Nielsen (1993) belyser vikten av felmeddelanden och vi har inkluderat denna princip i vårt ramverk, så kan man dra slutsatsen om att Urkund är så pass litet och enkelt att det är svårt att begå misstag. Därför blir felmeddelanden inte särskilt nödvändiga. Däremot saknade vi nödutgångar under vår observation av systemet. Även om detta system är litet och inte innehar någon krissituation, så tycker vi att det skulle vara tryggt att veta att man kan avbryta en handling. Systemet handskas med viktiga studentarbeten som examensarbeten och andra betygsavgörande arbeten, och därför bör det finnas en sådan funktion som säkrar att studentens arbete inte råkar ut för ett misstag.

6.2.3 *Learnability*

Den hjälp och dokumentation som Urkund erbjuder uppfyller sitt syfte och är lättillgänglig. Symbolen som leder till manualerna är diskret och därmed inte störande för användaren som inte behöver den. Manualerna är lätta att förstå och det är enkelt att hitta eftersökt hjälp.

Då undersökningspersonerna inte uppgav att de saknade några nödutgångar eller hade svårigheter med att avbryta handlingar, drar vi slutsatsen att dessa delar av systemet är utformade på ett sådant vis att de uppmuntrar till utforskning och i förlängningen lärdom om systemets funktionalitet.

En annan slutsats som vi kan dra är att systemet är enkelt att lära sig till följd av sin ringa storlek. Det begränsade antalet funktioner gör även att en inläring genom att klicka och prova blir möjlig och att man därför kan orientera sig i systemet utan att ta några större risker.

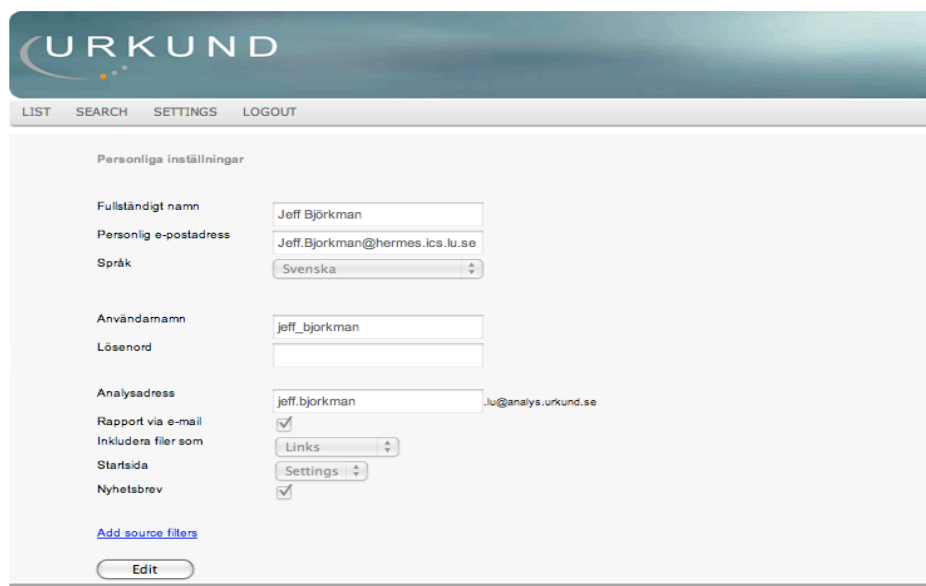
Eftersom ingen av respondenterna hade svårt för att lära sig använda Urkund och inte heller saknade någon utbildning i detta, kan man dra slutsatsen om att Urkund uppfyller detta användbarhetsmål.

6.2.4 *Memorability*

Både vi och våra undersökningspersoner upplevde att systemet var så pass synligt att det var enkelt att minnas användningen från gång till gång. Även om någon respondent påpekade att det kunde ta en kortare tid att komma in i användningen igen, så ansåg denne att han/hon snabbt kom in i användningen igen vid varje nytt tillfälle. Därmed är även detta användbarhetsmål uppfyllt av Urkund.

Bilagor

Bilaga 1 Skärmbilder från Urkund

URKUND

LIST SEARCH SETTINGS LOGOUT

Personliga inställningar

Fullständigt namn: Jeff Björkman

Personlig e-postadress: Jeff.Bjorkman@hermes.ics.lu.se

Språk: Svenska

Användarnamn: jeff_bjorkman

Lösenord: [Redacted]

Analysadress: jeff.bjorkman@analys.urkund.se

Rapport via e-mail:

Inkludera filer som: Links

Startsida: Settings

Nyhetsbrev:

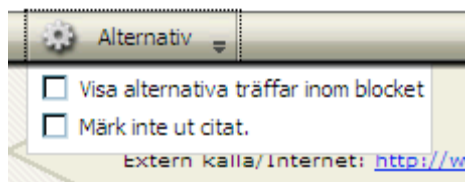
[Add source filters](#)

Edit

Figur B1.1 Personliga inställningar i Urkund.

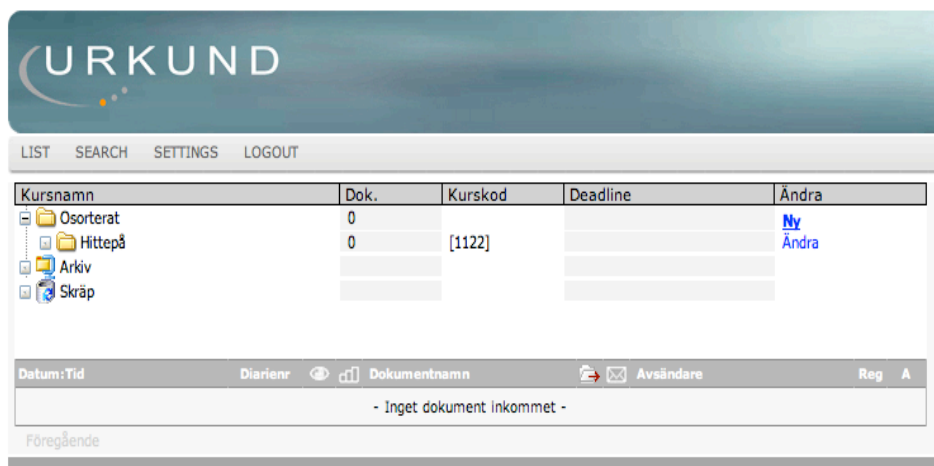
Figur B1.2 Hjälpsymbol

Figur B1.3 Alternativ-meny.

Figur B1.4 Support-sidan.

Figur B1.5 LIST i Urkund.

Figur B1.6 Mappinformation i Urkund.

Figur B1.7 SEARCH i Urkund.

Navigation	Lähet	2 träff(ar)
92%	Block #3	2 träff(ar)
99%	Block #4	2 träff(ar)
85%	Block #5	2 träff(ar)
71%	Block #6	1 träff(ar)
71%	6:0 (data-/IT-utbildade med längre utbildning och yrk...)	1 träff(ar)
52%	Block #7	1 träff(ar)

Figur B1.8 Analysrapport.

Navigation	Lähet	6 träff(ar)
98%	Block #1	6 träff(ar)
68%	Block #2	2 träff(ar)
92%	Block #3	2 träff(ar)
99%	Block #4	2 träff(ar)
85%	Block #5	2 träff(ar)
71%	Block #6	1 träff(ar)

Figur B1.9 Analysrapportens huvud.

Bilaga 2 Enkät

Enkäten finnes även på följande Internet-adress: <http://spreadsheets.google.com/viewform?formkey=ckRnOE5MYINCYXc0X0ZtQUxZOTZvR1E6MA..>

Hej,

Vi är två studenter vid informatik på Lunds universitet, som denna termin skriver kandidatuppsats. Vår forskningsfråga handlar om användningen av plagiatkontrollsystemet Urkund vid Lunds universitet.

För att kunna besvara vår forskningsfråga behöver vi därför ha reda på din erfarenhet och dina tankar kring plagiatkontrollsystem i allmänhet och Urkund i synnerhet. För att hjälpa oss kan du besvara bifogade enkät, som har skickats till dem bland personalen som bedriver undervisning. Deltagandet är naturligtvis frivilligt men vi blir väldigt tacksamma för alla svar.

Enkäten består av 36 frågor och tar ungefär 20 minuter i anspråk. Du besvarar enkäten direkt i detta formulär och trycker sedan på "Skicka", så får vi automatiskt ditt svar. Vi kommer inte att kunna se vilka av svaren som är dina. De flesta frågorna är flervalsfrågor, men en del frågor ska du besvara med text. Noteras bör att textrutan rymmer mer än den ser ut att göra.

Givetvis är enkäten anonym. E-postadresser, namn etcetera kommer inte att publiceras eller sparas. Svaren redovisas inte heller per person.

Enkäten har skickats ut till samtliga universitetslärare vid tre institutioner på Lunds universitet – Xxxxxx, Xxxxxx och Xxxxxx. Vi ämnar genomföra 3 intervjuer, en på respektive institution. Därför skulle vi uppskatta om någon av er skulle kunna tänka sig att ställa upp på en intervju under vecka 19-20. Intervjun kommer att vara i ungefär 1 timma. Kontakta i så fall Ansam Al-Saaigh på ansam.alsaaigh@hotmail.com eller 0735-341146.

Vi önskar att få tillbaka de besvarade enkätformulären senast 8 maj.

OBS! Även om du inte använder Urkund, är dina svar på övriga frågor värdefulla för oss.

Med vänlig hälsning

Ansam Al-Saaigh
Jeff Björkman

* Obligatoriskt

1. Hur många år har du undervisat? *

2a. Har du någon gång anmält en student för plagiering? *

- Ja
 Nej

2b. Hur många gånger har detta skett?

3. Använder du plagiatkontrollsystemet Urkund? *

- Ja
 Nej

4. Hur länge har Urkund funnits tillgängligt på din institution? *

5a. Vilken information har du fått kring hur man använder Urkund? *

5b. Anser du att sådan information är nödvändig? *

- Ja
 Nej

5c. Vilken utbildning har du fått i användningen av Urkund? *

6. Har du fått riktlinjer från högre instanser om hur, när och varför systemet ska användas? *

- Ja
 Nej

7a. Hur ser din användningsfrekvens av Urkund ut? *

- Alltid
 Ofta
 Sällan
 Aldrig

7b. Om "sällan" eller "aldrig", varför använder du inte Urkund?

8. Finns det avsatt tid (i kursbudgeten) för denna användning?

- Ja
 Nej

9a. Vad utmärker de tillfällen då du använder Urkund?

- Uppgiften är extra viktig och betygsavgörande
 Uppgiften är densamma som tidigare år och inbjuder till plagiering
 Uppgiften är både extra viktig och betygsavgörande, samt densamma som tidigare år och inbjuder till plagiering
 Jag använder Urkund till allt
 Annat

9b. Om "annat", vad?

10a. Vad utmärker de tillfällen då du INTE använder Urkund?

- Uppgiften är för liten
- Uppgiften är unik
- Uppgiften är både för lite och unik
- Det saknas tid för kontroll
- Annat

10b. Om "annat", vad?**11. Urkund förenklar mitt rättningsarbete.**

- Instämmer helt
- Instämmer delvis
- Instämmer nästan inte alls
- Instämmer inte alls

12. Jag följer alltid de utslag som Urkund ger.

- Instämmer helt
- Instämmer delvis
- Instämmer nästan inte alls
- Instämmer inte alls

13. Jag anser att Urkund är ett tillräckligt verktyg för plagiatkontroll?

- Instämmer helt
- Instämmer delvis
- Instämmer nästan inte alls
- Instämmer inte alls

14. Urkund är enkelt att använda.

- Instämmer helt
- Instämmer delvis
- Instämmer nästan inte alls
- Instämmer inte alls

15. Urkund är lätt att navigera (hitta) i.

- Instämmer helt
- Instämmer delvis
- Instämmer nästan inte alls
- Instämmer inte alls

16. Jag anser att det är lätt att hitta tillbaka om man kommit på villovägar i systemet.

- Instämmer helt
- Instämmer delvis
- Instämmer nästan inte alls
- Instämmer inte alls

17. Urkund tillhandahåller de funktioner som jag behöver och/eller önskar.

- Instämmer helt
 Instämmer delvis
 Instämmer nästan inte alls
 Instämmer inte alls

18. Det är lätt att finna den hjälp jag behöver för att lösa uppgifter.

- Instämmer helt
 Instämmer delvis
 Instämmer nästan inte alls
 Instämmer inte alls

19. Jag anser att informationen på Urkunds hemsida är presenterad på ett prydligt och överskådligt sätt.

- Instämmer helt
 Instämmer delvis
 Instämmer nästan inte alls
 Instämmer inte alls

20. Jag anser att informationen i Urkunds analysrapporter är presenterad på ett prydligt och överskådligt sätt.

- Instämmer helt
 Instämmer delvis
 Instämmer nästan inte alls
 Instämmer inte alls

21. Jag upplever att informationen på Urkunds hemsida är lätt att tolka.

- Instämmer helt
 Instämmer delvis
 Instämmer nästan inte alls
 Instämmer inte alls

22. Jag upplever att informationen i Urkunds analysrapporter är lätt att tolka.

- Instämmer helt
 Instämmer delvis
 Instämmer nästan inte alls
 Instämmer inte alls

23. Vad anser du om det sätt som Urkund använder för att framhäva viss information i analysrapporten?**24. Vad tycker du om Urkunds färgval i allmänhet?**

25. Det var enkelt att lära mig användningen av Urkund.

- Instämmer helt
 Instämmer delvis
 Instämmer nästan inte alls
 Instämmer inte alls

26a. Har du använt Urkund mer än 2 gånger?

- Ja
 Nej

26b. Om ja, det var enkelt att minnas hur jag ska göra från gång till gång.

- Instämmer helt
 Instämmer delvis
 Instämmer nästan inte alls
 Instämmer inte alls

27a. Har du råkat begå misstag i användningen av Urkund?

- Ja
 Nej

27b. Det var då enkelt att rätta till misstaget.

- Instämmer helt
 Instämmer delvis
 Instämmer nästan inte alls
 Instämmer inte alls

28. Jag tycker att språket på Urkunds hemsida är komplicerat.

- Instämmer helt
 Instämmer delvis
 Instämmer nästan inte alls
 Instämmer inte alls

29. Jag tycker att språket i Urkunds analysrapporter är komplicerat.

- Instämmer helt
 Instämmer delvis
 Instämmer nästan inte alls
 Instämmer inte alls

30. Det har hänt att jag har letat efter en funktion utan att finna den, och sedan gett upp.

- Instämmer helt
 Instämmer delvis
 Instämmer nästan inte alls
 Instämmer inte alls
-

31. Jag anser att Urkund är enhetligt (utgör en helhet, följer samma mönster rätt igenom).

- Instämmer helt
 Instämmer delvis
 Instämmer nästan inte alls
 Instämmer inte alls

32. Jag anser att Urkunds återkoppling (den information jag får tillbaka när jag utfört något i systemet) är bra.

- Instämmer helt
 Instämmer delvis
 Instämmer nästan inte alls
 Instämmer inte alls

33. Det är enkelt att avbryta en handling (ett utförande).

- Instämmer helt
 Instämmer delvis
 Instämmer nästan inte alls
 Instämmer inte alls

34. Vilka genvägar/kortkommandon använder du?

Skriv dem med ett kommatecken mellan varje genväg/kortkommando.

35. Jag anser att Urkund är enkelt att använda.

- Instämmer helt
 Instämmer delvis
 Instämmer nästan inte alls
 Instämmer inte alls

36a. Har du använt något annat system än Urkund för plagiatkontroll? *

- Ja
 Nej

36b. Om "ja", vilket/vilka?

36c. Föredrar du något annat system framför Urkund för detta ändamål?

- Ja
 Nej

36d. Om "ja", vilket/vilka?

36e. Varför föredrar du detta/dessa?

Bilaga 3 Enkätundersökningens resultat

Tabell B3.1 Svar på fråga 1.

Hur många år har du undervisat?		
<i>Svarsalternativ</i>	<i>Antal</i>	<i>Andel</i>
– 10	7	35 %
11 – 20	3	15 %
21 – 30	4	20 %
31 –	6	30 %
<i>Summa</i>	<i>20</i>	<i>100 %</i>

Tabell B3.2 Svar på fråga 3, 5b, 6, 8 och 26a.

Fråga	<i>Ja</i>	<i>Nej</i>	<i>Summa</i>
Använder du plagiatkontrollsystemet Urkund?	9	11	20
Har du använt Urkund mer än två gånger?	5	4	9
Anser du att information om kring hur man använder Urkund är nödvändig?	18	2	20
Har du fått riktlinjer från högre instanser om hur, när och varför systemet ska användas?	11	9	20
Finns det avsatt tid (i kursbudgeten) för denna användning?	1	10	11

Tabell B3.3 Svar på fråga 2a.

Har du någon gång anmält en student för plagiering?		
<i>Svarsalternativ</i>	<i>Antal</i>	<i>Andel</i>
Ja	7	35 %
Nej	13	65 %
<i>Summa</i>	<i>20</i>	<i>100 %</i>

Tabell B3.4 Svar på fråga 4.

Hur länge har Urkund funnits tillgängligt på din institution?		
<i>Svarsintervall (år)</i>	<i>Antal</i>	<i>Andel</i>
– 1	7	39 %
1 – 3	5	28 %
3 –	2	11 %
Vet ej	4	22 %
<i>Summa</i>	<i>18</i>	<i>100 %</i>

Tabell B3.5 Svar på fråga 5a.

Vilken information har du fått kring hur man använder Urkund?		
<i>Svar</i>	<i>Antal</i>	<i>Andel</i>
Informationsseminarium, föreläsning, föredrag, muntlig information eller infomöte	5	33 %
E-post eller webbsidor	5	33 %
Mycket tillgänglig information	3	20 %
Tillräcklig	2	14 %
<i>Totalt antal svar</i>	<i>15</i>	<i>100 %</i>

Tabell B3.6 Svar på fråga 5c.

Vilken utbildning har du fått i användningen av Urkund?		
<i>Svar</i>	<i>Antal</i>	<i>Andel</i>
Ingen	16	80 %
En föreläsning	1	5 %
Två föredrag	1	5 %
Tillräcklig	1	5 %
-	1	5 %
<i>Summa</i>	<i>20</i>	<i>100 %</i>

Tabell B3.7 Svar på fråga 7a.

Hur ser din användningsfrekvens av Urkund ut?		
<i>Svarsalternativ</i>	<i>Antal</i>	<i>Andel</i>
Alltid	1	5 %
Ofta	4	20 %
Sällan	4	20 %
Aldrig	11	55 %
<i>Summa</i>	<i>20</i>	<i>100 %</i>

Tabell B3.8 Svar på fråga 7b.

Varför använder du inte Urkund?		
<i>Anledning</i>	<i>Antal</i>	<i>Andel</i>
Har inte haft tillfälle/behov	10	76 %
Tid saknas	1	8 %
Har inte kommit igång än	1	8 %
Använder Google	1	8 %
<i>Summa</i>	<i>13</i>	<i>100 %</i>

Tabell B3.9 Svar på fråga 9a och 9b.

9a. Vad utmärker de tillfällen då du använder Urkund? 9b, om annat, vad?		
<i>Svarsalternativ</i>	<i>Antal</i>	<i>Andel</i>
Jag använder Urkund till allt	1	12,5 %
Mastersarbeten och litteratur arbeten	1	12,5 %
Uppgiften är både extra viktig och betygsavgörande, samt densamma som tidigare år och inbjuder till plagiering	4	50,0 %
Uppgiften är extra viktig och betygsavgörande	1	12,5 %
Uppsatser ska gå automatiskt genom Urkund	1	12,5 %
<i>Summa</i>	<i>8</i>	<i>100 %</i>

Tabell B3.10 Svar på fråga 10a och 10b.

10a. Vad utmärker de tillfällen då du INTE använder Urkund? 10b. Om annat, vad?		
<i>Svarsalternativ</i>	<i>Antal</i>	<i>Andel</i>
Uppgiften är för liten	4	50,0 %
Uppgiften är unik	2	25 %
Uppgiften är unik, Uppgiften är för liten, Det saknas tid för kontroll	1	12,5 %
Det saknas tid för kontroll	1	12,5 %
<i>Summa</i>	<i>8</i>	<i>100 %</i>

Tabell B3.11 Svar på fråga 23.

23. Vad anser du om det sätt som Urkund använder för att framhäva viss information i analysrapporten?
OK
Ganska bra, kan förbättras
Bra
vet ej
<i>Totalt antal svar: 4</i>

Tabell B3.12 Svar på fråga 24.

Vad tycker du om Urkunds färgval i allmänhet?
Ingen uppfattning
Ganska tydlig
Bra
Inget
OK
<i>Totalt antal svar: 5</i>

Tabell B3.13 Svar på frågorna 11, 14, 15, 17, 18, 21, 22, 25, 26b, 27b, 28, 29, 30, 31, 32 och 33.

Påstående	Instämmer helt	Instämmer delvis	Instämmer nästan inte alls	Instämmer inte alls	Summa
Urkund förenklar mitt rättningsarbete.	2	5	0	1	8
Urkund är enkelt att använda.	3	4	0	0	7
Urkund är lätt att navigera i.	3	4	0	0	7
Urkund tillhandahåller de funktioner som jag behöver och/eller önskar.	2	5	0	0	7
Det är lätt att finna den hjälp jag behöver för att lösa uppgifter.	1	5	0	0	6
Jag upplever att informationen på Urkunds hemsida är lätt att tolka.	2	4	0	0	6
Jag upplever att informationen i Urkunds analysrapporter är lätt att tolka.	2	6	0	0	8
Det var enkelt att lära mig användningen av Urkund.	4	3	0	0	7
Det var enkelt att minnas hur jag ska göra från gång till gång.	2	3	0	0	5
Jag tycker att språket på Urkunds hemsida är komplicerat.	0	1	3	2	6
Jag tycker att språket i Urkunds analysrapporter är komplicerat.	0	1	3	2	6
Det har hänt att jag har letat efter en funktion utan att finna den, och sedan gett upp.	0	1	0	5	6
Jag anser att Urkund är enhetligt.	2	4	0	0	6
Jag anser att Urkunds återkoppling är bra.	3	4	0	0	7
Det är enkelt att avbryta en handling.	0	5	0	0	5
Det var då enkelt att rätta till misstaget jag begått i användningen av Urkund.	1	1	0	0	2

Tabell B3.14 Svar på fråga 27a.

Har du råkat begå misstag i användningen av Urkund?	Antal	Andel
Ja	1	14 %
Nej	6	86 %
Summa	7	100 %

Tabell B3.15 Svar på frågorna 12, 13, 16, 19 och 20.

Påstående	Instämmer helt	Instämmer delvis	Instämmer nästan inte alls	Instämmer inte alls	Summa
Jag följer alltid de utslag som Urkund ger.	4	3	0	1	8
Jag anser att Urkund är ett tillräckligt verktyg för plagiatkontroll.	5	2	0	1	8
Jag anser att det är lätt att hitta tillbaka om man kommit på villovägar i systemet.	1	4	0	0	5
Jag anser att informationen på Urkunds hemsida är presenterad på ett prydligt och överskådligt sätt.	1	3	1	0	5
Jag anser att informationen i Urkunds analysrapporter är presenterad på ett prydligt och överskådligt sätt.	3	4	0	0	7

Tabell B3.16 Svar på fråga 36a.

Har du använt något annat system än Urkund för plagiatkontroll?		
Svar	Antal	Andel
Ja	3	15 %
Nej	17	85 %
Summa	20	100 %

Tabell B3.17 Svar på fråga 36b.

Om "ja", vilket/vilka?	
GenuineText	2
Google	1
Summa	3

Tabell B3.18 Svar på fråga 36c.

Föredrar du något annat system framför Urkund för detta ändamål?	
Ja	0
Nej	13
Summa	13

Tabell B3.19 Svar på fråga 36e.

Varför föredrar du detta/dessa?
Har ej testat Urkund och är nöjd med GenuineText
Totalt antal svar: 1

Bilaga 4 Intervjuguide

Allmänt om plagiering:

1. Hur länge har du undervisat?
2. Har det hänt att du har anmält en student för plagiering?
3. Hur många gånger har detta hänt?
4. Hur har du i dessa fall upptäckt plagieringen?
5. Vad anser du vara grov plagiering, dvs. plagiering som ska anmälas?
6. Finns det inlämningsuppgifter som du lägger större tyngd vid? Motivera!
7. Finns det uppgifter som du lägger mindre tyngd vid? Motivera!

Om Urkund:

8. Vilken information har du fått kring hur man använder Urkund?
9. Anser du att den behövs eller är den onödig? Motivera!
10. Vilken utbildning har du fått i användningen av Urkund?
11. Saknar du sådan eller anser du att det är överflödigt? Motivera!
12. Vilka riktlinjer har du fått från högre instans om hur, när och varför systemet ska användas?

Om användningen av Urkund:

13. Använder du Urkund till alla inlämningsuppgifter? Motivera!
14. Vad anser du om Urkunds gräns för plagiering?
 - Hur skiljer sig Urkunds gräns för plagiering från din?
15. Anser du att Urkund försvårar ditt rättningsarbete?
 - På vilket sätt?
16. Anser du att Urkund förenklar ditt arbete?
 - På vilket sätt?
17. Finns det tid avsatt (i kursbudgeten) för användningen av Urkund?
18. Vad utmärker de tillfällen då du använder Urkund?
19. Vad utmärker de tillfällen då du INTE använder Urkund?
20. Hur agerar du om plagiering upptäcks?
21. Följer du alltid upp de utslag som Urkund ger? Motivera!
22. Anser du att Urkund är ett tillräckligt verktyg vid plagiatkontroll?
23. Hur tror du att Urkund kan förbättras?

Om Urkunds användbarhet:

24. Anser du att Urkund är enkelt att använda? Motivera!
 25. Hur lätt är det att navigera och söka på Urkunds hemsida?
 - I analysrapporten?
 - Vad tror du kan förbättras på den fronten?
 26. Vilka av de funktioner som du önskar/behöver tillhandahåller Urkund?
 - Vad saknar du för funktioner?
 - Varför saknar du dessa? Varför är de viktiga?
 27. Hur lätt är det att tolka informationen på Urkunds hemsida?
 - Vad är otydligt?
 28. Hur lätt är det att tolka informationen i Urkunds analysrapporter?
 - Vad är otydligt?
 29. Vad anser du om det sätt som Urkund använder för att framhäva viss information?
 - Hur kan det förbättras?
-

30. Vad tycker du om Urkunds färgval i allmänhet?
 - Hur kan det förbättras?
31. Hur enkelt var det för dig att lära dig att använda Urkund?
32. Hur lärde du dig Urkund? Var fick du hjälp ifrån?
33. Har det varit lätt att minnas användningen från gång till gång? Motivera!
 - Vad har du haft svårt för att minnas?
 - Hur gör du för att friska upp minnet?
34. Om du begår ett misstag i Urkund, hur fixar du det?
 - Hur hjälper systemet dig med detta?
35. Vad anser du om språket på Urkunds hemsida? Används några svåra termer?
 - Hur kan det förbättras? Behöver något förklaras på ett bättre sätt?
36. Vad anser du om språket i Urkunds analysrapporter?
 - Hur kan det förbättras?
37. Vad gör du om du inte hittar den funktion du letar efter?
38. Vad anser du om Urkunds enhetlighet? Är systemet enhetligt? Motivera!
39. Vad anser du om den återkoppling som Urkund tillhandahåller? Till exempel felmeddelanden.
 - Hur kan den förbättras?
40. Vad anser du om Urkunds ”nödutgångar”? Är det enkelt att avbryta en handling (ett utförande)?
41. Vilka genvägar/kortkommandon känner du till? Hur lärde du dig dessa?

Om andra plagiatkontrollsystem:

42. Vilka andra plagiatkontrollsystem än Urkund har du använt?
 - Föredrar du något av dessa plagiatkontrollsystem framför Urkund?
 - Vilket?
 - Varför föredrar du detta?
 - På vilket sätt är detta/dessa plagiatkontrollsystem bättre än Urkund?
43. Har du ytterligare funderingar kring Urkund?
44. Övrigt?

Bilaga 5 Intervjutranskribering 1

A står för Ansam och I₁ står för intervjuperson 1

A	Hur länge har du undervisat?
I ₁	Som lektor eller som... över huvudtaget?
A	Över huvudtaget.
I ₁	Jag började här som doktorand 1990 på hösten och jag gissar väl att jag började undervisa... kanske redan samma termin, annars så '91.
A	Mm. Har du någon gång anmält en student för plagiering?
I ₁	Ja! 2 gånger.
A	Mm
I ₁	Eller ja, plagiering? Fusk men... Aa alltså vi anmäler dem för att vi anser att det är, är fusk och sedan så tar eh alltså de där nere hand om vad det är för någonting. Men anmält, ja.
A	Hur har du upptäckt plagieringen i de här fallen?
I ₁	I ena fallet körde vi det genom Urkund och fick väldigt mycket träffar. Det andra fallet så var det en student som kom till mig och som skulle opponera på arbetet och sa att det här är så jättemycket som... det skiljer i nivå och det här är så jättemycket som är likt och vad ska jag göra. Hon var så förtvivlad över situationen. Och... vi hade reagerat på att det var ol... alltså när vi hade läst uppsatsen att det var så olika nivå på språket, men det var studenten som lyfte det sista biten så att säga.
A	Mm. Vad är det som du anser vara grov plagiering, som SKA anmälas, som man inte kan se mellan fingrarna på?
I ₁	Alltså det är jättesvårt. När vi kör Urkund till exempel så får vi ofta eh meningar som en lika eller snarlika på material och metoder, men det har att göra med formeln, så där kan jag känna att... eh visst är där flera meningar i följd och sedan att de här meningarna i följd kommer flera sådana stycken så även så... så reagerar vi även på material och metod. Är det på resultat och diskussion så är vi nog känsligare. Ehm jag har inte testat gränserna så jag kan inte säga riktigt för de två fallen vi har haft har det varit så pass uppenbart att det är ordagrant eller utbytande av enbart ett eller ett fåtal ord eller utelämna ett eller fåtalet ord, så där har inte... vi har inte ens behövs diskutera det utan vi har bara gjort en anmälan och skickat iväg det. Jag gissar... ah, oh... i de fallen så har det varit studenter som har skrivit ett arbete som är från någonstans mellan 2500 och 3500 ord och där är väl kanske då 3-4 meningar som är ordagranna. Vi har ingen sådan definitiv gräns, nej det har vi inte.
A	OK. Finns det några inlämningsuppgifter som du lägger större tyngd vid?
I ₁	Aeh. Alltså vi har ju inlämningsuppgifter som är... tar olika lång tid och då blir det ju relativt sett mer tyngd. Men alla är ju lika viktiga annars. Utan det är mer att om du lägger ner en vecka på det eller om du lägger en dag, så det är klart att en veckas är då fem gånger mer tyngd på. För det mesta. Än en-dagars.
A	Mm. så då är det storleken som... eller antalet högskolepoäng då som spelar roll eller?
I ₁	Spelar roll...?
A	Eller menar du tiden som du lägger ner på att rätta eller som studenten lägger ner...

I ₁	...studenten förväntas lägga ner på arbetet.
A	Mm
I ₁	Som då är någon sorts bas på... eh... de skriver ju arbeten... de gör ganska små arbeten här om man jämför med andra fakulteter. Eh de skriver ett arbete som är då på eh... mellan... minst 2500 ord. Eh max 6 sidor. Eh... och där räknar vi med att de jobbar en vecka med det, för att de ska hitta material, de ska bearbeta det, de ska sätta samman det och göra en syntes av det. Och sedan att skriva de här 5-6 sidorna tar ju inte en vecka, utan det är ju mycket mer arbete. Så det är den tiden som vi räknar med att man ska lägga ner på det för att prestera ett godkänt arbete som räknas in i omfattningen.
A	Vilken information har du fått kring hur man ska använda Urkund?
I ₁	JAG har fått?
A	Mm. eller hur...
I ₁	Alltså jag var ju med Urkund sedan tidernas begynnelse. Jag var på någon konferens för längesen. Jag kan säkert ta fram någon uppgift om när detta kan ha varit och återkomma. Där de ville ha folk på universitet som testar det och så sa jag att jag testar gärna för vi har elektronisk inlämning av uppsatser, uppsatserna är inte så stora och vi är framförallt intresserade av att se hur mycket som... eh hur bra Urkund var. Eftersom jag har problem med att de kör mycket från öppna källor och sedan från en del källor som de inte vill tala om vilka de är och det vi ofta har problem med vid plagiat är att de plockar material från artiklar från SFI eller något sådant där och de ligger inte öppet uppe, så att det var det vi ville testa. Och... ah det var nog någon manual, amen alltså jag har aldrig upplevt... någon gång har jag pratat med Peter som hade företaget då ehm sedan vet jag ju att det har varit informationsmöten och sådant här i samband med att universitetet handlade upp campuslicens, men jag kom liksom från andra hållet lite, eftersom jag har varit med ganska länge. Men jag har inte behövt söka information heller.
A	OK. Eh kände du att det behövdes... du kände inte att det behövdes någon sådan information?
I ₁	Alltså de har ju ändrat sitt gränssnitt ett par gånger. Eh, så... nej! Det har alltid varit väldigt eh instinktströskeln för att använda den är väl låg, utan den information man skulle vilja ha det är u vad de har för källor, men det är ju en företagshemlighet och det får man leva med. Eh.. sedan berättade de ju lite om hur de söker och sådant där, va, men det spelar inte så stor roll hur, vad de har för sök... alltså sökverktyg, för är det ett låst eh bibliotek som till exempel... många av våra tidsskrifter ligger i så kommer inget sökverktyg åt dem. Eh... så att... nej.
A	OK. Du hade inte fått någon utbildning i användningen av Urkund heller?
I ₁	Nej.
A	Känner du att det hade behövts någon sådan?
I ₁	Nej.
A	Det är enkelt att använda?
I ₁	Det är lätt att använda. Eh det är tolkningen som alltid som är det svåra.
A	Du har inte fått några riktlinjer om hur du ska tolka?
I ₁	Du menar hur många procent som ska vara kopierat för att det ska vara... eh... för att vi ska anmäla.
A	Ja.
I ₁	Nej, det har jag inte. Vi har haft... inom biologin så... eh... är det jag och <i>anonym</i> som har jobbat länge med det här och vi har ju pratat en del ibland om vad man tycker och vad man tänker så där. <i>Ämne y</i> har inga fastlagda riktlinjer eh för vad som är och inte är. Däremot så

	ska vi som lärare och lektorer då lyfta frågan med studierektorerna så fort det är någonting. Alltså inte om det är en halv mening som är likadan eller om det är två referenser. Eh och sedan så... eh vet jag inte om de gör någon bedömning där. Jag har inte varit i en situation att jag har behövt. Men vi har inget dokument utåt så som säger att får du 19 % träffar med 97 % säkerhet så ska du anmäla, men får du 18 % så ska du inte. Något sådant har vi inte, nej. Men så... beror på hur det ser ut i dokumentet.
A	Har du fått någon information från studierektor eller någon annan hög person om när, hur och varför systemet ska användas?
I ₁	Nej, eftersom jag har använt... Alltså jag är en av dem som har tagit hit systemet och använt det innan det fanns tillgängligt, innan universitetet var intresserat. Sedan att det mesta slår på gymnasienivå... så det är väl snarare att det har varit på andra hållet, att de har pratat med mig om vad vi, vad jag har haft för erfarenheter och så, så det är lite omvänt.
A	Mm. Eh.
I ₁	Sedan vet ju jag att i samband med att vi har en campuslicens nu och att vi ska kolla alla arbeten och examensarbeten så, eh har det varit information, men den har inte jag tagit del av eftersom jag redan jobbar med det.
A	Och du använder Urkund till alla inlämningsuppgifter?
I ₁	Alla litteraturuppgifter. Labbrapporter har vi det inte till.
A	OK.
I ₁	Men alla litteraturuppgifter. Och examensarbeten och projektarbeten och sådant. Men inte labbrapporter.
A	Varför kollar ni inte labbrapporter?
I ₁	De blir så... eh... eh... de labbrapporter jag har... eh... har du... det är svårt att skriva på så många sätt. Ehm... och... och man dessutom har varit med på labben, vilket jag är, så förstår man om folk har förstått. Och rättare sagt, man märker vilka som kan vara lite tveksamma. Lämnar de in en glimrande labbrapport så kanske man är tveksam, men det är svårt att skriva så att det... antingen så blir alla väldigt hög likhetsfrekvens, eller så ger det ingenting, för formen är så styrd. Så det är snarare det än att vi tycker att det inte är värt något eller inte... eller någonting sådant.
A	Vad tycker du om Urkunds gräns för plagiering? Tycker du att den är för hög eller för låg? Är Urkund för slapt?
I ₁	Gränsen för plagiering? Du får förklara vad du menar för de sätter ingen gräns för liksom för plagiering så, utan de markerar ju träffar och där har du ju olika eh... om du menar färgkoderna de har liksom grönt oranger... de förhåller jag mig inte till så att säga utan det är procentsatserna som är det intressanta. Sedan vet jag inte. Det har väl varit diskussion om det att man kan ändra procentsatserna, men det kan man inte göra på användarnivå, så jag kan inte själv sätta att jag vill ha allting över 30 %, eller någonting sådant. Det tror jag inte går att göra på enskilt användarlicens. Ehm... utan de markerar ju upp det mesta och sedan så får man själv bedöma. De ska ju inte göra någon bedömning.
A	En lärare vid min institution hade ett arbete med 98 % likhet i ett stort stycke, och sedan hade Urkund missat ett annat stort stycke som också var kopierat. Sedan hade en referens som hade 68 % likhet, när den var skriven efter Harvard-systemet, så det är lite mer sådan gräns jag menar. Tycker du att Urkund är väldigt strängt eller... jämfört med din egen gräns?
I ₁	Jag sitter ju inte och läser texter mot varandra och räknar ord så, det gör jag inte. Så jag har ju ingen sådan gräns, utan om man tittar på mig som plagiats- eller fuskupptäckare, så ehm... ehm... tittar jag på om det skiljer i nivåer eller om arbetena inte hänger ihop eller någonting sådant här. Ehm... och sedan så går man och tittar i de referenserna och ser ifall det är rimliga referenser och man kanske plockar upp referenserna och tittar och sådant här. Vårt största problem är inte vad de har för gränser utan att det är att de har ett gaska begränsat

	sortiment av artiklar som de söker ur.
A	Tycker du att Urkund försvårar ditt rättningsarbete?
I ₁	Nej.
A	Tycker du att det förenklar?
I ₁	Mitt rättningsarbete? Nej. Alltså, vi använder Urkund lite som ett verktyg och starta diskussion om vad som är tillåtet och vad som inte är, vad som är tillåtet och vad som är plagiat och vad som är citat och vad som är en kopia och det här. Eh lite för att skydda mina studenter eftersom även om vi har studenter här som man kanske inte tror forskar, så vet jag att studenter i allmänhet handskas vårdslöst med material och att de lägger dem på gemensamma datorer och någon annan kan låna av dem, och då är frågan vem var först? Har de gått på min kurs och de har lämnat in material och det är kört genom Urkund, så finns där en, en, ett elektroniskt spår som säger att den här har skrivit det. Den kanske inte var först-först, det vet vi ingenting om, men om det kommer någon efteråt, så vad falls har inte de snott arbetet som mina studenter har gjort. Så nej det kan man inte säga att det försvårar eller gör det långsammare eller någonting sådant. Det är som ett verktyg.
A	Men är det inte så att man får ett mail när man har skickat in ett arbete? Att läraren får ett mail om man vill lägga in arbetet i databasen?
I ₁	Eh...
A	Att det inte läggs in automatiskt.
I ₁	Nej studenter kan själv välja, om det ska inkluderas eller om det bara ska köra... Kollen kommer de aldrig ifrån, för den körs i och med att man lämnar in det till Urkund. Sedan kan studenten själv välja och det är det jag menar att vi har det som ett material och vi har ganska mycket diskussioner om hur folk betar sig så att säga och sådant här. Jag har ingen aning om hur många som plockar väck sina arbeten, men det är ganska många som blir oroliga när de inser att de kanske handskas med dokument som där deras arbeten används av någon annan och jag har också varit med om studenter som har råkat ut för att de har fått sitt material använt så att säga av andra. Så att det är nog snarare på det hållet.
A	Finns det tid avsatt i kursbudgeten för användningen av Urkund?
I ₁	Tid avsatt i kursbudgeten? Ja, alltså det ingår ju i uppsatsbiten. Du menar min tid så att säga.
A	Ja.
I ₁	Mm. Men det är ju den lilla biten.
A	Vad utmärker de tillfällen då du använder Urkund?
I ₁	Vad som utmärker de tillfällen?
A	Mm.
I ₁	Ehm. Skriftlig inlämningsuppgift. Och kurs där jag är kursansvarig. Och som inte är labbrapport. Är jag examinator på ett examensarbete så kan jag också begära det, fastän jag inte har med liksom arbetet att göra, utan då kommer jag utifrån så att säga. Men alltså det är någonting vi gör på rutin. Vi väljer inte situation utan vi gör det alltid. Bara de har <i>*mummel*</i> .
A	Vad utmärker de tillfällen då du INTE använder Urkund, förutom att det är labbrapporter? Eller det är bara det?
I ₁	Det är bara det. Som jag så kan... vi har inga hemtentamina eh...
	<i>Avbrott</i>
I ₁	Förlåt. Var var vi?
A	Om det var något annat än labbrapporter.

I ₁	Alltså vi har inga hemtentamina eller något sådant. Eh när studenter är borta och ska göra kompletteringsuppgifter så är de ofta av en sådan karaktär att jag tror... man kan inte... det handlar inte om att skriva av stycken, det kanske handlar om räkneuppgifter och det är svårt att köra det i Urkund för att ja... man kan räkna på samma sätt fastän man inte har plagierat så att säga, eller kopierat. Nej, vet jag inte riktigt vad det skulle kunna vara.
A	Hur agerar du om plagiering upptäcks av Urkund? Hur följer du upp det?
I ₁	Det första jag gör är att titta på hur det ser ut, var... om man tror att det är någonting. Vi får som sagt var mycket träffar från referenslistor, eftersom att vi begär att studenterna ska skriva referenser på ett och samma sätt och det händer ju att de använder samma referens och det är inget som är konstigt. Eh, är det sen så att det är någon mening här och där på de här 6 sidorna, så låter jag det vara. Jag brukar ehm... säga till studenterna när vi kör de här uppsatserna att de får jättegärna titta på hur det ser ut också. Och... titta på analysen. Sedan är det då om man skulle hamna, och det har ju inte jag gjort då, hamna i en situation där man känner att är det här någonting som jag borde ta eller är det här någonting som ligger på gränsen. Och där har jag inte behövt vara. Det har varit så solklart de två gångerna som jag stött på det här. Ehm... men är det så att vi misstänker någonting, så får vi titta på det och se hur det ser ut, eh... jag hör med min kollega som också varit på kursen om vi gör samma bedömning. Jag skickar över analysen helt enkelt. Och sedan så, därefter så pratar vi med studenten och är det så att det inte är studierektor som är biträdande kursansvarig så är studierektorn med och studierektorn informeras eh och sedan så skickas då en anmälan.
A	Mm.
I ₁	Men vi tar inte... visst jag tar ställning till om det är någonting som ska anmälas eller inte, men sedan hur det ska bedömas det är ju inte min bit, det är den juridiska enhetens. Det får de besluta om.
A	Tycker du att Urkund är tillräckligt för plagiatkontroll?
I ₁	Nej.
A	Varför inte?
I ₁	Som jag sagt tidigare, många av våra studenter, om det är så att de lånar, så lånar de från originalartiklar snarare än från nätet eller från öppna källor i övrigt. Och originalartiklarna är ofta låsta av förlagen. Och Urkund har då inte möjlighet att gå in i dessa.
A	Något annat som kan förbättras med Urkund, förutom det här med källorna?
I ₁	Nej, alltså de skulle ha en bredare sökbas, fler låsta tidskrifter. Visst vi får en del träffar som går till WHO och socialstyrelsen och sådana där saker också, men de tunga bitarna, de ska inte våra studenter ta från den typen av källor, så det kan ju möjligtvis vara problem då. Men det är mer en ekonomisk fråga.
A	Du tycker att Urkund är enkelt att använda?
I ₁	Aa.
A	Från första gången?
I ₁	Japp.
A	Hur lätt är det att navigera och söka på Urkunds hemsida? Alltså när man har loggat in på sitt konto.
I ₁	Alltså det vet jag inte för jag är väldigt målsökande. Jag går till mappen där jag har rapporterna och sedan så tittar jag på dem och kollar så att... och så är det bra med det. Och det är inget som är svårt. Jag är inte runt och letar någon mer stans så jag vet inte riktigt vad jag ska svara på det. Jag har inte svårt att hitta det jag söker i alla fall, men det kan ju ha varit bra saker att hitta men som jag inte har letat efter.

A	Samma för analysrapporten?
I ₁	Ja, alltså det är ju klickbart. Det enda är att om man tittar på alla operativa träffar inom alla operativa block så får man ett väldigt spritt träd, så väldigt stort så... men nej. Oftast så är de markeringar som ligger inom träffar så att säga ganska så lika. *mummel*
A	Är det något som kan förbättras med navigeringen?
I ₁	Har jag inte reflekterat över, så det är det nog inte. Det är ingenting jag retar mig på så...
A	OK.
I ₁	Men jag har ju inte heller suttit och funderat på om hmm det hade varit bättre om de hade gjort så här eller så här. Utan det är ett verktyg som vi använder som ligger vid sidan om. Och för det vi använder det som, så tycker jag användarvänligheten är helt ok.
A	Det finns inget som du tänker om "varför har de gjort på det här viset?"
I ₁	Nej... nej.
A	Saknar du någon funktion i Urkund?
I ₁	Nej, uppenbarligen inte eftersom jag inte kommer på någon, men jag har inte reflekterat över det så. De funktioner som jag är ute efter, de finns där. Sedan kan det vara så att om man lägger till fler funktioner att jag kan tänka mig att använda dem, men det är inte på andra hållet att jag tycker att oh det här och det här ska vara med, och det här och det här ska vara med eller någonting sådant. Nej.
A	Hjälper systemet dig med att lösa en uppgift?
I ₁	Vad skulle det vara? Om jag loggar in och går till min mapp och ska titta på de rapporter som är inlagda... jag ska tänka om det finns någon hjälp-funktion där eller inte. Alltså jag upplever det som väldigt så rättfram och inte alls knöligt. Jag vet inte. Har du kört det själv?
A	Nej, studenter får ju inga konton hos Urkund.
I ₁	Nej, nej, men du kan ju sitta med när någon annan gör det.
A	Vi fick en rundvisning med en lärare, som tyvärr inte var så insatt i hur systemet funkar.
I ₁	Nej, nej.
A	Vad tycker du om informationen på Urkunds hemsida? Hur den är presenterad? Är den prydlig och överskådlig, enhetlig?
I ₁	Minns jag inte. Ingen aning.
A	Informationen i analysrapporterna då?
I ₁	Den är väl bra. Jag förstår inte vad det skulle vara som... det kan säkert designas på ett annat sätt men, det är inte mitt intresse. Det är inte så att jag retar mig på någonting ditten datten, eller varför man inte kan göra så eller varför man inte kan göra så, eller någonting sådant där. Nej, det är det inte. Riktigt så engagerad i Urkund är jag inte, kan jag ju säga.
A	Är det lätt att tolka informationen på hemsidan?
I ₁	Ja. Det är det. Jag har inga problem att hitta var studenternas rapporter ligger eller skapa nya mappar för nya projekt eller någonting sådant. Ehm... det enda, om man nu får backa i svaren här, som kan störa mig är att de kan ta upp till 24 timmar att köra sina analyser. Jag vet varför det är så, men ibland är det frustrerande och ibland får jag dubbla inlämningar av studenterna, men då löser vi det på det sättet.
A	Nu hängde jag inte riktigt med.
I ₁	Ah jo, det enda som jag kan känna som är lite frustrerande på Urkund är att det kan ta upp till 24 timmar och ibland ännu längre tid innan man får analysrapporten. Och har man då haft en direktinlämning bara via Urkund, så får jag inte studentrapporten, alltså arbetet heller förrän

	då, vilket gör att det laggar efter, så ibland så har vi dubbla inlämningar. Studenterna skickar arbetet både till mig och till Urkund. Och så kan vi börja titta på den innan och sedan så får vi den här rapporten som komplement sedan efteråt. Jag vet också varför de gör det, men det är ehm... det känns också som att det är oftare nu för tiden som att de utnyttjar alltid sin fulla tid. Sedan om det är för att det är fler som använder det eller om det är ekonomi vet jag inte. Det är bara att vi förhåller oss till det så att säga.
A	Informationen i analysrapporterna, den var lätt att tolka?
I ₁	Ja. Alltså, så länge du inte ska ta upp frågan ”är detta plagiat eller inte plagiat?”, utan du bara tittar ”jo, här är 37 % överensstämmelse och här är det 42”, så jag har inga problem med det.
A	Vad tycker du om deras sätt att framhäva viss information?
I ₁	Så som?
A	Till exempel det här med färgerna.
I ₁	Alltså jag har inga stora kurser. Jag har ehm... max 24 arbeten åt gången. Så för min del så kan jag titta på en sifferkolumn där det står antal procent men jag kan se finessen med att man markerar dem som har en viss träffprocent eller ett visst träffintervall med en viss färg eller en annan så att det bli lätt att se, och då kan man strunta i dem som är då grönmärkade istället för att strunta i dem som är under 15 %. Alltså det är lättare för ögat att se. Ehm. Så där är det positivt.
A	Tror du att det kan förbättras på något sätt?
I ₁	Ingen aning. Det får de klura ut själv. Ja, alltså det... det är alltid svårt det där när man sätter, eh, ska färgkoda och man ska ha intervaller och sådant. Om man har ett intervall som går till 39 % och det är grönt och så har man ett som börjar på 40 och det som är 40 är då värre än det som är 39. Ah 39 % eller 40 %... ja och? Det är lite så... jag kan tänka mig att om man har stora volymer och kör mycket rapporter så är det ehm... ah <i>*mummel*</i> alltså nu har ju inte jag några volymer att tala om, men jag kan tänka mig att om man kan ranka dem i ordning, så alla gula först eller gröna först eller röda sedan eller <i>*mummel*</i> så att säga. Det är möjligt att man kan men som sagt var, det är någonting som kommer med volymer.
A	Vad tycker du om färgvalen i allmänhet? Är färgerna för lika varandra ibland?
I ₁	Nej, jag är fullseende och jag är kvinna, så fråga en man om han ser skillnad mellan orange och röd istället. Jag har inga problem. Jag kan inte... alltså jag kan tänka mig att om du har problem med färgseende, så ser du ingen skillnad på oranget och rött och kanske inte ens i gult. Men jag har ingen åsikt om färgerna så annars nej. Jag är inte upprörd över att de har valt grönt som godkänd färg och ju rödare det blir desto hemskare är det, nej.
A	Det var enkelt för dig att lära dig använda Urkund?
I ₁	Mm.
A	Från första början?
I ₁	Mm.
A	Hur lärde du dig det?
I ₁	Klicka och prova.
A	Du tog inte hjälp någonstans ifrån?
I ₁	Det kan väl ha följt med någon hjälp-funktion i programmet. Det kommer jag inte ihåg. Eh... och det kan ha varit så att det kom med en pappersmanual i pdf-fil. Det vågar jag inte svara på. Eh... men jag har ju inte upplevt att jag har suttit och slagit i stora tjocka manualer och inte hittat vad jag ska göra, eller inte vetat att jag ska göra ditten och datten eller någonting sådant. Nej. Jag vet inte.
A	Var det lätt att minnas användningen från gång till gång?

I ₁	Ja.
A	Du glömde inte hur du gjorde förra gången eller så?
I ₁	Nej.
A	Handlar det om dig och din skicklighet, eller är systemet väldigt enkelt?
I ₁	Alltså jag är uppvuxen från den tiden innan pc hade ett användargränssnitt, då man hade c:// och jag är uppvuxen med Mac där man klickar och testar. Eh, så... jag vet inte. Jag är inte överdrivet eh... Begåvad när det gäller sådant, men jag kan inte säga att det är svårt. Absolut inte. Men jag har också varit med i systemet från början. Eh... det är som vilket program som helst. Eh... ju senare version det är, och ju längre... alltså när du går in i det som nybörjare... desto svårare är det. Har du varit med, sett när de har lagt på funktionerna efterhand så, så är det oftast inga problem. Jag har inte upplevt det.
A	Har du råkat begå ett misstag i Urkund? Göra något du inte skulle göra?
I ₁	Naej, inte... nej inte så. Du menar om jag har lyckats, om man nu kan höll jag nu på att säga, arkivera fel filer eller slänga en mapp. Nej.
A	OK. Vad tycker du om språket på Urkunds hemsida? Används det några svåra termer?
I ₁	Nej. Jag har inte reflekterat över det, så det tror jag inte.
A	I analysrapporterna? Är där något teknisk term eller något som..
I ₁	Som krånglar till det? Nej. Det... jag vet inte. Jag har inte reflekterat över något sådant, utan det är väldigt användarvänligt. Vad jag förstår så var det utvecklat just för att det skulle vara användarvänligt för man skulle kunna köra då stora volymer på det.
A	Har det hänt att du har letat efter en funktion utan att hitta den?
I ₁	Nej.
A	Tycker du att Urkund är enhetligt?
I ₁	Konsekvent, menar du?
A	Mm.
I ₁	Jag har inte stört mig på några inkonsekvenser, att jag inte kan gå framåt eller bakåt från någon nivå eller något sådant här.
A	Presenteras samma information på samma ställe på olika sidor?
I ₁	Jag använder ju i princip bara... eh... eh... analysidorna och de ser u ut som de gör, så att säga. Ah jag har aldrig upplevt att jag har känt att ”jaha, ligger den informationen här när den låg där innan”. Nej det har jag inte gjort. Så antingen så är det konsekvent eller så är det lagt på ett sådant sätt att det inte spelar roll att det inte är konsekvent eftersom man ser det ändå.
A	Vad anser du om återkopplingen som Urkund ger?
I ₁	Du menar om man svarar på om man har problem eller någonting sådant?
A	Nej, till exempel felmeddelanden eller rutor där man ska klicka på ”OK”.
I ₁	Eh... jag förstår inte riktigt vad du menar. Felmeddelanden vet jag inte om jag har varit med om. Rutor där man kan klicka på ”OK”...
A	Till exempel ”är du säker på att du vill avsluta?” Sådana meddelanden.
I ₁	Har aldrig förspeglat *mummel* att det skulle vara något konstigt där.
A	OK.
I ₁	Nej

A	Mm.
I ₁	Alltså vi använder ju ganska många användargränssnitt här. Vi använder ganska många operativsystem eh... så det kan vara att det finns problem i det men att man är van att gå omkring det. Det är ingenting som är noterat, nej.
A	Vad tycker du om Urkunds nödutgångar? Är det enkelt att avbryta en handling?
I ₁	Ja.
A	Känner du till några genvägar eller kortkommandon?
I ₁	Nej.
A	Vet du om det finns några?
I ₁	Nej.
A	Har du använt något annat plagiatkontrollsystem än Urkund?
I ₁	Ja, och nu blir det pinsamt. Vi, jag var med när universitetet skulle handla upp och då testa de ett annat system också från Göteborg och det kommer jag inte ihåg vad det heter.
A	GenuineText?
I ₁	Ja. Sedan har vi den gamla klassiska också – kopiera in i Google och sök. Men det är ju inget plagiatkontrollsystem. <i>*mummel*</i>
A	Vad tyckte du om GenuineText då? Föredrar du det framför Urkund?
I ₁	Nej.
A	Varför inte?
I ₁	Jag har använt Urkund längre. Jag är van vid det. Det är lite mer trögjobbat. Lite... eh... de har inte hållit på lika länge. Där är fler buggar i systemet eh... lite så... ehm... jag gillar... om det nu är så som de säger eh... så gillar jag sättet som de söker... eh... gör sina analyser på. Men jag har inga belegg för att de gör analysen på ett annat sätt och då kvarstår det att det är lite mer trögjobbat, det saknas lite funktioner. Eh... alltså det är inte en beta-version, men nästan. När jag körde det då inför att universitetet skulle eh... bestämma sig och då var det så att då hade de en ny version som eh... då plockade de ner sin gamla version och så sa de att nu kommer den nya versionen och sedan så gick inte den upp och så satt man utan system och sådana grejer får det inte vara. Har man ett sådant här system så ska det finnas där hela tiden. Det ska inte glappa mellan versioner på så här så här <i>*mummel*</i> så det var väl sådana saker. Men sedan hur de presenterar sina resultat och så... äh det beror på om man gillar färger eller om man gillar stapeldiagram höll jag på att säga. Alltså det är lite olika gränssnitt vad man anser <i>*mummel*</i> så att det är mest det att det inte var lika avslipat, finslipat.
A	Du sa att där var fler buggar. Finns det några buggar i Urkund?
I ₁	Eh... vet jag inte. Jag vet att de har haft problem... eh alltså buggar? Det beror på hur man ser det. Jag vet att vi har haft problem med att de har inte skickat mottagarmeddelande till studenterna någon gång ibland och jag vet att de har inte haft meddelande som har gått ut när de har köat många rapporter, vilket gör att jag fått vänta mer än 24 timmar och då har inte jag fått någon information ut om varför. Eh... men om det är rena buggar, som att programmet häger sig eller så, inte i modern tid. Det kan jag inte säga.
A	Har du några andra funderingar kring Urkund?
I ₁	Nej. Det enda är när de ska utvidga. Om de har planer på att utvidga sina databaser som de söker i. Det är den stora svagheten på universitetsnivå att de... att de är... det är ett generalistprogram kan man säga, men vi behöver oftast specialist-. Jag är egentligen inte intresserad av att betala licens för att kunna söka i 97 stycken samhällsvetenskapliga tidsskrifter till exempel. Jag är mer intresserad av att ha 97, ytterligare 97 inom teknik naturvetenskap, medicin. Att de delar upp det så. Eh... för det är den stora nackdelen som jag

	ser det nu att det är lite snävt.
A	Jag läste att juridik valde bort Urkund och använder GenuineText för att de har mer deras sorters texter. Du vet inte om GenuineText skulle ha mer av de texter som du eftersöker?
I ₁	De säger inte allting som de söker i, så det vet jag inte riktigt var juridik har fått det ifrån. Om de har gjort egentester, eller om de har pratat med folk och sagt att... Det vet jag inte riktigt var det kommer ifrån. Och jag har inte tid att sitta och jämföra och så va... utan det är inte mitt jobb. Så att det är... men så länge de håller på sina databaser, vilket jag tycker att de har rätt att göra, men då får man också vara beredd på att man hamnar i en sådan här situation. Eh... och som sagt var, vi har ju sällan så stora arbeten eh... och omfattande rapporter ehm... så det är mer nischat kan man väl säga hos oss. Så det är större marknad inom andra Teman än kanske naturvetenskap, medicin och teknik. Det vet jag inte, men jag inbillar mig.
A	Inga fler funderingar?
I ₁	Har ni någon koppling till Urkund?
A	Nej. Vad menar du för koppling?
I ₁	Om företaget vet om att ni gör arbetet eller om eh... får de en kopia av rapporten och vad ni får för ersättning för det och sådana saker.
A	Nej. Vi har frågat dem om... vi har bett om kontakt, men det har de inte svarat på.
I ₁	Bett om kontakt som?
A	Vi hade lite frågor till dem om systemet, som inte blev besvarade.
I ₁	Nähä.
A	Hur påverkar det analysen?
I ₁	Inte nämnvärt.
A	Om du inte har något mer att tillägga, så...

Bilaga 6 Intervjutranskribering 2

J står för Jeff och I₂ står för intervjuperson 2

J	Så, då har vi det första kapitlet, allmänt om plagiering... Hur länge har du undervisat?
I ₂	Oh det var en... i Lund har jag undervisat sen 2003. Men jag har ju undervisat sen jag var doktorand, 96
J	Har det hänt att du har anmält en student för plagiering?
I ₂	Eh, alltså det är ju inte man själv som lärare som anmäler. Fast jag har haft en student som har plagierat.
J	OK
I ₂	Så kan vi säga, sen är det institutionen som tagit hand om den
J	OK, men en student
I ₂	En student, ja
J	Eh, hur... hur upptäckte du, plagiering i det fallet?
I ₂	Inte via något Urkund eller så, system, för det var ganska länge sen tror inte ens det fanns något etablerat men det var att man kände att det var olika kvalitetsnivå
J	OK
J	Vad anser du vara grov plagiering, alltså plagiering som ska anmälas?
I ₂	Oj, ja allt som är... allt ja... nej... vänta får jag rätta mig på förra frågan?
J	Vad sa du?
I ₂	Jag har haft en examensstudent också, förra terminen, som har blivit anmäld av vår disciplinnämnd och då var det inte min personliga student så att säga men han var inom mitt ämne
J	OK
I ₂	Han kan väl räknas halvt liksom
J	Mm, ok. Så två fall?
I ₂	Ja, det kan man nog säga
I ₂	Hm, ja. Grov plagiering. Usch vad svårt, jag har undervisat i forskningsetik men plagiering menar du som både självplagiering och som studenterna oftast gör att man använder andras texter utan att ange källa
J	Mm, ok
I ₂	Eller? Är det dem ni menar?
J	Ja... det är väl... det är väl en utav gränserna för vad för något som ska anmälas
I ₂	Ja. ja. Om de använder det som. Alltså både att dem använder sig av sig själva och om de kopierar sin uppsats som de själva har gjort. Utan att ange att de själva har jobbat med den, alltså det är en egen uppsats. Så är det ju självklart att det är ju fusk liksom.
J	OK

I ₂	Och sen om de hittat saker på nätet eller i andra textsamlingar som de inte uppger att det är från. Från någon annan liksom. Men att det ska anmälas där finns det kanske någon procentsats som Urkund... som kanske skulle kunna säga att det finns. Men där vågar jag inte säga någon procentsats just, men om det är så mycket som en tiondel av en uppsats eller något sådant där så tycker jag att det ska... då har man ju liksom... Man får ju använda jätte många andra källor men man får ju ange det, och gör man inte det på så mycket som tio procent så skulle jag tycka att då har man fuskat sig till en kvalitet som man inte klarar.
J	mm. Finns det inlämningsuppgifter som du lägger större tyngd vid?
I ₂	mm, än andra?
J	Mm
I ₂	Hur menar ni, alltså lägger tyngd pedagogiskt eller...
J	Nej, mer i plagieringsfrågan
I ₂	Alltså som jag tror att de har större risker att fuska och jag därmed... så tänker ni?
J	Mm
I ₂	Puh, ja nej. Alltså vi har ju, när vi använt den så har ju de fått lämna in slutuppgiften
J	Mm
I ₂	Alltså det som varit ett avslutande pm eller paper eller något sådant där. Då har de fått . För den har ju liksom räknats tyngre då än successiva inlämningsuppgifter. Och det är ju klart att när man väl har börjat tänka i banorna att de kan ha fuskat sig till så är det ju klart att man kolla någon sats här och där mot internet generellt liksom om det är något som känns tokigt men det är klart att slutuppgiften eller det som är den som de förväntas jobba mest med, måste vi ju vara säkrare. Eller ja, där är det allra viktigast i alla fall
J	Mm, ok
I ₂	Men jag tror också att om de vet att slutuppgiften kommer granskas så kanske de är försiktigare med dem andra. Men jag vet inte. Kanske skulle man låta alla inlämningsuppgifter gå via. Det har vi inte riktigt genomfört än. För vi har ju jättemycket inlämningsuppgifter som ska skrivas till varje seminarium ibland och då blir det ju hur mycket som helst
J	Mm, sen kommer ett kapitel här om Urkund. Vilken information har du fått kring hur man använder Urkund?
I ₂	Alltså den information som Urkund själv ger när de håller små introduktionstimmar på iallafall institutionen X då. Men det är klart, dem kanske har heldagars här och där men det här var en sådan här en timmars grej. Så det var en timme eller en och en halv från Urkund själv, någon av de, iallafall vad jag förstod som, varit med från starten och så var det lite diskussion och så det var väl två timmar totalt.
J	Mm, ok. Anser du att den behövs eller är den onödig.
I ₂	Nej, jag tycker den var bra. Jag tycker den är bra inte minst som motivation och det blir som här som vi pratade om, bakgrundsinformation och procentsats, hur många studenter som faktiskt fuskar och hur många som anmäls. Att det här fångar upp. Och inte minst att Lunds Universitet har beställt det för att använda Urkund på ett lite annat sätt än andra. Att inte studenternas arbeten automatiskt sparas, så. Det är sådant som är intressant att veta. Också att man kan ringa och få gratis information eller fråga hur mycket man vill på deras telefonservice och så. Nej jag tycker nog att det var en bra startknapp, liksom.
J	Mm, ok. Här blir det en liten följdfråga då. Vilken utbildning har du fått i användningen av Urkund?
I ₂	Ja det är den utbildningen, eller om man kan kalla det för utbildning. Tematimmar. Nej det är liksom då, det tillfället. Och det var ju mer föreläsning än seminarium. Man skulle ju, om

	man vill, möjligen kunna ha någon form av uppföljande timme där var och en sitter med dator och har fått sig en adress och kan se hur det ser ut när, i det de kallar för analys och lite sådär men det hade jag inte tyckt var nödvändigt utan det var tillräckligt.
J	Vilka riktlinjer har du fått från högre instans hur, när och varför systemet ska användas.
I ₂	Nada. Jag har ju inte fått någon propå om att det ska användas, jag har däremot försökt själv att få att vi... få in det i systemet att <i>institutionen X</i> ska ha det. Att <i>institutionen X</i> ska ha som system att man förväntar sig att alla åtminstone examensarbeten egentligen alla skriftliga arbeten som har examineringskaraktär ska gå genom Urkund. Och jag sitter i grundutbildningsnämnden så jag liksom försöker att vi ska ta upp det. Men det är så oändligt många frågor där så det står på listan att tas upp och alla är eniga att det är viktigt men det har inte kommit än
J	Använder du Urkund till alla inlämningsuppgifter?
I ₂	Nej. Alltså inte mindre saker. Men du, på förra frågan kan jag säga också att det är inte bara så att det står som propå att det ska komma upp utan det finns med också i riktlinjerna har jag för mig. En handlingsplan eller något sådant där. Typ strategiskt. Så det finns med på dagordningen att det kommer att bli på något vis infört
J	Vad anser du om Urkunds gräns för plagiering?
I ₂	Jag vågar inte bedöma det. Jag vågar inte säga om jag. Nej, jag kan inte svara på det för jag har inte klart för mig vad den gränsen är. Kan du säga deras definition så kan jag förhålla mig till det.
J	Ja, vi syftar väl på de här procentsatserna när de ger... nu är det plagiering
I ₂	Ja just det, men jag kommer inte ihåg vad deras siffror är för det röda eller det värsta
J	Nej det kan inte jag svara på heller tyvärr
I ₂	Nej, jag vågar inte svara något när jag inte vet vad de tycker
J	Anser du att Urkund försvårar ditt rättningsarbete?
I ₂	Nej. Nej det tycker jag inte
J	Anser du att Urkund förenklar ditt arbete?
I ₂	Ja det gör det ju, på det viset att om jag redan har misstänkt något så får jag bekräftat och har jag inte misstänkt något så. Sen är det ju, det är ju inte heltäckande. Just i och med att universitetet inte har andra studenters arbeten. Så kan de ju plagiera sig själva eller kurskompisar eller tidigare arbeten utan att man vet om det. Eller utan att det finns där. Så på det viset förenklas det inte som om Lund hade använt en annan policy. Men det är inte Urkunds fel.
J	Finns det tid avsatt i kursbudgeten för användningen av Urkund?
I ₂	Nej, nej, nej
J	Vad utmärker de tillfällen då du använder Urkund?
I ₂	De gånger jag väljer att använda? Ja, det är ju när det är examineringsuppgifter.
J	Och vad utmärker de tillfällen när du inte använder Urkund?
I ₂	Att det är mindre inlämningsuppgifter. När det är någon sida. Mindre skriftliga uppgifter med antingen att det är tydligt att de ska referera en kurslitteratur och hålla sig till, bara referat till den då kan jag ju se om de använder kråkfötter eller inte. Det är ganska tydligt. Och använder de någon annan som de bygger in då så kan jag ju, eller får jag ju antingen lita på att de inte fuskar eller har kopierat något. Eller om det är sådana uppgifter som de ska reflektera själva, men det är mindre uppgifter. Då har jag inte heller haft det.
J	Hur agerar du om plagiering upptäcks.

I ₂	Ja, då kontaktar jag studenten. Så får man prata om. Alltså jag har bara haft ett fall på en sådan där inlämningsuppgift som vi hade, den där kursen då som jag nämnde. Där han använt sig av kurslitteraturen och skrivit in direkt vad den ena författaren sa utan att ange att det var från den. Och det blev också väldigt tydligt, kursen var på engelska och det blev väldigt tydligt och där var det plötsligt inte hans *mummel* svengelska eller vad man ska säga, engelska med brytning. Utan det blev korrekt engelska så det syntes ju tydligt. Och då så kontaktade jag honom och det var inte mer än två ställen med ganska korta. Och jag sa att det här är ju bra att du hämtat från rätt bok och det är ju relevanta ställen men du måste ange det. Med kråkfötter korrekt, och det hade han gjort på andra ställen. Men där kunde jag misstänka att han i stressen hade valt att inte skriva om det men det var ju helt korrekt för han använde ju just de ställena. Och det var inte så att han hade någon avsikt att fuska sig till ett högre betyg. Alltså det kändes inte i samtalet som det var något. Men det var ju bra att jag kunde säga att det här har vi ögonen öppna på från Urkund. Men det här såg jag ju själv, det var ju inget som fanns med i Urkunds granskning eftersom det kom från en bok som inte var en e-bok så hade det ju inte fångat upp där ändå.
J	Följer du alltid det utslag som Urkund ger?
I ₂	Nej det kan man ju inte då eftersom om Urkund säger att det är 100 % okej när jag ändå hittar saker som jag vet är. Som det här fallet, att det är direkt hämtat från en bok. Och inte några kråkfötter eller någonting. Så det är ju en hjälp, att upptäcka ställen som jag inte annars skulle känna till. Men det finns ju många andra ställen som Urkund inte känner till
J	Anser du att Urkund är ett tillräckligt verktyg vid plagiatkontroll?
I ₂	Nej. Det kan det ju inte vara i och med att de inte har all litteratur in scannad. Det är möjligt om man säger till studenten att de bara får använda elektronisk litteratur. Men jag tycker det är ett väldigt bra verktyg. Jag tror det fungerar förebyggande och det har många sådana positiva effekter. Men de kan ju inte fånga upp allt eftersom det inte finns elektroniskt så man måste ju ändå vara med som lärare och bedöma både hur uppgiften ser ut och skiftar eller om det är något man känner igen.
J	Hur tror du Urkund kan förbättras
I ₂	Ja det är att de skulle mycket mer scanna in alla befintliga böcker och som sagt att man bestämmer sig för att studenternas arbeten sparas automatiskt om de inte väljer bort den funktionen. Men nu är det ju så att studentarbetena inte sparas om de inte säger att dem vill det och det är tydligen juridiskt mer korrekt enligt Lund Universitets jurister. Men jag tycker att det blir mindre användbart.
J	Anser du att Urkund är enkelt att använda?
I ₂	Ja, det får man väl säga.
J	Är det lätt att navigera och söka på Urkunds hemsida?
I ₂	Det har jag nästan aldrig gjort. Det kan jag inte svara på faktiskt.
J	I analysrapporten?
I ₂	Ja är man på deras hemsida så får man ju något, ja hur är det nu. Något man klickar på. Och sen är det någon bilaga man kan klicka på?
J	Ja det låter som analysrapporten
I ₂	Ja, just det. Men den är ju inte hemsidan, det är så jag menar.
J	Mm
I ₂	Ja men det tycker jag fungerar frågan. Men hemsidan har jag inte tittat på.
J	Vad tror du kan förbättras?
I ₂	Jag är inte tillräckligt färsk på det. Jag vågar inte säga det.

J	Vilka av de funktioner som du önskar eller behöver tillhandahåller Urkund?
I ₂	Huh? Alltså det jag vet. Usch jag vet inte för jag vet inte vad som står på deras hemsida men det jag gissar är att det står information om att det här är plagiering och det här är fusk och om det finns någon sådan information så är det ju bra. Jag bara hänvisar studenterna och sen tittat jättesnabbt på första sidan men jag har inte navigerat omkring och så. Men om den informationen finns där så tycker jag det är bra. Finns den inte skulle jag *mummel* men jag kan inte tänka mig att den inte finns.
J	Finns det några funktioner du upplevt att du saknar
I ₂	Nej, jag kan inte svara på det. Jag har inte tittat på hemsidan tillräckligt för att svara på det helt enkelt.
J	Hur lätt är det att tolka informationen i Urkunds analysrapporter
I ₂	Alltså jag har ju bara behövt göra det då i den här kursen. En halv, men jag minns inte att det vara några problem med det
J	Inget som var otydligt
I ₂	Nja, alltså den talar ju om... om det är si och så mycket likhet och med vilken sida och vad det är likt. Och så får man ju själv göra bedömningen om det är rimligt, alltså det de skulle kunna göra är ju att visa att det här är likhet MEN de har citationstecken så därför så är det en annan grad av allvarlighet än om det inte skulle vara kråkfötter. Nu måste man, är det inte så att nu måste man själv kolla efter har studenten eller författaren satt kråkfötter kring det här och gett angivelser så gör det ju ingenting att det är likt. Och det är klart att, det kunde ju vara indikerat på något vis.
J	Vad anser du om det sätt som Urkund använder för att framhäva viss information?
I ₂	Du tänker att de har de här färgerna?
J	Mm
I ₂	Ja, det funkar bra
J	Vad tycker du om Urkunds färgval i allmänhet?
I ₂	Huj, antar att jag måste ha sett på hemsidan nu igen eller?
J	Nej både hemsidan och analysrapporten.
I ₂	Nej, men det är väl tydligt och bra. Det är ju ganska distinkta färger.
J	Så det är inget som du tänkt på som kan förbättras?
I ₂	De kunde ju ha en roligare färgskala. Rosa till rött eller... Nej men det är väl bra att ha massa olika färger så blir det entydigt.
J	Hur enkelt var det för dig att lära dig använda Urkund?
I ₂	Ja alltså jag måste säga att jag har ju bara kollat på de här studentuppsatserna som kommit. Och kollat huruvida det stämde om det var överlappande eller så. Så jag tycker det funkade jättebra. Jag tycker att informationen som jag fick var tydlig och sen kunde jag kolla arbetena efter det och det var inte mer med det. Men jag har ju inte använt de här funktionerna att jag bett dem mejla in när dem vill och så lagras det i någon box och så får jag allt vid ett speciellt tillfälle eller så utan jag har helt enkelt fått dem när de har tittat igenom så jag har inte använt dem här olika finesserna
J	OK, hur gjorde du när du lärde dig Urkund. Var fick du hjälp från
I ₂	Ja, det är den här seminariedagen. Eller seminarietillfället eller ja föreläsningstillfället. Vid terminsstarten eller när det nu var.
J	Nu ska vi se, nu hade du bara använt det någon gång, men har det varit lätt att minnas

	användningen från gång till gång?
I ₂	Jag kan inte svara på det faktiskt. Eftersom jag bara använt det vid ett kurstillfälle och det rullade på då. Men just nu har jag inte riktigt klart för mig hur det var jag skulle göra. Jag skulle ge studenterna min adress och sen... jo men det tror jag att jag minns tills nästa omgång som är om några veckor.
J	När du använde Urkund och begick ett misstag inne i Urkund, hur fixade du det?
I ₂	Huh, hur tänker du? Man skriver ju inget själv
J	Ja om man, jag vet inte. Om man kanske. Jag har inget konkret exempel. Men om man råkat trycka på något och hamnat fel eller om
I ₂	Ja du får nu kryssa mig som oerfaren där
J	ok. Vad tycker du om språket på Urkunds hemsida? Användes det några svåra termer?
I ₂	Nej, jag har bara sett förstasidan där. Kan inte minnas att det var något men som sagt. Jag är inte riktigt rutinerad
J	Och i analysrapporten, var det några svåra termer som du...
I ₂	Nej inte vad jag minns.
J	Vad gjorde du om du inte hittade den funktion du leta efter?
I ₂	Ja kan inte minnas att jag har råkat ut för det heller. Jag har nog haft tur där.
J	Anser du att Urkund är ett enhetligt system?
I ₂	Ja. Usch alltså som sagt, jag uppfattar det nog som det. Men det kanske finns olika delar när man liksom är inne i det som känns disparata men det vet jag inte att jag har upplevt. Men alla dessa svar beror ju på att jag inte har erfarenhet av mer än en kurs.
J	Fick du några felmeddelanden medan du använde det
I ₂	Alltså att systemet inte fungerade?
J	Ja, eller att det inte var någon funktion som inte fungerade
I ₂	Nej, det tycker jag inte
J	Då har jag en sista här om användbarheten, vilka genvägar och kortkommandon känner du till? Och om du känner till några hur lärde du dig de?
I ₂	Oj, så här på rak arm som jag inte har gjort det sen i mars så har jag inga svar
J	Nej, då har vi den sista lilla delen här med tre frågor om andra plagiatkontrollsystem. Vilka andra plagiatkontrollsystem än Urkund har du använt?
I ₂	Inga
J	Mm, ok. Då är alla dem följdfrågorna borta.
I ₂	Vad sa du?
J	Jo då försvann alla följdfrågorna
I ₂	Alltså inga mer än att man använder, har sig själv. Men nej, inget elektroniskt system så. Kan jag inte minnas att jag skulle haft.
J	Har du ytterligare funderingar kring Urkund?
I ₂	Nej, det är mer en fråga om universitetspolicyn. När det ska bli... ja... krav på att vi använder Urkund eller något motsvarande. Så att det blir jämförbart för alla studenter
J	mm. och sen är det sista frågan om du har något ytterligare att tillägga? Om kanske intervjun eller Urkund...

I ₂	Nej, alltså jag är ju inte representativ på det sättet att jag gjort så... använt det så mycket men någon gång måste man ju också ha börjat.
J	Mm
I ₂	Min ni kanske har fått flera som har använt det mera som kan svara på de där användbarhetsfrågorna.
J	Mm, ja vi har några. Det ska nog gå att kunna få ihop
I ₂	Ja, vad bra

Bilaga 7 Intervjutranskribering 3

A står för Ansam, J står för Jeff och I₃ står för intervjuperson 3

A	Nu kör vi. Ja, hur länge har du undervisat?
I ₃	Jag är inte lärare, jag är administratör och vi har använt Urkund sen 2005. Vi har den organisationen att vi har använt det i en kurs, i en obligatorisk kurs och då har jag tillsammans med en... nu på senare år... en annan kollega och då när jag hittar någonting skickar det till lärarna.
A	Mm, har ni anmält någon student för plagiering?
I ₃	Nej det har vi inte gjort. Men vi, 2005, första gången vi hade det, så upptäckte vi hos en student som vi kallade på så vi ville prata med vederbörande och personen hörde aldrig av sig trots att vi upprepade det... och vi var så nya då att vi visste inte hur vi skulle hantera det så att det blev aldrig anmält. Studenten har inte fullföljt kursen. Jag har följt upp personen och jag vet inte om det programmet har den som obligatorisk då, ingen aning men han har inte följt upp kursen. Det är det enda fallet faktiskt vi har haft.
A	Vad anser du vara grov plagiering, alltså plagiering som måste anmälas?
I ₃	Det är ju ren avskrift utan att man använder citering och referering. I en hel mening så kan man ju, i var enstaka mening så pratar man med studenten om det är ett helt stycke.
A	Mm. Spelar det någon roll hur stort arbetet är?
I ₃	Det gör det ju, det kan ju blivit ett misstag att det blivit så. Men det är ju ändå att man reagerar, då skickar jag det till läraren om det skulle vara sådana tendenser så att säga, det gör att man tittar på det extra.
A	Har du fått någon information kring hur man använder Urkund?
I ₃	Ja
A	Vad då för någon?
I ₃	Just av Urkunds företag, vi har haft en kille här från företaget som har visat större delen av avdelningen hur det fungerar.
A	Tycker du att det var nödvändig information eller?
I ₃	Nödvändig, de går ju inte in på vad som är plagiat eller inte utan de visar ju bara verktyget och det är nödvändigt.
A	Har du fått någon utbildning, mer än det?
I ₃	Jag har varit på en informationsträff när universitetet höll på med en upphandling, två träffar förresten. Det stod mellan två företag och sen när man hade bestämt sig så det har jag varit.
A	Vad tyckte du om dem?
I ₃	Det jag kommer ihåg från det sista var att vi reagerade på att studenten skulle tala om man ville vara med i databasen. Det tyckte vi inte var så bra ju naturligtvis. För att få det här att fungera effektivt så lämnade vi in till studenten så vi sa att de skulle skicka in sina rapporter och så skickade vi in dem. Men så får vi inte göra längre utan nu fick vi göra om vår rutin så att studenterna själv skickar in och då får man ju inte så många träffar ju. Och det är kanske det som visar sig också i denna omgång, det kanske kommer mer frågor på det. Nej, men att för utom att det har en väldigt bra information det här företaget så var det, det vi reagerade på som negativt, annars var det bra.

A	Har du fått riktlinjer från högre instanser om det här systemet, om hur det ska användas?
I ₃	Nej.
A	Okej. Vad tycker du om Urkunds gräns för plagiering?
I ₃	Det är ju som jag sa, att de säger ju inte, utan det är ju vi som måste vara öppna för vad som är plagiering, de säger ju inget om vad som är plagiering, utan det kommer ju träffar på vissa saker. Och det som jag upplever att det träffar på är att det är dålig referering men det är inga sådana uppenbara plagiat utan. Och det kan bero på att studenterna inte lägger in sina arbeten idag, jag tror vi ser det först nästa år. Det här är första året som man har valt att göra på det här sättet.
A	De har ju de här färgerna Urkund där det blir rödare när det anses vara mer plagiering, vad tycker du om det? Just den gränsen de sätter för de olika färgerna?
I ₃	Ja det är färg plus procent ju. Det gör att man får en första hint om att där kan vara någonting. Man kan göra så här att man kan sortera sitt arbete efter om det är svart eller rött och så kan man ta dem först. Det är väl bra.
A	Har du någon gått fått upp något som varit rött men tyckt att men det här är ju okey, det här är ju inte...
I ₃	Nej, det kan vara så att någon har skickat in det två gånger arbetet, och då står det ju 100 procent. Och det kan också vara så att vi har missat någon student som har skickat in, det fick vi några gånger då slår det också så, då blir det plagiat till 100 procent. Nej men det är ju en signal så det är bra att de har sina färger.
A	Tycker du att Urkund försvårar ditt rättsarbete?
I ₃	Det där är uppdelat i och med att jag tittar på Urkund så tittar lärarna på innehållet i arbetet. Vi tittar på det på två sätt, så det gör det inte, det försvårar inte.
A	Tycker du att det förenklar?
I ₃	Nej, utan, det här har ju kommit i och med att vi har datorn som är på frammarsch, det kommer ju väldigt snabbt, snabb information. Det är ett sätt att vara med i tiden helt enkelt. Nej det får man nog acceptera att det är så här. Om man ber ungarna tala om vad en spindel är så tittar de ju säkert på nätet för att få så mycket fakta som möjligt. Vad som är rätt och fel där, jag tror vi får leva med det. Det är ju inte så att vi utgår från att studenterna fuskar, det är ju livsfarligt, så tänker inte vi alls. Vi har pratat med lärarna om det, vi försöker liksom få dem att göra ett bra arbete genom att informera innan om att vi använder Urkund. Vi är ju inte ute efter att fälla, utan vi vill att de ska göra ett eget bra arbete, så att vi ser det ju inte det som en fälla eller något sådant. Då tycker jag man är fel på det, man får se det som ett hjälpmedel, ett verktyg för att studenterna ska tänka att vi ska göra det efter vår egen förmåga och vi ska göra ett bra arbete.
A	Finns det tid avsatt i kursbudgeten för användningen?
I ₃	Det har jag faktiskt inte tittat på, men det är ju klart det räknas ju in i timmarna, lärarnas timplan plus det arbete som man lägger på det. Vi har aldrig diskuterat det så.
A	Vad utmärker de tillfällen då Urkund används, är det uppgifter som är för små eller största?
I ₃	När vi började 2005 så handlade det om 2 rapporter, då låg det på en 8 till 10 sidor per rapport. Sen har vi minskat ner den rapporten nu så att den skulle vara 4 till 5 sidor, kursen är omgjord. Och sen har vi sagt att vi ska använda det i examensarbeten, rapporterna och det ska vi egentligen göra nu så fort som möjligt. Så det är den typen av arbeten vi använder. Och då är det framför allt en kurs som heter...
A	Varför är den kursen viktigare, eller så att ni kollar?
I ₃	Det är där man skriver.

A	Vad utmärker de tillfällen då Urkund inte används?
I ₃	Att det är matematiska, beräkande.
A	Något mer?
I ₃	Det är väl mer att det inte är sammanhängande, att det är uppgifter som är mer isolerade. Att texten inte är löpande.
A	Nu pratade du om detta i början men jag antecknade inte så mycket, hur gör du när plagiering upptäcks, hur följer du upp arbetet?
I ₃	Det skickar jag till läraren som får komma med synpunkter så att det är mer än en som tittar på det. Om det är rätt som jag uppfattat det eller, och sen nästa steg är ju kursansvarig. Ibland har vi flera lärare på kurserna plus då en kursansvarig överst och skulle det sen vara något som man anser så är det ju rektorn, det är en linjeorganisation uppåt.
A	Tycker du att Urkund är ett tillräckligt verktyg för plagiatkontroll?
I ₃	Alltså då får man ju inte stänga igen utan att man har det fullt ut. För vi hade väldigt många som låg på noll, noll procent! Det är ju rätt intressant.
A	Hur tror du att Urkund kan förbättras?
I ₃	Att så mycket som möjligt läggs i deras databas. Om vi ska fortsätta använda Urkund. Jag kommer inte ihåg vad det andra hette? Gör ni det?
J	GeniuneText.
I ₃	GenuineText? ja det var nog så ja.
A	Tycker du att Urkund är enkelt att använda?
I ₃	Ja det tycker ja.
A	Tycker du att det är lätt att navigera och söka på Urkunds hemsida, när man har loggat in?
I ₃	Alltså på webbsajten?
A	Ja.
I ₃	Alltså jag fick det inte att fungera när jag, alltså jag ville att de hade döpt så att man kan skicka direkt till webbsajten. För där fick jag det inte till att fungera den här gången, så helt enkelt kan jag ju inte säga att det är. Så det tänkte jag ta reda på nästa gång, vad jag gjort för fel. För då slipper man att få mejl, då går det rakt in på den sidan så jag kan gå in på. Och då kan man dela upp det också om man är fler som tittar på det, det är ju bra.
A	Är det lätt att navigera och söka i analysrapporten?
I ₃	Det är en vanesak, de första fem går inte så bra men efter en stund så funkar det. Så det tar en stund, men det är väl meningen också så att man ska förstå hur det fungerar.
A	Tror du någonting kan förbättras här, så att man hittar lättare?
I ₃	Det är väl när man kommer till en länk som ska vara samma att den kanske är lite tydligare var den är det prickar någonstans i den länken, man kan klicka då på den sidan, sen då får man ju leta sig fram där lite grand. Så det kan ju ta lite långt tid. Jag vet inte vad man ska kalla det, att förgreningen är tydligare. Det blir liksom som ett träd ut.
A	Finns det några funktioner som du önskar att Urkund hade haft, eller som du saknar?
I ₃	Nej inte så här i detta läget.
A	Är det lätt att tolka informationen på Urkunds hemsida?
I ₃	Du menar alltså själva deras ...? Ska jag vara ärlig så har jag inte tittat så noga. Utan det är ju vad vi har fått här muntlig information, så jag har varit dålig på det.

A	Du förstår alltid vad olika knappar betyder och så där, eller det har varit något som varit oklart kanske?
I ₃	Ja, allt är ju inte självklart ju. Men jag tycker det har fungerat rätt så bra, det man inte kan det försöker man ta reda på.
A	Har det varit lätt att tolka informationen i analysrapporterna?
I ₃	Nja, på en skala från 1 till 5 så 4a.
A	Har det varit någonting som varit otydligt?
I ₃	Jag tänker jag måste något exempel, det är referenserna som man kan leta efter. Där kan man få jobba lite med det. Och se så att det den träffar på, att man hittar den riktigt exakt, så det kan nog ta lite tid faktiskt, referenserna.
A	Har det varit någonting som du tycker har varit onödigt, någon onödig information som du har stört dig på eller varit där, eller någon information som du har saknat?
I ₃	Nej, det tror jag inte. Inte vad jag spontant kan komma på.
A	Okej, vad tycker du om Urkunds sätt att framhäva information på?
I ₃	Ja de skickar ju ut rätt så mycket information. De var rätt så duktiga, naturligtvis inför upphandlingen, men sen har det nog dalat, nu när du ställer frågan. Så det har jag inte funderat på innan faktiskt, men de skulle kunna vara lite mer aktiva. Precis som medan upphandlingen, men då var det naturligtvis viktigt när det stod mellan två.
A	Jag menar mer information som de framhäver när man är inloggad. På sitt konto, på hemsidan? Eller i analysrapporterna?
I ₃	Ja alltså informationen
A	Som de presenterar på sidan
I ₃	Ja, nej men alltså jag, det är väl helt okej.
A	Tror du det kan förbättras?
I ₃	Allting kan ju förbättras.
A	Du har inga konkreta...?
I ₃	Nej
A	Vad tycker du om färgvalet som de har?
I ₃	Menar du de här röda och gula och svarte?
A	Mm
I ₃	Ja, jag tror de ändrade det där lite grann från första gången. Men, får jag lov att titta?
A	Ja
I ₃	Äh det blev bara orange där, det blev inte så bra. *mummel* nu tänker du på webbsidan!?
A	Jag tänker på både hemsidan och...
I ₃	ja... *mummel* kommer in på den, det var ett tag sen... <i>Loggar in på hemsidan</i> . Det är de här färgerna ja. Nu är det här gammalt. Det är från 07. Ja det är väl de här gröna ja som kanske kunde vara lite mer tydliga man kan ju tycka att det inte är så stor skillnad, men ja... när man suttit med det här en stund så lär man ju sig. äh, jag kan inte se några problem. Jag tycker inte det är några problem. Det är just den här jag menar, att man vill helst ha in i den här lådan. För då får man in allt. Hela kursen där och så kan man om man då har... man kodar in en kurskod som man ger till studenterna att de döper det så ska det gå rakt in i brevlådan. Och så gjorde det inte det, om man kallar det för brevlådan. Igår och så när jag fick det på mejl så tycker man att man smutsar ner sin brevlåda för det kommer ju så mycket som helst ju i vissa

	perioder. Så man ser till att lägga det i en mapp istället. mm... nej, färgen är bra.
A	Hur lärde du dig Urkund? Var det genom att klicka och prova eller...?
I ₃	Jag började med det ja, sen var det ju som sagt den här utbildningen som, en kille som hette <i>anonym</i> kom från Urkund, han är väldigt bra.
A	Fick du någon annan hjälp någon annanstans ifrån?
I ₃	Jag ringde till supporten tror jag det var. Och de var välvilliga. De har bra personal, men det ska de väl ha <i>*skratt*</i>
A	Har det varit lätt att minnas användningen från gång till gång eller har du glömt bort hur du gjorde...?
I ₃	Ja, jag glömmet ju bort. Men efter ett tag så kommer man ju in i det. Så vi har ju som sagt, det är ju när vi skulle ta på examensarbete som har man det ju nästan under hela året men annars så använder vi ju det i en kurs som har gått på hösten. Men den kommer också ändras nu, så nu kommer den bara gå på våren så att... det har ju ingen betydelse men. Så vi har ju inte haft det kontinuerligt under hela året. Utan då tar det ju en stund innan man kommer in i det. Men om du är van vid datorer så tror jag att, hjärnan har väl en viss förmåga att lära sig. Men är man inte van så tar det längre tid.
A	Har du haft något som du haft svårt för att komma ihåg? hur man gjorde...
I ₃	Ja, koden kommer jag aldrig ihåg. Koden in. Jag har minnesdokument. Men det är ju så. Hela LU är ju fullt av användarnamn och lösenord... så att de... beror ju inte på Urkund.
A	Har det hänt att du har begått något misstag, råkat ta bort någon mapp eller något liknande?
I ₃	Du menar raderat här? Nej, jag har väl. Misstag kan vara att jag inte ser att studenter. Nej alltså jag har missat att en student har skickat in sen har jag fått be studenten att skicka in en gång till och då blir det ju inte bra för då blir det ju träff på 100 procent. Så det är ju misstag. Men nej, jag har aldrig raderat någonting
A	Tycker du att systemet hjälper dig att inte begå några misstag?
I ₃	Nja... Det har jag inte tänkt på. Nej det vet jag inte. Jag vet inte vad jag ska svara på det.
A	Till exempel varningsrutor eller något sådant. Kommer det upp några sådana. Är du säker på att du vill avsluta innan du sparar eller något liknande.
I ₃	Nej, det vet jag inte. Nej alltså jag har ju aldrig. Det har ju aldrig hänt någonting. Så jag antar att jag inte råkat ut för det.
A	ok. Vad tycker du om språket på hemsidan? Används det några svåra termer?
I ₃	mm... nej, det tycker jag inte. <i>*skratt*</i> jag måste kanske vara omöjlig. Svarar kanske rakt motsatt vad andra svarar. Nej.
A	Språket i analysrapporterna då?
I ₃	Nej, det är. Allt är väl inte solklart. Men i så fall frågar man någon kollega
A	Vad gör du om du inte hittar någon funktion som du letar efter?
I ₃	Det finns nog inte. Om det skulle vara så... så då ringer jag till supporten. Ja, det får det nog bli, det är nog ingen annan som vet mer än de som har...
A	Tycker du att Urkund är enhetligt?
I ₃	Svår fråga
A	Om det är konsekvent. Om samma information dyker upp på samma ställe, på olika ställen.
I ₃	Alltså det vi har tittat på det är ju samma sort rapporter ju. Det är samma stil i studenternas rapporter. De har ju, det ska innehålla vissa parametrar så att... så att det skiljer sig inte så det

	är ju vi har ju inte jag hade kanske kunnat svara bättre om vi hade tittat på examensarbeten, de är mer olika. Men, det vi tittar på, vi får enhetliga svar det kan jag nog säga. Eftersom vi mest har träffar på referensskrivningen
A	Ja. Om vi återgår till färgerna då. Betyder de samma sak på olika ställen... eller skiljer sig är orange mer varning på något ställe än något annat till exempel
I ₃	Ja, tittar vi på den där så var ju orange 100 procent. Så kommer jag inte ihåg hur det skiljer sig där mellan den webben. Det minns jag inte nu. Eftersom jag inte fick in den i den webben. Här ser det ju väldigt snällt ut, ju. Med mycket grön och sen så kommer den gula där. Så att det är ju klart att då har man ju, då skiljer det sig en del ju. Man kanske kan tänka att, det frågade du ju tidigare ju, så att då kanske de skulle tänka igenom färgerna. men å andra sidan så tittar jag på procenten också så att...
A	Vad tycker du om återkopplingen som Urkund tillhandahåller?
I ₃	Alltså du menar på träffarna då att
A	Ja, nej, alltså om du får svar på någonting som du har gjort i systemet. hur ska jag förklara...
J	Skapa en ny mapp till exempel, om systemet förklarar för dig att nu har det här gjorts. Om systemet ger återkoppling på dina handlingar liksom
A	mm... ser du allt som du...
I ₃	Har ni gjort det här?
A	Inte nej, inte helt.
J	Suttit med, vid sidan om
I ₃	Jag vet inte vad ni frågar efter. Så jag kan inte svara på det
A	Men, ser du vad du har gjort i systemet? Om du gör någonting. Kommer det upp så du...
I ₃	Alltså om ni menar här då. Om jag har gjort. Jag har ju gjort det här ju. Jag har ju skapat de här mapparna. Så det ser jag ju. Om det är det ni menar. För det skapas ju inga mappar i analysförfarandet. Så det är olika bitar som vi pratar om. För att när ni ställer frågor så tänker endast på analysen jag tänker inte så mycket på det tekniska innan eller ja. Men om du pratar om mappar för mig så finns inte det i analysen. Finns det jag skapar innan och det får jag ju upp direkt ju. Så att det är ju enkelt de här var. Men om jag inte, om vi är tillbaka här igen där jag skulle försöka rikta in materialet så att det rann rakt in på den här sajten så var det inte enkelt. För det ser jag ju inte för än student har skickat in om det har lyckats eller inte så då är det ju redan liksom... det är skit. *skratt* För det är när jag liksom har sagt till studenten att nu ska ni använda den koden och sen blir det skit av det ju. Men när jag tänker tillbaka så, vid något tillfälle så funkade det inte och då fick jag ringa till support och då tror jag de fixade till det på något vis, något år. Så det var väl någon bugg i systemet som de kunde reparera.
A	Vad tycker du om Urkunds nödutgångar? Går det att avbryta en handling? Om du känner att, det här skulle jag ju inte göra... just det...
I ₃	Nja, det finns liksom inte någon sådan kris situation. <i>Kort avbrott på grund av besök.</i> Ursäkta, vad sa vi nu. Det finns ingen kris. Nej jag har inget sådana, har haft något sådant problem... *pillar med Urkund* usch, nu har jag gjort någonting här som behöver fixas till
A	Känner du till några genvägar eller kortkommandon?
I ₃	Nej, det gör jag inte
A	Du hade använt GenuineText också?
I ₃	Nä, jag har bara titt, ja vi försökte skicka in. Så gjorde vi ja. Vi testade hur lång tid det tog att skicka in och hur många träffar vi fick. Då när det var upphandling. Vi gjorde några enkla tester ja.

A	Du har inte testat något annat?
I ₃	Nej
A	Tyckte du att GenuineText var bättre än Urkund?
I ₃	Nej.
A	Varför inte?
I ₃	Det gick väldigt snabbt. Urkund tar ett antal timmar till näst... ja det tar nästan, kan väl ta 12-15 timmar innan det går igenom sin databas och det gjorde inte det andra det gick väldigt snabbt. Konstigt. Så att vi. Och vi fick väldigt få träffar där så att vi gissade att det inte fanns så mycket i... fanns så många baser att... hur ska jag uttrycka det... mindre volym...
A	Har du andra funderingar kring Urkund. Någoting som vi inte har pratat om. Som du känner att du vill lämna
I ₃	Alltså det här att, som jag försökte säga innan att vi utgår inte från att studenterna fuskar. För det är väldigt viktigt att man inte... nu ska vi sätta dit dem! *skratt* att man har. Man får inte gå in med den, den bilden. Utan man ska uppmana dem att göra... skriva sitt eget arbete och vara tydlig med informationen att vi använder det här textmatchningsverktyget Urkund som jag egentligen inte... det är ju inget bra namn...
A	Mm
I ₃	Kunde varit lite mildare namn på det. Känns så grovt på något vis. Men det är ju en annan femma. Men jag tror det. Att man är tydlig med informationen till studenterna att man använder det så att de tänker till och gör ett bra arbete, själv.
A	Inget mer?
I ₃	Nej
A	OK, då tackar vi för oss. Vi är klara.
I ₃	Det var ju många frågor, hur ska ni samla ihop det... Ja ni kan ju stänga av den ju

Referenser

- Allwood, Carl Martin (1998): *Människa-datorinteraktion – Ett psykologiskt perspektiv*. Lund: Studentlitteratur.
- Bjørnshauge, Lars. (2008, 2008-06-16): Val av textmatchningsverktyg. Hämtat 6/3 2009, från http://www5.lu.se/images/Projektkontoret/akademisk_hederlighet/textmatchningsverktyg_beslutBD.pdf.
- Börjesson, Anne. (2008): *Akademisk hederlighet vid LU*. Hämtat 3/4 2009, från http://www5.lu.se/images/Projektkontoret/akademisk_hederlighet/080429minnesanteckn.pdf.
- Denscombe, Martyn, (2000): *Forskningshandboken – för småskaliga forskningsprojekt inom samhällsvetenskaperna*. Lund: Studentlitteratur.
- Högskoleverket. (2007). *Disciplinärenden 2006 vid högskolor och universitet*. HSV rapport 2007:32R. Stockholm: Högskoleverket 2007.
- Högskoleverket. (2008). *Disciplinärenden 2007 vid högskolor och universitet*. HSV rapport 2008:13R. Stockholm: Högskoleverket 2008.
- Jacobsen, Dag Ingvar (2002): *Vad, hur och varför? Om metodval i företagsekonomi och andra samhällsvetenskapliga ämnen*. Studentlitteratur, Lund
- Lunds universitet. (2008, 2008-11-13). Så här fungerar Urkund. Hämtat 8/4 2009, från <http://www.lub.lu.se/laerare/akademisk-hederlighet/Urkund/saa-haer-fungerar-Urkund.html>.
- Löwgren, Jonas. (1993): *Human-computer interaction – What every system developer should know*. Lund: Studentlitteratur.
- Löwgren, Jonas & Stolterman, Erik. (2004): *Design av informationsteknik – materialet utan egenskaper*. Lund: Studentlitteratur.
- Nielsen, Jakob. (1993): *Usability Engineering*. USA: AP Professional.
- Nielsen, Jakob. (2003, 2003-08-25). Why Usability is Important. Hämtat 27/4 2009, från <http://www.useit.com/alertbox/20030825.html>.
- Norman, Donald A. (2002): *The design of everyday things*. New York: Basic Books.
- Norman, Donald A. (1993): *Things that make us smart – Defending Human Attributes in the Age of the Machine*. New York: Addison-Wesley. (enligt Preece, Jennifer, Rogers, Yvonne & Sharp, Helen. (2007): *Interaction Design – Beyond Human-Computer Interaction*. John Wiley & Sons.)
-

- Ottersten, Ingrid & Berndtsson, Johan. (2002): *Användbarhet i praktiken*. Lund: Studentlitteratur.
- Preece, Jennifer, Rogers, Yvonne & Sharp, Helen. (2007): *Interaction Design – Beyond Human-Computer Interaction*. New York: Wiley.
- Rosengren, Karl Erik & Arvidsson, Peter. (2002): *Sociologisk metodik*. Malmö: Liber.
- Ryberg, Karl. (1999): *Färger i vardagsliv och terapi – En bok om färgernas stimulerande effekt*. Västerås: ICA Förlaget.
- Urkund [Online]. Hämtat 2009-03-05, från <http://www.orkund.se/>.
- Urkund. (2008, 2008-04-09). User manual. Hämtat 16/5 2009, från http://www.orkund.com/int/en/documents/Orkund_User_Manual.pdf